

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
לך לך
ד' – י' מרחשון תשפ"ז

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלִּמּוּד:
לִמּוּד הַבַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יְהִיֶה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

אבל בדמים הפנימים כגון ארבעים ושלש של יום הכיפורים. אחת למעלה ושבע למטה על בין הבדים מדם הפר וכנגדן מדם השעיר הרי ט"ז וכנגדן על הפרכת הרי ל"ב וארבע על קרנות מזבח הפנימי משניהם כאחד מעורבין כדכתיב (ונתן) [ולקח] מדם הפר ומדם השעיר (ויקרא טז) שיהו מעורבין הרי ל"ו ושבע הזאות על טהרו הרי מ"ג: **פיגל בין בראשונה.** במתנות שלפני ולפנים: **בין בשניה.** על הפרכת: **בין בשלישית.** על מזבח הזהב: **קתני מיהת בין בשניה.** דמשמע לא בראשונה: **ופליג.** וקאמר ר"מ פיגול ואין כאן משום דעת ראשונה אלא דקסבר מפגלין בחצי מתיר ותיובתא דר"ל: **כגון שפיגל בשחיטה.** הא דקאמר ר"מ פיגל בשניה פיגול כגון שנשפך הדם לאחר שגמר מתנות שבפנים וקי"ל בסדר יומא (דף ס.) יביא אחר ויתחיל בהיכל ובששחט את השני פיגל בשחיטתו וקאמר ר"מ דההוא פר הוי פיגול שהרי פיגל בו בעבודה שלמה: **רבי אליעזר היא.** דאפילו בהעלאת חוץ פוטר בשני מתירין אלמא לאו עבודה היא כלל עד שיגמור כל העבודה ואע"ג דהקטרת כזית הוה הקטרה כדקתני התם וכולן שהקריבן בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ חייב אפילו לר' אליעזר מיהו היכא דלא גמר עבודה הוא לא חשיב לה לחיובי עליה בחוץ ה"נ אע"ג דשחיטה עבודה שלמה היא כיון שאין העבודה נגמרה בשעיר זה לבדו שאינו בא אלא להשלים ועבודה אחת היא שנעשית בשתים ושלש שחיטות אין השחיטה חשובות לפגל: **והא אמר רבא.** לקמן בפ' השוחט (דף קי.) דקתני הזורק מקצת דמים בחוץ חייב ולא פליג רבי אליעזר ואמר רבא עלה בגמרא מודה רבי אליעזר בדמים שאם נותן במתנה אחת מחטאות הפנימיות חוץ לעזרה חייב ואע"פ שכולן עבודה אחת הן לעכב ואיכא למימר דאין כאן אלא חצי העבודה דומיא דקומץ או לבונה חייב הואיל וכנגדה לפני ולפנים מתקבלת היא שאם נתן מתנה אחת בפנים ונשפך הדם מביא דם אחר ומתחיל ממקום שפסק לר' אליעזר: **דתנן ר' אליעזר ור' שמעון.** פליגי אתנא קמא דאמר נתן מקצת מתנות שבפנים ונשפך הדם יביא דם אחר ויתחיל בתחילה הואיל ולא גמר אותה כפרה ר' אליעזר ור' שמעון [אומרים] כו' אלמא עבודה היא ואי פיגול לחיוב חוץ קא מדמית לא מיבעיא בשחיטה דהוה פיגול אלא אפילו פיגל במתנה אחת לר' אליעזר פיגול היא: **אלא אמר רבא.** לעולם בשפיגל בהזאות ודקשיא לך קתני פיגל בשניה או בשלישית וקס"ד דבראשונה שתק וקאמר ר' מאיר פיגול הוא דהכא במאי עסקינן כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה וחזר ופיגל בשלישית ולעולם טעמא דר"מ משום דקסבר שותיקה השניה על דעת מחשבה הראשונה נעשית כר"ל: ה"ג **מה"ד אמרינן אי ס"ד כל העושה על דעת הראשונה עושה מיהדר פינולי בשלישית למה לי קמ"ל.** כלומר והאי דנקט חזר ופיגל בשלישית רבותא אשמעינן דאע"ג דחזר ופיגל בשלישית אמרינן דשתיקה שניה נמי על דעת מחשבה קמייתא יהבה: **דמהו דתימא.** אי על דעת ראשונה הואי שתיקה שניה אמאי לא עבד נמי שלישית בשתיקה: **קמ"ל.** דלא אמרינן הכי וגירסא הכתוב בספרים (ואי) אמרינן אי ס"ד כו' לא שייך למיגרס הכא הכי דהא מהדרינן לתרוצה אליבא דריש לקיש דאמר טעם דר"מ משום דעת ראשונה הוא ואם תאמר האי אם ס"ד אליבא דרבנן נקט למימר טעמא דרבנן משום הכי הוא לאו מילתא הוא דהא לריש לקיש אליבא (דרב) אפילו לא חזר ופיגל בשלישית לית להו לרבנן על דעת ראשונה עושה ובמנחות (דף טז.) הוא דגרסינן לה הכי דהתם לרב אותיבנה מהא מתני' דאוקי פלוגתייהו בנותן ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה ובמפגלים בחצי מתיר פליגי אבל בנותן ראשונה במחשבה ושניה בשתיקה אפילו רבנן מודו דפיגל דאמרינן על דעת ראשונה עשה ואותיבנא מהא דתקדי בין בראשונה ומשמע לא בשניה וקאמרי רבנן לא פיגל ושני רבא אליבייהו כגון שחזר ופיגל בשלישית דאמרינן אי ס"ד על דעת ראשונה: **אלא אמר רב אשי כו'.** בהא נמי גרס מהו דתימא אי ס"ד כו' קמ"ל וגירסא שבספרים דלא גרסינן מהו דתימא במנחות (שם) איתא ולא שייך למיגרס הכא הכי: **אלא אמר רב אשי.** כגון שפיגל והוציא פיגול בשפתיו בראשונה ובשניה ובשלישית וברביעית לא פיגל כדקתני בהדיא בין בראשונה כו' ולא קתני רביעית ובהזאות של טיהרו שתיק ולעולם טעמא דר"מ משום דעת ראשונה הוא ורבותא אשמעינן דאע"פ שלא שתק אלא בזו אמרינן על דעת ראשונה עשאה דמהו דתימא אי ס"ד על דעת הראשונה עושה למה לא שתק בשניה ובשלישית ויעשה על דעת ראשונה קא משמע לן דלא אמרינן הכי ועוד לא גרסינן:

והא

בגון שפיגל בשחיטה דהוי מתיר אחד. פירש רבינו שמואל בשעת שחיטה חישב ע"מ ליתן מתנות שבפנים חוץ לזמנו או מתנות דהיכל או מתנות דמזבח והיינו פיגל בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית כמו שוחט שלמים ע"מ לזרוק חוץ לזמנו או ע"מ להקטיר גרידא דהוי פיגול לכ"ע כיון דכל השחיטה הויא בפיגול [ופריך] א"ה מאי טעמא דרבנן דאפילו לשפוך שירים למחר קיימא לן (לקמן דף מד:) דהוי פיגול מאן חכמים ר' אליעזר היא דכיון דלר' אליעזר לא מיחייב במתנה אחת בחוץ הכי נמי אי פיגל לא הוי פיגול ומיהו לא יתכן לפרש כן דלפירוש זה אי אפשר ליישב כלל במה דברים אמורים בדמים הנתנין על המזבח ופירוש הקונטרס עיקר:

מאן חכמים רבי אליעזר היא. ואמרינן דבעי עבודה טפי לפיגול דנימא כמ"ד דמחייב לא הוי דהא מחייב כזית קומץ בחוץ ואילו פיגול אפילו בקומץ שלם לא הוי פיגול אם לא פיגל בלבונה ומדרבי אליעזר לחודיה מייתי ראיה [דפוטר] גבי חוץ כ"ש דלא הוי פיגול ולמאי דמסיק דמודה ר' אליעזר בדמים לא כמו שפי' בקונטרס דמחייב במקצת דמים בחוץ מכלל דהוי פיגול דאין זה ראיה כדפרישית ולא אתי אלא לדחות הא דשנינו הא מני רבי אליעזר היא:

כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית. פירש בקונטרס וברביעית לא פיגל וקשה רביעית מאן דכר שמיה ובפ' שני דמנחות (דף טז.) פי' בקונטרס שפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית וא"ת א"כ קשיא מידי שתק קתני כדאקשי לעיל ושמא לעיל דשתק באמצעית הוה ליה לפרושי טפי כיון דראשונה ושלישית במחשבה ושניה בשתיקה ולהאי פירושא חשיב כל הזאות דמזבח הזהב אחת שבע דטהרו וארבע דקרנות וכן משמע בפרק הוציאו לו (יומא דף סא.) דתניא וכפר את הקודש זו לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל ואת המזבח במשמעו ולא קתני כלל על טהרו משמע דחשיב דמזבח כפרה אחת כדקאמר מיכן אמרו עד גמר מתנות שבהיכל ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל בתחילה אבל לא קתני גמר לקרנות ונשפך הדם שיביא אחריו ויתחיל בטהרו דכולהו חשיבי כאחת וקשה דלקמן [קאמר] משכחת לה בד' פרים וד' שעירים פירוש חד אהזאות דבין הבדים וחד אהזאות דפרכת וחד אהזאות דקרנות וחד אטהרו אלמא לא חשיבי כחדא הזאות דקרנות ודטהרו ושמא פר רביעי דלקמן לאו משום דעל טהרו אלא סבירא ליה דשירים מעכבין והוי חד בשביל שירים ולפירוש זה נוכל לגרוס כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית וכן בספר רבינו גרשום כאן ובהקומץ זוטא (מנחות דף טז.) חשיב חצי מתיר משום דאיכא עדיין שיריים דמעכבי וא"ת והא בעל כרחין סבר האי תנא שיריים לא מעכבי מדלא חשיב אלא מ"ג דההוא דסבר שיריים מעכבי חשיב חדא טפי כדמוכח בסמוך וי"ל דאע"ג דשיריים מעכבי לא חשיב האי תנא אלא הזאות:

כי

כי מדי בהיכל מיא בעלמא קמדי. הקשה בקונטרס בהקומץ ושוחט נמי נימא דלא מיפגל דכי חשיב בקבלה איפסיל וכי זריק מיא בעלמא זריק ותירץ דהתם גזירת הכתוב הוא ובהקומץ זוטא (מנחות דף טז:) תירץ דאותה עבודה שפיגל בה נעשית כולה בקדושתה שוחט ע"מ לזרוק או להקטיר וכן מקבל ע"מ לזרוק או להקטיר אבל הנך הזאות כולהו חדא עבודה היא ולא קרבו מתירין העבודה בקדושתן וקשה דכי פיגל בהזאות של בין הבדים אינך דהיכל מים נינהו אבל בהזאה ראשונה של בדים לא פריך דשאר הזאות של בדים מיא דיש לומר יפגל באחרונה או כיון דחד מקום הוי אין בכך כלום [כמו שאפרש] בסמוך אי נמי י"ל דניחא ליה דלא הוו של בין הבדים מיא משום דלא נגמר הפיגול עד שיזרוק כל הזאות של בין הבדים אבל אותן של היכל לא תליא בהו גמר הפיגול כיון שאם נשפך הדם מביא פר אחר ויתחיל בהיכל ולא בין הבדים וכן ההזאות של מזבח החוב לא תלו בהזאות של היכל למימר בהו פיגול של היכל ולרבנן לא פריך דכיון דאין מפגלין בחצי מתיר וצריך לפגל כל ההזאות אם כן לא נגמר הפיגול עד שפיגל בכולן מתחילת בין הבדים עד גמר של טהרו ומשני בד' פרים כדי לחשב ולפגל בכל המקומות קאמר ארבעה וה"ה בפר ראשון של בין הבדים ונשפך הדם והביא פר שני ועשה (פר שני) ממנו של היכל ושל מזבח בשתיקה דהוי פיגול לר' מאיר. ברוך. וקשה דאם כן פיגל בקומץ ולא בלבונה לרבי מאיר ליפרוך אמאי הוי פיגול בחצי מתיר)הך עבודה לא נעשית בקדושתה וכי מקטר ללבונה עפרא בעלמא מקטר וכי תימא משום דהוו שני מינים אבתי קשה משני בזיכין אם לא נחלק כיון דבעו שני כלים דהוו כשני מינים והוי פיגול ורבינו תם מפרש דבחד מקום פשיטא ליה דלא אמרינן מיא בעלמא הוא דקמדי תחילת עבודה בגמר עבודה והכי גזירת הכתוב אבל בשני מקומות בהכי לא איירי קרא ומיא בעלמא קמדי:

משכחת לה בד' פרים. וא"ת אכתי הזאות שבפנים היכי משכחת ליה פיגול בפר אחד מכיון שזהה בראשונה במחשבה אידך מיא בעלמא קמדי ולרבינו תם אתי שפיר דחד מקום הוא ויש לומר כגון שפיגל בהזאה אחרונה של בין הבדים: **הא** כמאן דאמר שיריים מעכבין. צ"ע פ' איזהו מקומן (לקמן דף נב:) דקאמר רמי בר חמא האי תנא סבר שיריים מעכבי ומיירי מברייתא ודחי לה והוה מצי לאתויי הך ועוד מברייתא דלעיל (דף לט.) דדמים הטעונין יסוד טעונין כיבוס ומחשבה פוסלת בהן ומוקמינן לה בשיירים וכמאן דאמר דמעכבי:

הקומץ. הקשה בקונטרס בהקומץ זוטא (מנחות דף יד.) למה לי דאין לו מתירין אלא הוא עצמו מתיר אחרים כדאיתא בגמ' תיפוק לי דבלאו הכי נמי פשיטא דקומץ לא מיחייב עליה משום פיגול דהא אי אביל מיניה פקע פיגולו ממנו שהרי לא קרב מתיר כמצותו ותירץ כגון שהוצתה האור ברובו דחשיב כמאן דקרב המתיר כדקאמר בהקומץ רבה (שם דף כו:) מאימתי מתיר שירים באכילה משהוצת האור ברובו וקשה לפירושו דאי הוצת האור ברובו א"כ פקע פיגולו ממנו כדאמר עולא בגמ' (דף מג.) דאם ירדו נמי יעלו והוא הדין אפילו מאכילה כדמשמע בכריתות פרק אמרו לו (דף יד. ושם) וי"ל דמיירי שחציו העלה ע"ג מזבח וחציה לא העלה דעל ההוא דאארעא לא פקע פיגולו ממנו וחייב עליו אי לאו משום דהוא גופיה מתיר הוא דהא דאמר בגמ' לגבי קומץ דפיגול שהעלהו דפלגא מחית אארעא ופלגיה מסקיה אמערכה ומשלה בו האור פקע פיגולו ומסקינן ליה לכתחילה ובפ' אמרו לו (גם זה שם) מתירו ליה לאכילה מיירי בשהיה כבר על המזבח ההוא פלגא דמחית אארעא אבל היכי דלא עלה למזבח מעולם לא כדמוכח בכריתות (גם זה שם) דאותו קצת דחוץ למזבח לא מסקינן ליה והוה ליה פיגול אע"ג דרובא דאבר אמזבח אם איתא דלא הלכו באברים אחר הרוב וכל שכן קומץ דמיפרת דלא מסקינן ומיהו פי' בקונטרס דבגמרא משמע דאפילו לא עלה אמזבח מסקינן ליה לכתחילה ולא דמיא להיא דכריתות כמו שמפרש ר"ת שהקומץ כולו חשוב אזכרה אחת והוא פלגא דעל המזבח משיך ליא לפלגא דאארעא דאי לאו הכי הוה ההוא דעל המזבח קומץ שחסר וירד וא"כ כיון דמשיך ליה פקע פיגולו ממנו אבל פלגא דאבר לא משיך אידך פלגא דהוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר אע"ג דמעיקרא סלקא דעתך דקומץ גרע משום דמיפרת ומפרש ר"ת דטעמא דקומץ לאו משום דהוא מתיר אלא משום דלא שייך ביה הרצאה דאי אכלו ולא העלהו אם כן לא קרבו מתיריו ואי העלה חציו פקע פיגולו מכוליה אפילו מההוא דאארעא והא דקאמר בגמרא ומוציא אני את הקומץ בהדי

הנדון

והא בין בין קתני. דמשמע או בזו או בזו: **אמר מר כו'.** אמאן דמהדר לאוקומי טעמא דר"מ משום מפגלין בחצי מתיר קפריך נהי נמי דבעלמא בקומץ ולבונה איכא למימר מפגלין בחצי מתיר אלא בחצי זריקה היכי אמר ר' מאיר פיגל: **מכדי כרת לא מיחייב** (**הא** וכו') **עד שיקרבו כל מתיריו. דאמר מר.** בפ' שני (לעיל דף כח:): **כי הדר מדי בהיכל מיא בעלמא קא מדי.** ונמצא שלא זרק דמו דהא מתנה אחת מהן מעכבת דבשלמא מפגל בשחיטה אע"ג דפסליה והדר זרק ליה או במחשבה או בשתיקה כיון דפיגל בעבודה ושוב לא הוציא בו מחשבת פסול אחר אע"פ שזריקת דמו דם פסול הוא כיון דרבי רחמנא פיגול בשחיטה כדאמרן בפרק ראשון (לעיל יג.) בדברים המביאים לידי אכילה הכתוב מדבר ע"כ בהכי אמר רחמנא לפגול וזריקה זו כמו שהיא מרצה לפיגולו וכן לרבנן דבעו מחשבה בכוליה זריקה ולמאן דמוקי נמי טעם דר"מ משום דעת ראשונה ופיגל בכל העבודה בכה"ג אמר רחמנא לפגול דלא משכחת לפגול בזריקה אלא בהכי אלא למ"ד טעמא משום חצי מתיר אין כאן זריקה כיון דלא גמרה מחשבת פיגול ועשה סופה לדעת כשרה זיל הכא חצי עבודה היא וזיל הכא חצי עבודה היא: **משכחת לה.** הא דקאמר ר"מ פיגול: **בארבעה פרים.** פיגל בין הבדים בכל מתנותיו ונשפך הדם ושחט אחר והזה על הפרכת ואחד על הקרנות ואחד לטיהרו של מזבח וכיון דקיימא לן בסדר יומא (דף ס.) כולהו כפרה בפני עצמו ואי עבדינהו בהלכתן מתכשרה עבודה בהכי אפילו לרבנן דפליגי עלייהו דר' שמעון ור' אלעזר בנשפך הדם באמצע מתנות בהא מודו דאין צריך לחזור ולהזות במקום שגמר כל הזאותיו כדאמרינן התם הלכך הכא נמי פיגל שהרי קרבו מתיריו של כל אחד ונגמרה העבודה בחבירו אבל בפר אחד מודה ר"מ דלא פיגל משום דלא גמר זריקה מעולם: **לפיגולו מרצה.** כי היכי דאם חשב בשחיטה קרי לה לזריקה דם הפסול הזה קרבו מתיריו לרצות לפיגולו כי חשיב ליה בחצי זריקה נמי ושתק בחציה כל זמן שלא עירב במחשבה אחרת הוי ריצוי לפיגול: **הא כמ"ד כו'.** פלונתא דר' יאשיה ור' יונתן היא (יומא דף נז:) במתן הקרנות ולקח מדם הפר ומדם השעיר חד אומר שיהו מעורבין וחד אומר מזה בפני עצמו ומזה בפני עצמו: **והא.** דקתני ארבעים ושבע כמ"ד אין מערבין את הדמים למתן קרנות (והוו תמני): **שירים.** שפיכת שירים ופלוגתא דר' עקיבא ור' יהודה היא לעיל (דף מ.) אם כלה כפר כו': **כר"א כו'.** בתוספתא דמנחות קתני לה בד"א שהמנחה נפגלה בעבודה אחת בקמיצה או במתן כלי ובהילוך שאין שם אלא עבודת מתיר אחד שאין קמיצה ומתן כלי בלבונה והילוך במנחות (דף טז.) מפרש ליה דלא שייך בלבונה: **בא לו להקטרה.** שהיא עבודת שני מתיריו נתן כו' אלמא אפילו ראשונה בשתיקה ושניה במחשבה קאמר ר' מאיר פיגל אלמא מפגלין בחצי מתיר ותיובתא דר"ל: **אימא וכבר נתן לבונה במחשבה.** הלכך שניה שבשתיקה על דעת ראשונה עושה: **דהיינו קמייתא.** דראשון במחשבה הא תנא ליה נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה למה לי למיהדר למיתני או את הקומץ בשתיקה וכבר נתנה לבונה במחשבה מה לי להקדים קומץ מה לי לבונה: **ועוד הא תניא.** בברייתא אחריתי או שנתן את הקומץ בשתיקה ואחר כך נתן לבונה במחשבה קשיא: **מתני' אלו דברים שאין חייבין עליהן.** כרת באכילתן משום פיגול: **הקומץ.** אם קמץ לאכול שירים למחר ונתפגלה המנחה אין האוכל את הקומץ בכרת שאין הפיגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים והקומץ אין אחר מתירו כי הוא מתיר את המנחה וכן לבונה וכן כולם:

מנחת

וְהָא, ׳בֵּין׳ ׳בֵּין׳ קָתָנֵי. קַשְׁיָא. אָמַר מַר, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, פִּיגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. מִכְּדֵי כָּרֵת לֹא מִיחַיַּיב, עַד שֶׁיִּקְרְבוּ כָּל מַתִּירָיו, דְּאָמַר מַר, כְּהַרְצָאַת כָּשֵׁר עַד שֶׁיִּקְרְבוּ כָּל מַתִּירָיו, אַף הַרְצָאַת פָּסוּל עַד שֶׁיִּקְרְבוּ כָּל מַתִּירָיו. וְהָא, כֵּיוָן דַּחֲשִׁיב בֵּיהּ בִּכְפָנִים פְּסוֹלָה, כִּמְאן דְּלָא אַדֵּי דָּמֵי. כִּי הָדַר מַדֵּי בַּהֵיכָל, מַיָּא בְּעָלְמָא הוּא דְּקָא אַדֵּי. אָמַר רַבָּה, מִשְׁפַּחַת לָהּ בְּאַרְבָּעָה פָּרִים וּבְאַרְבָּעָה שְׁעִירִים. רָבָא אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא בְּפַר אֶחָד וְשָׂעִיר אֶחָד, לְפִיגּוּלוֹ מְרַצֶּה. אַרְבָּעִים וְשָׁלֹשׁ, וְהָא תַּנְיָא אַרְבָּעִים וְשֶׁבַע. הָא, כְּמַאן דְּאָמַר מְעָרְבִין לַקְּרָנוֹת. וְהָא, כְּמַאן דְּאָמַר אֵין מְעָרְבִין לַקְּרָנוֹת. וְהָא תַּנְיָא, אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. הָא, כְּמַאן דְּאָמַר שִׁירַיִם מְעַכְּבִין. הָא, כְּמַאן דְּאָמַר אֵין שִׁירַיִם מְעַכְּבִין: מֵיתִיבִי, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּקְמִיצָה בְּמַתָּן כְּלִי וּבְהִילּוּךְ. אֲבָל בָּא לוֹ לְהַקְטָרָה, נָתַן אֶת הַקּוֹמֶץ בְּמַחֲשָׁבָה וְאֶת הַלְּבוֹנָה בִּשְׁתִיקָה, אוֹ שֶׁנָּתַן אֶת הַקּוֹמֶץ בִּשְׁתִיקָה וְאֶת הַלְּבוֹנָה בְּמַחֲשָׁבָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, פִּיגּוּל וְחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין בּוֹ כָּרֵת עַד שֶׁיְּפַגֵּל בְּכָל הַמַּתִּיר. קָתָנֵי מִיהָא, אֶת הַקּוֹמֶץ בִּשְׁתִיקָה וְאֶת הַלְּבוֹנָה בְּמַחֲשָׁבָה, וּפְלִיג. אֵימָא, כְּבָר נָתַן אֶת הַלְּבוֹנָה בְּמַחֲשָׁבָה. חָדָא, דְּהַיְינוּ רֵישָׁא. וְעוֹד, הָא תַּנְיָא ׳וְאַחַר כָּךְ׳. קַשְׁיָא: **מִשְׁנָה** וְאֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל, הַקּוֹמֶץ, וְהַקְּטֹרֶת, וְהַלְּבוֹנָה,

מנחת נדבת כהנים. כולה בליל ואינה נקמצת הלכך אין אחר מתירה: **וכן מנחת כהן משיח.** חביתי כהן גדול שמקריב בכל יום מחציתה בבקר ומחציתה בערב (ויקרא ו): ומנחת נסכים לא גרסי' דהא מיפלג פליגי בה ונתן חילוק בין באה עם הזבח לבאה לפני עצמו: **והדם.** הוא המתיר: **והנסכים הבאין בפני עצמן.** בין שהתנדבן בפני עצמן כדאמר במנחות (דף קד:) מתנדב אדם מנחת נסכים בין שבאו בגלל זבח אלא שהביא היום זבחו ונסכיו למחר דאמר מר מנחתם ונסכיהם אף למחר אבל אם הביאן עם זבחו ופיגל בזבח נתפגלו הנסכים: **וחכמים אומרים אף הבאים עם הבהמה.** דכיון דיכול להקריב נסכים למחר נמצא שאין הזבח מתירן ליקרב אלא הן מתירין את עצמן: **לוג שמן של מצורע.** שיריו נאכלין כדיליף בפירקין לקמן (דף מד:): **אין חייבין עליו משום פיגול.** אם פיגל באשם לא נפגל הלוג ואע"פ שהלוג תלוי באשם כדכתיב על מקום דם האשם (ויקרא יד) ואם לא נתן מדם האשם תחילה אין נתינת השמן כלום אפילו הכי כיון דאדם מביא אשמו עכשיו ולוגו עד עשרה ימים נמצא שאין האשם מתירו וכיון דאין לו מתירין אין חייבין עליו משום פיגול: **ר"מ אומר.** לוג הבא עם האשם בו ביום חייבין עליו משום פיגול אם פיגל באשם: **בין לאדם בין למזבח.** או לזה או לזה: **דמה מתיר בשרה למזבח.** דכתיב (שם א) וזרקו והדר וערכו: **ועורה לכהנים.** עור העולה אשר הקריבו אין לו אלא לאחר זריקה: **חמאת העוף כו'.** בגמ' מפרש מנין דנאכל לכהנים: **דמן מתיר אימוריהן ליקרב.** לפיכך פיגל באימורים בשעת עבודת הדם נתפגלו פרים: **ר' שמעון.** אפרים הנשרפין פליג: **כל שאין מתן דמו על המזבח החיצון כשלמים.** שפיגול כתיב בהו (ויקרא ז) אין חייבין עליו משום פיגול: **גמ' פקע פיגולו ממנו.** לקמן מפרש למאי הלכתא פקע: **מאי קאמר.** קבעי למימר פקע פיגולו ממנו ונסיב טעמא דבא לידי פיגול: **אם אינו מתקבל.** בהקטרה: **היאך מביא אחרים לידי פיגול.** המקטיר קומץ על מנת שיאכל שירים למחר היאך מנחה מתפגלת אם אין הקטרתו הקטרה והכי קאמר הוא עצמו לא כל שכן שיתקבל אחרי שמתקבל לרצות אחרים לפיגולו: **מאי קא משמע לן.** למאי מיבעי ליה הא פקע פיגולו: **א"ל.** למימרא דאם אכל ממנו אחרי שעלה אין חייבין עליו ברת: **תנינן.** דבלאו עלה נמי אין חייבין עליו: **אלא.** להכי אהני פקיעה דכיון שעלה לא ירד: **תנינא ושנשחט חוץ לזמנו.** דהיינו פיגול: **הלן.** בשר הלן: **אלא.** אהני פקיעה שאם ירד לאחר שהעלוהו (לא) יחזור ויעלה: **תנינא.** בלאו הכי: **לא צריכא.** הא דעולא אלא שמשלה בו האור ואשמעינן דנעשה לחמו של מזבח ואפ"ל ירדו יעלו והיה דקתני לא יעלו בשלא משלה בו האור: **לא שנו.** דאם ירדו הנך פסולין משעלו לא יעלה: (בחד) אבר

חילול חילול מטומאה: **מנחת** נסכים. פי' בקונטרס דלא גרסינן מנחת נסכים משום דפליגי בה בסיפא דהך משנה דקתני והנסכים הבאים בפני עצמן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אף הבאין עם הבהמה ובפני עצמן דקאמר היינו כגון שהתנדב נסכים כדאמר גבי מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום בין הבאין עם הבהמה כגון שהביא זבחו היום ונסכים מכאן ועד עשרה ימים ומיהו יש ליישב גירסת הספרים דמנחת נסכים מיירי במתנדב מנחת נסכים בכל יום והיא בבאין בפני עצמן מיירי במביא זבחו היום ונסכים ביום מחר אבל קשה שלא היה לו להפסיק בדם והוה ליה למיתני הכי והדם ומנחת נסכים ונסכים הבאין בפני עצמם ושמא אייידי דתנא מנחת כהנים ומנחת כהן משיח תנא נמי מנחת נסכים: ולוג שמן של מצורע. נראה דרבי שמעון דהכא הוא רבנן דלעיל גבי נסכים וקשה אמאי לא עירב דתרוייהו חד טעמא הוא:

נאמר

וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וְהַדָּם, וְהַנְּסָכִים הַבָּאִין בִּפְנֵי עַצְמָן, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אַף הַבָּאִין עִם הַבְּהֵמָה. לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. וְרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל, שֶׁדָּם הָאָשָׁם מַתִּירוֹ. וְכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין, בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. הָעוֹלָה, דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַמִּזְבֵּחַ, וְעוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. עוֹלַת הָעוֹף, דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַמִּזְבֵּחַ. חַטַּאת הָעוֹף, דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַכֹּהֲנִים. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, דָּמָן מַתִּיר אֶת אֵימוּרֵיהֶן לִיקָּרֵב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כֹּל שֶׁאֵינוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן כִּשְׁלָמִים, אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל: **גמרא** אָמַר עוּלָא, קוֹמֶץ פִּיגּוּל שֶׁהֶעֱלוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, פָּקַע פִּיגּוּלוֹ מִמֶּנּוּ. אִם אֲחֵרִים מֵבִיא לִידֵי פִּיגּוּל, הוּא עַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁכֵּן. מַאי קָאָמַר, הָכִי קָאָמַר, אִם אֵינוֹ מִתְקַבֵּל, הֵיאָךְ מֵבִיא אֲחֵרִים לִידֵי פִּיגּוּל. מַאי קָא מַשְׁמַע לָן, אִי דְּאִין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל, תְּנִינָא, ׳אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל, הַקּוֹמֶץ, וְהַקְּטֹרֶת, וְהַלְּבוֹנָה, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים, וְהַדָּם׳. אֶלָּא, דְּאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ, תְּנִינָא, ׳הַלָּן, וְהַיּוֹצֵא, וְהַטָּמֵא, וְשֶׁנִּשְׁחַט חוּץ לִזְמַנּוֹ, וְחוּץ לִמְקוֹמוֹ, אִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ. וְאֶלָּא, דְּאִם יָרְדוּ יַעֲלוּ, הָא נַמִּי תְּנִינָא, ׳כְּשֵׁם שֶׁאִם עָלוּ לֹא יֵרְדוּ, כָּךְ אִם יָרְדוּ לֹא יַעֲלוּ. לֹא צְרִיכָא, שֶׁמָּשְׁלָה בָּהֶן הָאוּר. הָא נַמִּי, אָמְרָה עוּלָא חֲדָא זִימְנָא, דְּאָמַר עוּלָא, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא מָשְׁלָה בָּהֶן הָאוּר, אֲבָל מָשְׁלָה בָּהֶן הָאוּר, יַעֲלוּ. מַהוּ דְּתֵימָא, הָנֵי מִילֵּי,

אבר

הנהו דאין לו מתירין כדי נסבה וקשה התינח קומץ אלא לבונה ומנחת כהנים תיפוק לי משום דאין בהם הרצאה ועוד דגבי דם קאמר בפירוש משום מתיר והיכי משכחת לה דמחייב משום פיגול דאי אביל ליה קודם שעשה מתנות אם כן ליכא הרצאה ואי מן הדם הנשאר במזרק לאחר שעשה מתנות ההוא לאו מתיר הוא ואם מאותו שזורק על המזבח הא פקע פיגול ממנו ושמא לא שייך למימר גבי דם פקע פיגולו כי אם גבי הקטרה דוקא שנעשה לחמו של מזבח ותימה הוא אם לא יתחייב בשירי הדם משום פיגול הא יש להם מתירין שהמתנות מתירות לשפיכות שיריים למזבח כמו שמתירות את האימורים ושמא כמו מתחילה כל טיפה וטיפה ראויה לזריקה חשיב כוליה דם מתיר ונראה לפרש דהיינו טעמא דקומץ וכולהו דאי הוי בני חיובא הוי דינן משקדש בכלי וקידוש כלי היינו ההרצאה דידיה כיון דאינהו גופייהו מתיר אחד כדאמר לעיל (דף לד.) גבי טומאה יש לו מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי:

והלבונה ואם תאמר והרי לבונה הקומץ מתירה ואף על פי שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא (מנחות טז:) מכל מקום קודם הקמיצה ודאי נראה דאין להקטירה ויש לומר דמכל מקום לא הויא לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה ועיקר פיגול ילפינן משלמים ואע"ג דשייך פיגול באימורים וכמה דלא מיקטרי אימורים כהנים לא מצי אכלי מכל מקום לא חשיבי מתיר כיון דאם נטמאו או אבדו שרי בשר באכילה ועוד יש לומר דלבונה אין לה מתיר בעבודת המזבח ולא הויא דומיא דשלמים שעבודת המזבח מתירן כגון זריקת הדם ואם תאמר אמאי לא חשיב הכא עצים כי היכי דחשיב לבונה אע"ג דלא חזיא לאכילה דאי הוה להו מתירין היה חייב עליהם משום פיגול כמו שחייבין עליהם משום טומאה אבל אין להם מתירין והן עצמן מתירין ויש לומר דלא שייך למיתני עצים דהיכי דמי אי כגון מתנדב עצים לרבי דאמר בהקומץ רבה (מנחות כ:) דטעונים קמיצה והגשה הוי דינם כמנחה ופטור על הקומץ וחייב על השירים ואי בעצים דמערכה לא שייך בהו מחשבה דאי במחשב בשעת הולכה ע"מ להקטירו למחר היו הולכת עצים למערכה לכולי עלמא לאו עבודה היא ומיהו לחריפי דפומבדיתא בסוף הקומץ זוטא (שם דף יז.) משכחת לה בהקטיר שומשום על מנת להקטיר שומשום למחר דהקטרה מפגלת הקטרה ושמא אע"ג דחייבין על העצים משום טומאה אין חייבין עליהם משום פיגול דלאו קרבן גמור הם לרבנן דפליגי עליה דרבי בפרק הקומץ רבה (שם כ:) דלא בעו מליחה דמכשירי קרבן הם דלא קרבן ומיהו קשה דמאי שנא פיגול מטומאה דאי משום דילפינן (לעיל דף כח:) פיגול משלמים טומאה נמי כתיב בשלמים (ויקרא ז) ועוד דפיגול אתי לקמן (דף מה.) עון עון מנותר ונותר

נאמר כאן וטומאתו עליו ונאמר להלן בביאת מקדש עוד טומאתו בו. כך גירסת הקונטרס ובתורת כהנים ואית ספרים דגרסי ונאמר להלן כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטומאתו עליו (ויקרא כב) ויש לפרש דפשיטא ליה דאיירי בטומאת הגוף דאי בטומאת בשר הוה ליה למיכתב וטומאתם עליהן לשון רבים כדכתיב אל הקדשים לשון רבים דאף על גב דלא מסיק השתא אדעתיה חילוק לשון רבים היינו דלידהוי שלמים לשון רבים אבל קדשים פשיטא ליה דלשון רבים:

נאבל

אֲבָר דִּמְחַבֵּר. אֲבָל קוֹמֵץ, דְּמִיפְּרַת, אִימָא לֹא. קָא מַשְׁמַע לָן. אָמַר רַב אַחַאי, הִלְכָּךְ, הַאי קוֹמֵץ פִּיגּוּל, דְּפַלְגִיהּ מַחֵית אַאַרְעָא, וּפַלְגִיהּ אַפִּקְיהּ אַמַּעֲרָכָה, וּמָשְׁלָה בּוֹ הָאוּר, מַסְקְנָא לֵיהּ לְכוּלֵּיהּ לְכַתְּחִלָּה:

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הַפִּיגּוּל, וְהַנּוֹתָר, וְהַטָּמֵא, שֶׁהֶעֱלָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, פָּקַע אִיסּוּר מֵהֶן. אָמַר רַב חִסְדָּא, מָרֵי דִּיכְי, מִזְבֵּחַ מְקַוֶּה טָהֳרָה. אָמַר רַבִּי זֵירָא, שֶׁמְּשָׁלָה בָּהֶן הָאוּר. מֵתִיב רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּיסְנָא, אֲחֵרִים אוֹמְרִים, 'וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו', מִי שֶׁטּוּמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ. יָצָא בָּשָׂר, שֶׁאֵין טוּמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ. וְאִם אִיתָא, הֲרֵי 'טוּמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ' עַל יְדֵי הָאוּר. אָמַר רָבָא, עַל יְדֵי מְקַוֶּה קָאָמְרִינַן. מִידֵּי, מְקַוֶּה כְּתִיב. אֶלָּא אָמַר רַב פָּפָּא, בִּבְשַׂר שְׁלָמִים עָסְקִינַן, דְּלֹא חֲזִי לְהַקְרָבָה. רַבִינָא אָמַר, 'וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו' מִי שֶׁטּוּמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ כְּשֶׁהוּא שָׁלֵם. יָצָא בָּשָׂר, (דָּבָר) שֶׁאֵין טוּמְאָה פּוֹרַחַת כְּשֶׁהוּא שָׁלֵם, אֶלָּא כְּשֶׁהוּא חָסֵר: גּוּפָא, 'וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו', בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אַתָּה אוֹמֵר בְּטוּמְאַת הַגּוּף, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בְּטוּמְאַת בָּשָׂר. נֶאֱמַר כָּאן 'טוּמְאָתוֹ', וְנֶאֱמַר לְהַלָּן 'טֻמְאָתוֹ (עליו) [בּוֹ]'. מַה לְּהַלָּן, בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אַף כָּאן, בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, הוֹאִיל וְנֶאֱמְרוּ קָדָשִׁים בִּלְשׁוֹן רַבִּים, וְנֶאֱמְרָה טוּמְאָה בִּלְשׁוֹן יָחִיד, בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. רַבִּי אוֹמֵר, 'וְאָכַל' בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אֲחֵרִים אֶמְרוּ, 'וְטוּמְאָתוֹ עָלָיו', מִי שֶׁטּוּמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ. יָצָא בָּשָׂר, שֶׁאֵין טוּמְאָה פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ. אָמַר מַר, רַבִּי אוֹמֵר, 'וְאָכַל', בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מַאי מַשְׁמַע. אָמַר רָבָא, כָּל קְרָא דְּלֹא מְפָרֵשׁ לֵיהּ רַב יִצְחָק בַּר אֲבוּדִימִי, וְכָל מַתְנִיתָא דְּלֹא מְפָרְשָׁא לָהּ רַב זְעִירִי, לֹא מִיפָּרְשָׁא. הָכִי אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אֲבוּדִימִי, הוֹאִיל וּפָתַח הַכָּתוּב בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה, וְסַיֵּים בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה, וּלְשׁוֹן זָכָר בָּאֶמְצַע, בְּטוּמְאַת הַגּוּף הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מַתְנִיתָא, דְּתַנְיָא, אִם נֶאֶמְרוּ קַלּוֹת, לָמָּה נֶאֶמְרוּ חֲמוּרוֹת. וְאִם נֶאֶמְרוּ חֲמוּרוֹת, לָמָּה נֶאֶמְרוּ קַלּוֹת. אִם נֶאֶמְרוּ קַלּוֹת וְלֹא חֲמוּרוֹת, הָיִיתִי אוֹמֵר, עַל הַקַּלּוֹת בָּלָאו, וְעַל הַחֲמוּרוֹת בְּמִיתָה, לְכָךְ נֶאֶמְרוּ חֲמוּרוֹת. וְאִם נֶאֶמְרוּ חֲמוּרוֹת וְלֹא נֶאֶמְרוּ קַלּוֹת, הָיִיתִי אוֹמֵר, עַל הַחֲמוּרוֹת יְהֵא חַיָּב, וְעַל הַקַּלּוֹת יְהֵא פָּטוּר, לְכָךְ נֶאֶמְרוּ קַלּוֹת. מַאי קַלּוֹת, וּמַאי חֲמוּרוֹת. אֵילֵימָא 'קַלּוֹת' מַעֲשֶׂה, 'חֲמוּרוֹת' תְּרוּמָה. הָיִיתִי אוֹמֵר בְּמִיתָה, הַשְׁתָּא נַמִּי הָא בְּמִיתָה. [וְתוּ], וְאִי לֹא נֶאֶמְרוּ, הָיִיתִי אוֹמֵר בְּמִיתָה, דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כְּנִדּוֹן. אֶלָּא 'קַלּוֹת' טוּמְאַת שֶׁרֶץ, 'חֲמוּרוֹת' טוּמְאַת מֵת. וּבְמַאי, אִי בְּתִרּוּמָה, אִידֵי וְאִידֵי הוּא בְּמִיתָה. וְתוּ, לְכָךְ נֶאֶמְרוּ חֲמוּרוֹת דִּבְלָאו, הָא בְּמִיתָה הִיא. (וְאִי לֹא נֶאֱמְרוּ, הָיִיתִי אוֹמֵר בְּמִיתָה, דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כְּנִדּוֹן) וְאִי בַּאֲכִילַת מַעֲשֵׂר, אִם

אבר דמחבר איבא למ"ד כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה: **אבל קומץ דמיפרת.** אימא במאי דמשלה מקומץ משלה אידך כדקאי קאי קמ"ל דכוליה בחד אבר דמי: **הלכך.** כיון דמחשבת ליה מחובר אפי' לא העלהו אלא חציו ומשלה בו האור נקלט אף זה שעל הקרקע ומעלה דהא כי אסקיה לכוליה נמי לא היה לו להעלותו אם ירד אלא משום ההוא שמשלה בו האור וקאמרת דאם ירד השאר יעלה אלמא אהני לכוליה ואע"ג דמיפרת הלכך לא שנא עלה כולו ולא שנא לא עלה אלא מקצתו: **פקע איסורן מהן.** איסור פיגול לכדאמרן שאם ירד יעלה ואיסור נותר וטמא נמי להכי [פקע] שלא יתחייב האוכלו מידי: **מרי דיכי.** בעל השמועה הזאת: **מזבח מקוה טהרה הוא.** לטהר את הטומאה משום דהעלוהו: **וטומאתו עליו כו'.** לקמן מייתינן לה בשמעתין למימרא דבטומאת הגוף מדבר ואהאי קראי קאי (ויקרא ז) והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו יכול טומאת הבשר דנימא דהאי עליו אבשר קאי ונימא דטהור שאכל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביכולין ליטהר הכתוב מדבר וזהו הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טבילה ואם איתא דבשר קדשים יכול ליטהר על ידי מזבח מהיכא ילפי אחרים דלא בבשר משתעי קרא הרי טומאה פורחת ממנו: **בבשר שלמים עסקינן.** דקרא בשלמים כתיב דאינו ראוי למזבח ואין מפריח מטומאתו: **רבינא אמר.** אף אברין הראויין למזבח כתיבי הכא דכתיב (שם) אשר לה' לרבות האימורים ואפילו הכי לא תקשה דשפיר ילפינן מיניה דטומאה לאו עלייהו קאי מדכתיב וטומאתו עליו דמשמע בראוי להפריח טומאתו כשהוא שלם כעין שקיבלה עליו בעיניה משמע: **בטומאת הגוף הכתוב מדבר.** שהרי עוסק בה והולך דכתיב (שם) כל טהור יאכל בשר וסמיך ליה והנפש אשר תאכל בשר וגו' אע"פ שהתחיל להזכיר הגוף בלשון נקבה והנפש אשר תאכל וכתיב וטומאתו עליו לשון זכר דמשמע דקאי אבשר בטומאת הגוף דבר ולא בטומאת בשר: **או אינו אלא בטומאת בשר.** דהא עליו לשון זכר הוא והאוכל הוזכר בלשון נקבה: הכי גרסינן **טומאתו טומאתו** לג"ש. ויליף מביאת מקדש דכתיב ביה עוד טומאתו בו (במדבר יט): **הכי גרס'** נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן טומאתו: **הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים.** שלמים לשון רבים הן וטומאה בלשון יחיד דכתיב וטומאתו עליו ולא כתיב וטומאתם עליהם: **רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר.** מקרא שלאחריו יוכיח על זה דכתיב בתריה (ויקרא ז) נפש כי תגע בכל טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים וגו' ולקמיה מפרש היכי משמע ליה מואכל דקרא בתרא הוכחה על ראשון שבטומאת הגוף הכתוב מדבר: **וטומאתו עליו.** משמע שעדיין לא נטהר ממנו במי שטומאתו פורחת ממנו הכתוב מדבר דאי בבשר לעולם הוא עליו: **מאי משמע.** מקרא דבתריה דקמא בטומאת הגוף דלמא בתרא בטומאת הגוף כדכתיב נפש אשר תגע בכל טמא וקמא בטומאת בשר מדלא כתיב וטומאתה עליה דמישתמע דאוהנפש אשר תאכל בשר קאי: **וכל מתניתא דלא מפרש לה יעירי.** לקמיה מפרש מאי היא: **הואיל ופתח הכתוב השני בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע.** דכתיב (שם) נפש כי תגע בכל טמא ואכל מבשר זבח השלמים ונכרתה הנפש וגו' ולא כתיב ואכלה מבשר זבח הוי אף הראשון אל תתמה עליו אם פתח בלשון נקבה ולשון זכר באמצע אף [על פי כן] בטומאת הגוף הכתוב מדבר ומסתברא הכי שהרי בטומאת הגוף היה עוסק והולך וכבר פסק מלדבר בטומאת בשר דהכי כתיב קרא (שם) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הרי טומאת בשר והבשר כל טהור יאכל בשר פסק מטומאת בשר והתחיל בטומאת הגוף וסמיך ליה והנפש אשר תאכל וגו' ומשום דהזכיר הכתוב את האוכלו בלשון נקבה וכתב וטומאתו עליו בלשון זכר היינו סבורים שבטומאת בשר מדבר עבשיו מקרא השני יוכיח שאף הוא בלשון הזה מדבר ואי קשיא שני כריתות בטומאת הגוף למה שלש כריתות הן בטומאת הגוף ולקמיה מפרש בהאי פירקין (דף מו.) למאי איצטריכו: **מתניתא.** דלא מפרש לה זעירי מאי היא איזה משנה לא פירש יפה: **אם נאמרו קלות.** לענין אכילת קדשים בטומאת הגוף שנויה בת"כ לקמיה מפרש ואזיל מאי קלות ומאי חמורות ומאי הייתי אומר: **אי נימא קלות מעשר חמורות תרומה.** שנאמרו שניהם בפרשה אחת (ויקרא כב) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ואוקימנא ליה במעשר במסכת יבמות (דף עד:) דכתיב כי אם רחץ הא אם רחץ יאכל ואף על פי שלא העריב שמשו הרי טמא שאכל מעשר בלאו וכתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ואוקימנא בתרומה וכתיב בההוא עניינא אצל תרומה ומתו בו כי וגו' וקאמר התנא אם נאמר מעשר מה שאמור בו ולא נאמר תרומה הייתי אומר במיתה אבל השתא דנאמרו אינו במיתה בתמיה והא מיתה כתיבא ביה: **ותו אם לא נאמרו הייתי אומר במיתה.** בתמיה מהיכא תיתי לי בה מיתה הא לא מייתינן לה אלא בקל וחומר ממעשר ודיו לבא מן הדין להיות כנדון מה מעשר בלאו ולא במיתה אף תרומה בלאו ולא במיתה: **אלא** קלות **וחמורות דקאמר.** אטומאה קאי דכתיב התם טומאת מת וטומאת שרץ דכתיב (ויקרא כב) והנוגע בכל טמא נפש [וגו'] או איש אשר יגע בכל שרץ דכתיב בתרוייהו אכילת מעשר ותרומה ועונשן וקאמר אם נאמרה טמא שרץ ולא נאמרה טומאת מת כו' ובמאי ועל איזה אכילה אי בתרומה על שתיהן הטומאות הוא באכילת תרומה במיתה ומאי על הקלות בלאו דקתני:

ואם לא נאמרו הייתי אומר כו' ל"ג הכא דליכא למיפרך דיו דהא קלות נמי במיתה: **ואי באכילת מעשר.** קאמר דאם לא נאמרו חמורות הייתי אומר על טומאת שרץ בלאו על טומאת מת במיתה לכך נאמרו טומאת מת חמורות ונאמר בהו לאו דלא תימא בהו מיתה במעשר ואם לא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות במיתה הא מטומאת שרץ הוא דאתיא בק"ו: **ודיו לבא מן הדין להיות בנדון.** ולא אמינא בה מיתה אלא לאו: **והכי קאמר אילו נאמר טומאת שרץ ונאמר מעשר.** בלאו כדאיתא ותרומה במיתה כדאיתא ולא נאמר טומאת מת הייתי אומר קלות על הקלות בלאו בטומאת קלה דשרץ על אכילת קלות כגון מעשר יהא בלאו כדאיתא וקלות על החמורות במיתה וטומאת שרץ על אכילות החמורות כגון תרומה במיתה כדאיתא ומינה הוה גמרינן דמה שרץ קלות על החמורות במיתה אף חמורות על קלות נמי במיתה דמה לי טומאה חמורה ואכילה קלה מה לי אכילה חמורה וטומאה קלה (וטומאת המת על אכילת מעשר תהא במיתה) לכך נאמרו חמורות טומאת המת על אכילת מעשר שלא תהא במיתה ופירש בה לאו ולא במיתה לומר לך שהיא באזהרה: **או אינו מביא כו'.** רישא דברייתא בת"כ לענין פיגול קתני יכול לא יהא חייב אלא על השלמים בלבד ת"ל לענין טומאה וינזרו מקדשי ולקמן יליף נותר חילול חילול מטומאה ופיגול בענין ענין מנותר: **או אינו.** מרבה אלא כיוצא בשלמים שהרי כלל ופרט אמור כאן כדמפרש לקמן ונימא מה הפרט מפורש נאכלין לשני ימים כו': **ת"ל מבשר.** ריבויא הוא דכתיב גבי פיגול (ויקרא ז) מבשר זבח השלמים ועלה קאי והנפש האוכלת ממנו עונה תשא: **עד שאני מרבה.** כלומר אחרי שאני מרבה ארבה עמהם אף לוג שמן של מצורע אם פיגל בדם האשם נתפגל הלוג: **תלמוד לומר.** לענין טומאה אשר הם מקדישים גבי וינזרו כתיב ואתי נותר חילול חילול מטומאה מה טומאה הכל בכלל אף נותר הכל בכלל בנותר כתיב כי את קודש ה' חילל (ויקרא יט) ובטומאה כתיב וינזרו ולא יחללו (שם כב) והדר אתי פיגול ענין ענין מנותר: **אף כל שיש לו מתירין.** או לאדם או למזבח ועולה ילפא מאימורי שלמים וכן אימורי כל הקדשים ובשר כל הקדשים הנאכלין ילפי מבשר שלמים שאין לו מתירין אלא לאדם וחייבין עליו: **כיוצא בשלמים מאי ניהו.** דקתני לעיל או אינו מביא כו' אלא כיוצא: **האכל.** כלל מבשר שלמים פרט יאכל חזר וכלל: **הני תרי כללי דסמיכי נינהו.** שלא נכתב הפרט אלא בסוף: **הטל פרט ביניהם.** הכתוב אחריהם הטל ביניהם ודונם כו' הלכך אי לאו דרבי רחמנא מבשר תחילה הוה דיינינן ליה במה הפרט מפורש כו': חייבין עליו משום פיגול. אם בא עם האשם ופיגל באשם ואף על גב שאם היה רוצה יכול להביאו מכאן ועד עשרה ימים כדלקמן אית ליה לרבי מאיר דכי הביאו עם האשם דם האשם הוא המתירו למתן בהונות ושיריו לאכילה ששירי הלוג נאכלין כדאמרינן בשמעתא דלקמן: **אמר רב יוסף רבי היא כו'.** וסבר לה ברבנן דהואיל ואפשר להביא נסכים לאחר זמן אין דם הזבח מפגל ואפילו הביאן

נאכל ליום ולילה מנין. לקמן בסוף דם חטאת (דף צח.) דרשינן מהיקישא דזאת התורה מה שלמים מפגלין כו' ונראה דהאי תנא לית ליה ההוא היקישא דאי אית ליה לא היה צריך לכל הנך ייתורים: **ואתי** נותר חילול חילול מטומאה ואתי פיגול עון עון מנותר. מכאן הוה מצי למידק לקמן (דף נ:) דדבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בגזירה שוה:

כיוצא בשלמים מאי ניהו בכור. משמע דבכור דמי לשלמים טפי משאר קדשים ובעלמא אינו כן דאמר מנחות (דף צא:) מה שלמים באין בנדר ונדבה אף כל בא בנדר ונדבה: **אלא** מאם האכל יאכל. ואע"ג דאמרינן לעיל בסוף פרק שני (דף כח:) בשתי אכילות הכתוב מדבר תרתי שמע מינה מדלא כתיב האכל האכל או יאכל יאכל כדאמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף יז:) ומיהו רבי אליעזר דמוקי לה התם בדרשא אחרינא נפקא ליה הך דרשא מקרא אחרינא וכרבא דמפרש לעיל בסוף פרק שני (דף כח:) כולהו מקרא (אחרינא) [אריכא] ודריש מבשר זבח שלמיו מה שלמים מפגלין ומתפגלין כו' לא כמו שפירש שם בקונטרס מדכתיב זבח שלמים דמשמע דמקיש זבח לשלמים אלא אהך ברייתא סמיך והקשה ה"ר חיים אמאי שביק לשון הברייתא דהוה ליה למימר מה שלמים מיוחדים שיש להם מתירין בין לאדם בין למזבח ועוד דמלישנא דמפגל ומתפגלין לא ממעיט דם דדם מפגל ומתפגל כדתניא בתוספתא דזוריקה מפגלת ומתפגלת שהדם מפגל הבשר ומתפגלת על ידי זריקה אם זרק על מנת לשפוך שירים למחר: **ודונם** בכלל ופרט. ומ"מ צריכי ייתורי דלעיל דמכלל ופרט לא מרבי אלא הדומה לפרט בכל צדדין:

סד"א

אִם לֹא נֶאֶמְרוּ חֲמוּרוֹת, הָיִיתִי אוֹמֵר עַל הַחֲמוּרוֹת בְּמִיתָה, הָא מִטּוּמְאַת שֶׁרֶץ קָאָתֵיָא, וְדַיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן. אָמַר זְעִירִי, 'קַלּוֹת' טוּמְאַת שֶׁרֶץ, 'חֲמוּרוֹת' טוּמְאַת מֵת. וְהָכִי קָאָמַר, אִילּוּ נֶאֱמַר טוּמְאַת שֶׁרֶץ, וְנֶאֱמַר מַעֲשֵׂר וּתְרוּמָה, וְלֹא נֶאֱמְרָה טוּמְאַת מֵת, הָיִיתִי אוֹמֵר, [קַלּוֹת] עַל הַקַּלּוֹת בְּלָאו, וְעַל הַחֲמוּרוֹת בְּמִיתָה. וּמִדְּקַלּוֹת עַל הַחֲמוּרוֹת, בְּמִיתָה. חֲמוּרוֹת נַמִּי, עַל הַקַּלּוֹת בְּמִיתָה. לְכָךְ נֶאֶמְרוּ 'חֲמוּרוֹת': כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל: תָּנוּ רַבָּנָן, אוֹ אֵינוֹ מֵבִיא אֶלָּא כַּיּוֹצֵא בִּשְׁלָמִים. מַה שְּׁלָמִים מְיוּחָדִים, נֶאֱכָלִין לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד, אַף כֹּל, נֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. נֶאֱכָל לְיוֹם וָלַיְלָה, מִנַּיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר 'מִבְּשַׂר', כֹּל שֶׁשְּׁרִירִין נֶאֱכָלִין. עוֹלָה, שֶׁאֵין שְׁרִירֶיהָ נֶאֱכָלִין, מִנַּיִן. תַּלְמוּד לוֹמַר 'זֶבַח'. מִנַּיִן לְרִבּוֹת הָעוֹפוֹת וְהַמְּנָחוֹת, עַד שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, תַּלְמוּד לוֹמַר 'אֲשֶׁר הֵם מַקְרִיבִים לִי'. וְאֶתֵּי נוֹתָר 'חִילּוּל חִילּוּל' מִטּוּמְאָה, וְאֶתֵּי פִּיגּוּל 'עָוֹן עָוֹן' מִנּוֹתָר. וּמֵאַחַר שֶׁפִּסּוּפוֹ לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר, לָמָּה נֶאֱמַר שְׁלָמִים מֵעַתָּה, לוֹמַר לְךָ, מַה שְּׁלָמִים מְיוּחָדִים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַתִּירִין בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, חַיָּבִין עָלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל: כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. אַף כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לָאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, חַיָּבִין עָלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל: הָעוֹלָה, דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַמִּזְבֵּחַ, וְעוֹרָהּ לַכֹּהֲנִים. עוֹלַת הָעוֹף, דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַמִּזְבֵּחַ. חַטַּאת הָעוֹף, דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַכֹּהֲנִים. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, דָּמָם מַתִּיר אֶת אֵימוּרֵיהֶן לִיקָּרֵב: וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת הַקֻּמְצִין, וְאֶת הַלְּבוֹנָה, וְהַקְּטוֹרֶת, וּמִנְחַת כֹּהֲנִים, וּמִנְחַת כֹּהֵן מָשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסָכִים, וְהַדָּם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, מַה שְּׁלָמִים מְיוּחָדִין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, וְחַיָּבִין עָלָיו. אַף כֹּל, שֶׁיֶּשְׁנָן עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. יָצְאוּ פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, הוֹאִיל שֶׁאֵין עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן כְּשְׁלָמִים, אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. [אָמַר מַר], כַּיּוֹצֵא בִּשְׁלָמִים. מַאי נִיהוּ, בְּכוֹר, דְּנֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. בְּמַאי אָתֵי, אִי בְּ'מַה מָּצִינוּ', אֵיפָא לְמִיפְרַךְ, מַה לִּשְׁלָמִים שֶׁהֵן טְעוּנִין סְמִיכָה וּנְסָכִים, וּתְנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק. אֶלָּא מִ'אִם הֵאָכֵל יֵאָכֵל', הָנֵי תְּרֵי כְּלָלֵי, דִּסְמִיכִי אַהֲדָדֵי נִינְהוּ. אָמַר רָבָא, בִּדְאָמְרִי בְּמַעֲרָבָא, כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא שְׁנֵי כְלָלוֹת הַסְּמוּכִים זֶה לָזֶה, הַטֵּל פְּרָט בֵּינֵיהֶם, וְדוּגְמָא בְּכֹלָּל וּפְרָט: עַד שֶׁאֲנִי מְרַבֶּה לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע: הָא מַנִּי, רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּתַנְיָא, לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אֵימָא סֵיפָא, וּמוֹצִיא אֲנִי מִנְחַת נְסָכִים וְהַדָּם, אֶתְאֵן לְרַבָּנָן, דְּתַנְיָא, נִסְכֵּי בְהֵמָה חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁדַּם הַזֶּבַח מַתִּירָן לִיקָּרֵב, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמְרוּ לוֹ, וַהֲלֹא אָדָם מֵבִיא אֶת זִבְחָיו הַיּוֹם, וְנְסָכִין מִיכָּן עַד עֲשָׂרָה יָמִים. אָמַר לָהֶן, אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָאִין עִם הַזֶּבַח. אָמַר רַב יוֹסֵף, הָא מַנִּי, רַבִּי הִיא, דְּאָמַר לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, מַתָּנוֹתָיו שָׁרוּ לִיהּ. וּמִדְּמַתָּנוֹתָיו שָׁרוּ לִיהּ, מַתָּנוֹתָיו מְפַגְּלִי לִיהּ. דְּתַנְיָא, לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, מוֹעֲלִין בּוֹ עַד שֶׁיִּזְרוֹק הַדָּם. נִזְרַק הַדָּם, לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין. רַבִּי אוֹמֵר, מוֹעֲלִין עַד שֶׁיִּתֵּן מַתָּנוֹתָיו. וְשָׁוִין, שֶׁאֲסוּר בַּאֲכִילָה עַד שֶׁיִּתֵּן מַתָּן שֶׁבַע וּמַתָּן בְּהוֹנוֹת. אֲמִרוּהָ קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יִרְמְיָה, אָמַר, גַּבְרָא רַבָּא כְּרַב יוֹסֵף, לֵימָא כִּי הָא מִילְתָא.

הרי עמו ולוג שמן נמי הא דקתני נמי פיגול לא שיהא דם האשם מפגלו אלא מתנות שמן עצמו שמזה ממנו שבע הזאות בפנים הם מפגלין אותו אם הזה על מנת לאכול שיריו חוץ לזמנו והוא נאכל ליום ולילה כדמרבינן ליה לקמן עם שאר קדשי קדשים: ומדשמעינן ליה לרבי דאמר לוג שמן של מצורע מתנותיו שרו ליה. לכהנים דאמר אף על פי שנזרק דם האשם יש מעילה בשמן עד שיתן שבע הזאות של צרכי גבוה הלכך מתנותיו מפגלין ליה שהן מתירין: **ולא נהנין.** מדרבנן עד שיתן מתנותיו: **ולא מועלין.** דקסבר דם האשם מתירו לכהנים וכל שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה: **רבי אומר מועלין בו עד שיתן שבע הזאות של גבוה.** אבל מתן בהונות דלאו צורך גבוה הוא ודאי לא פליג רבי: **ושוין.** שאפילו נתן מתנות גבוה אסור הוא מדרבנן עד שיתן אף מתן בהונות: **אמרוה.** רבנן להא דרב יוסף:

הבא

סד"א מן האש כו'. תימה לא לכתוב מן האש ולא בעי לכל: **זה** גזל הגר. דאע"ג דמכפר לא הוה אמינא דלידהוי לכהן אלא מידי דמותר למזבח ולא ממונא ובספרים ישנים גריס גזל הגר בהדיא כתיב ביה בפרשת נשא דכתיב לכהן לו יהיה ובקונטרס לא גריס ליה משום דחטאות ואשמות ושאר אימורים בפרשה בהדיא כתיבי כל אחד ואחד במקומו וסדרן לו הכתוב לאהרן כאן מפני מחלוקתו של קרח:

ואפילו לקדש בו את האשה. בפ' התכלת (מנחות דף מה:) אמרינן גבי שתי הלחם דעצרת ורבי עקיבא מי כתיב קודש יהיו לה' ולכהן לה' לכהן כתיב כדרב הונא דאמר רב הונא קנאו השם ונתנו לכהן ופי' שם בקונטרס דמשלחן גבוה קא זכו ועיקר מילתיה דרב הונא אגזל הגר איתמר בפ' הגחל עצים (ב"ק דף קט:) ולא מצינו דברי רב הונא לשם אלא ברייתא היא התם בשילהי פירקין ובמסכת ערכין בשילהי המקדיש שדהו (דף כח:) האשה המושב לה' לכהן קנאו השם ונתנו לכהן שבאותו המשמר ונראה דלא גרסינן פרק התכלת כדרב הונא אלא הכי גרסינן לה' לכהן קנאו השם ונתנו לכהן ומיהו לא מצי לפרש לכהן שבאותו משמר כי היכא דגזל הגר דהתם שהרי ברגל היו כל המשמרות שוות בדרשינן בפ' בתרא דסוכה (דף נה:) מדכתיב ובא בכל אות נפשו ושרת אלא כמו שפי' בקונטרס לענין דמשלחן גבוה קא זכו ומיהו משמע מתוך דבריו דגזל הגר משלחן גבוה קא זכו אי אפשר לומר כן דהא אמרינן הכא לך הוא ולבניך אפילו לקדש בו את האשה ובקדושין (דף נב:) אמר במקדש בחלקו בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אינה מקודשת משום דמשלחן גבוה קא זכו ונ"ל דשאני הכא דגלי קרא לך ולבניך ויש תימה (לך) לה' בגזל הגר למה לי דלגבי מאי נפקא מינה דקנאו השם למימר דמשלחן גבוה קא זכו: **בדבר** הנעשה בפנים לא פיגל. והא דאמר בהנזיקין (גיטין דף נד:) כהן גדול ביום הכיפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימן נהי דפיגול לא הוי פסול מיהא הוי מק"ו ובדאמר לעיל ספ"ק (דף יד.) מודה היה רבי שמעון לפסול מק"ו ומה שלא לשמו כו' וה"ר חיים מפ' דההוא פיגול מיירי בפסול שלא לשמו ולא משמע כן דשלא לשמן לא קרי ליה פיגול כדאמר לעיל ספ"ק (דף יג.) דיקא נמי דקתני שהזבח נפסל ולא קתני שהזבח מתפגל: **וכי** מה למדנו משור זבח השלמים מעתה. נראה דלית ליה הא דדרשינן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף מט:) מכאשר יורם דאיצטריך ליותרת ושתי הכליות לפר יום הכיפורים ומקרא אחרינא נפקא ליה להאי תנא:

הלכתא

חֲרֵי לוֹג [הַבָּא] בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דִּלְכוּלֵי עָלְמָא מַתְּנוֹתָיו שָׁרוּ לֵיהּ, וְלֹא מְפַגְּלִין לֵיהּ. דִּתְנָיָא, לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל, מִפְּנֵי שֶׁדָּם מַתִּירוֹ לִבְהוֹנוֹת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר, וַהֲלֹא אָדָם מֵבִיא אֶשָּׁמוֹ עַכְשָׁיו, וְלוֹג מִיכָּן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים. אָמַר לָהֶן, אַף אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּבָא עִם הָאָשָׁם. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה, לְעוֹלָם רַבִּי מֵאִיר הִיא, וְסָמֵי מִיכָּן 'נִסְכִּים'. אָמַר אַבָּיֵי, לְעוֹלָם לֹא תִּסְמֵי. וְתָנָא, לוֹג הַבָּא עִם הָאָשָׁם, וְהוּא הַדִּין לִנְסָכִים הַבָּאִין עִם הַזֶּבַח. וְהַדָּר תָּנָא, נְסָכִים הַבָּאִין בִּפְנֵי עַצְמָן, וְהוּא הַדִּין לְלוֹג הַבָּא בִּפְנֵי עַצְמוֹ: חַמֵּאת הָעוֹף דָּמָהּ מַתִּיר אֶת בְּשָׂרָהּ לַכֹּהֲנִים: מִנָּא הָנֵי מִילֵּי, דְּתָנֵי לֵוִי, 'כָּל קָרְבָּנָם' לְרַבּוֹת לוֹג שֶׁמֶן שֶׁל מְצוֹרָע. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, 'מִן הָאֵשׁ' כָּתַב רַחֲמָנָא, וְהַאי, לָאו מוֹתָר מִן הָאֵשׁ הוּא. קָא מַשְׁמַע לָן: 'לְכָל מִנְחָתָם', לְרַבּוֹת מִנְחַת עוֹמֶר וּמִנְחַת הַקְּנָאוֹת. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, 'וְאָכְלוּ אֹתָם אֲשֶׁר כִּפֶּר בָּהֶם', וּמִנְחַת הָעוֹמֶר, לְהַתִּיר אֶתְיָא. וּמִנְחַת קְנָאוֹת, לְבֶרֶר עָוֹן קָאָתְיָא. קָא מַשְׁמַע לָן: 'וּלְכָל חַמָּאתָם', לְרַבּוֹת חַמֵּאת הָעוֹף. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, נְבֵילָה הִיא: 'לְכָל אֲשָׁמָם', לְרַבּוֹת אָשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא, לְהַכְשִׁיר קָאָתוּ. קָא מַשְׁמַע לָן. אָשָׁם מְצוֹרָע, בְּהֶדְיָא כְּתִיב בֵּיהּ. אֶלָּא 'לְרַבּוֹת אָשָׁם נָזִיר כַּאֲשָׁם מְצוֹרָע': 'אֲשֶׁר יָשִׁיבוּ' זֶה גֵּזֶל הַגֵּר. 'לְךָ הוּא', שֶׁלְּךָ יִהְיֶה, אֲפִילּוּ לְקַדֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. תַּנְיָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי (הַגְּלִילִי), פִּיגֵּל בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ, פִּיגֵּל בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים, לֹא פִּיגֵּל. בֵּיצַד, הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ, וְאָמַר הֲרֵינִי שׁוֹחֵט לְהַזּוֹת מִדָּמוֹ לְמָחָר, לֹא פִּיגֵּל, שֶׁמַּחֲשָׁבָה בַּחוּץ בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים, לֹא פִּיגֵּל. הָיָה עוֹמֵד בִּפְנִים, וְאָמַר הֲרֵינִי מַזֶּה עַל מְנָת לְהַקְטִיר אֵימוּרִים וְלִשְׁפּוֹךְ שִׁירַיִם לְמָחָר, לֹא פִּיגֵּל, שֶׁמַּחֲשָׁבָה בִּפְנִים בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ. אֲבָל הָיָה עוֹמֵד בַּחוּץ, וְאָמַר הֲרֵינִי שׁוֹחֵט לִשְׁפּוֹךְ שִׁירַיִם לְמָחָר, לֹא אוֹ לְהַקְטִיר אֵימוּרִים לְמָחָר, פִּיגֵּל, שֶׁמַּחֲשָׁבָה בַּחוּץ בְּדָבָר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, מַאי קְרָאָה 'כַּאֲשֶׁר יוּרַם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים'. וְכִי מַה לְּמַדְנוּ מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים מֵעַתָּה. אֶלָּא, מַקִּישׁ פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ לְשׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים. מַה שּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים, עַד שֶׁיְּהוּ מַחְשְׁבוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. אַף פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ, עַד שֶׁיְּהוּ מַחְשְׁבוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. אָמַר רַב נַחְמָן, אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ, אָמַר רַב, הֲלָכָה כְּרַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי. אָמַר (רבא)

[רכ]

הבא בפני עצמו. מצורע שהביא אשמו היום ולוגו לאחר עשרה ימים דלכ"ע מתנותיו שריין ליה באבילה דהואיל ולא קדש בכלי כשנזרק דם האשם לאו שירים דידיה הוא ולא שרי ליה ואפ"ה לא מפגלין ליה לדברי הכל דאין בו משום פיגול כדקתני אף אני לא אמרתי כו' הלכך בא עם האשם נמי אע"ג דלרבי מתנותיו שריין ליה לא מפגלים ליה שאין מפגל אלא דם או קומץ את שיריו משום דאיתקש מנחה לזבחים: **ותנא. רישא: לוג הבא עם האשם.** שדם האשם מפגלו ואע"פ שהיה לו להביאו לאחר עשרה ימים וממנו אתה למד דה"ה לנסכים הבאים עם הזבח שדם הזבח מפגלן ואע"פ שבידו להביאן לאחר זמן: **ותנא סיפא נסכים הבאים בפני עצמן.** כדקתני לה דומיא דקטרת ולבונה ומנחת כהנים שאין להן מתירין וקאמר דאין מתפגלין אם הקריב מקצתן ע"מ פיגול וה"ה ללוג הבא בפני עצמו: **מנהני מילי.** דחטאת העוף נאכלת: **כל קרבנם.** גבי סדר מתנות כהונה שנאמר לאהרן על הסדר בפרשת קרח וזה יהיה לך מקדש הקדשים מן האש וגו' וכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו וקדריש להו הכא כל כל דכולהו: **לרבות לוג שמן.** שאף הוא נאכל שהרי קרוי קרבן דכתיב (ויקרא יד) והקריב אותו לאשם ואת לוג השמן אלמא הוא נמי בכלל והקריב והיינו קרבן כ"ש במנחות (דף עג.): **ס"ד כו'.** כלומר האי דאיצטריך כל קרא לרבויי ולא נפקא ליה מקרבנו: **סד"א מן האש כתיב.** הנותר מן האש ומזה לא עלה לאשים כלל: **ואכלו אותם אשר כופר בהם.** דבר שיש בו כפרה נאכל ושאין בו כפרה אינו נאכל: **להתיר אתיא.** חדש במדינה: **נבילה היא.** לפי שנמלקה: **לרבות אשם נזיר.** נזיר שנטמא במת מביא אשם כשטהר מטומאתו ומכשירו להתחיל ולמנות נזירות טהרה והימים הראשונים יפלו ולרבות שיזה נאכל דאי לא כתיב לכל לא מרבינן להו דכתיב אשר כופר בהם והני להכשיר אתו זה להכשירו בקדשים וזה להתחיל נזירות טהרה: **אשם מצורע בהדיא כתיב ביה.** דנאכל כי כחטאת האשם הוא (ויקרא יד) ומיהו נהי דאשמם כתיב הבא לסדר בפרשה כל עשרים וארבע מתנות כהונה אלא כל למה: **אשר ישיבו זה גזל הגר.** דכתיב (במדבר ה) האשם המושב לה' לכהן ותניא (ב"ק דף קי.) אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא זה אשם ממש כשהוא אומר מלבד איל הכפורים (הרי אמור אלא) אשם זה קרן שהגזול את חבירו ונשבע לו ואח"כ הודה משלם קרן וחומש לבעלים ואשם למזבח כדכתיב בפרשת ויקרא והיה כי יחטא ואשם וגו' ואם מת נותן ליורשיו ואם גר היה ומת ואין לו יורשין להחזירו להם נתנן הכתוב לכהן ופרשת גזל הגר אמורה בפרשת נשא אם אין לאיש גואל להשיב האשם וגו' וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואל אלא זה גזל הגר. גזל הגר בהדיא כתיב ביה לא גרסינן דהא חטאות ואשמות ושאר האמורים בפרשה בהדיא כתיב כל אחד ואחד במקומו וסידרן לו הכתוב לאהרן כאן מפני מחלוקתו של קרח שערער עליו על הכהונה משל הדיוט אמר לטובתו נשברה רגל פרתו: **לך הוא** ולבניך. שיהו כנכסים של חולין שאין בו שום קדושה דממון בעלים הוא ואגזל לחודיה קאי האי לך הוא והאי דכתיב בתריה בקדש הקדשים תאכלנו אשארא קאי דהוו מידי דאכילה: **תניא אמר ר' אלעזר כו'.** אפרים הנשרפים דאיפליגו בה במתני' קאי: **פיגל בדבר הנעשה בהן בחוץ.** העבודה שהיה עובד במחשבה והאכילה שחישב עליה אם מעשה עזרה הם פיגל ואם מעשה היכל הם לא פיגל ולקמן יליף טעמא מקראי: **שוחט.** שהרי שחיטתה בעזרה הוא וכל חוץ דהכא עזרה הוא: **להזות דמו למחר.** הרי חישב על אבילת מזבח של פנים הריני מזה על הפרכת או על המזבח הפנימי שזו היא זריקתן המפגל: **על מנת לשפוך שירים.** שהרי זו אכילת מזבח החיצון דמהניא ביה מחשבה: **לא פיגל.** מפני שמחשבה היתה בשעת עבודת פנים: **כאשר יורם.** בפר כהן משיח כתיב בהפרשת אימוריו: **מה למדנו לו.** משלמים לענין אימורים הרי אף בזה כולן מפורשים חלב וכליות ויותרת אלא לא בא היקש הזה אלא ללמד על הפיגול שהוא למד בכל הקדשים משלמים ובא ללמדך על אלו שאין פיגול נוהג בהן אלא בשלמים מה שלמים אין פיגולן אלא על מעשי עבודה חיצונית ומחשבת אבילות חיצונות שוחט או מקבל או מוליך או זורק ע"מ לאכול בשר לשפוך שיריים או להקטיר אימוריו חוץ לזמנו אף כאן עד שיחשב בעבודות על אבילת חוץ: **מחשבותיו.** מחשבת אבילתו: **ומעשיו.** עבודה שהוא עובד ומחשב:

הלכתא

הלכתא למשיחא. הרי קבע לנו הלכה הצריכה לנו לימות המשיח כשיבנה בית המקדש ועכשיו לא הוצרכנו לה: **א"ל הלכה קאמינא.** האי דמיתמהנא קביעות הלכה הוא דמיתמהנא דמיגרס בעינן מיתני משניות ומחלוקת הלכות עבודה לפי שתורה היא ודרוש וקבל שכר אבל קיבוע הלכה אינה אלא להורות הלכה למעשה ועכשיו אינו נוהג:

מתני' קדשי גוים כו'. מפרש בגמ' וכשהתנדבום לגבוה קאמר: גמ' **ת"ר** כו'. מפרשה לקמיה: **ואין מביאין נסכים.** בפני עצמם בלא זבח כישראל שמתנדבין יין כדתנן במנחות (דף קד:): **בבולן אני רואה.** בכל הדברים הללו אני רואה בקדשי גוים להחמיר בבקדשי ישראל: **שנאמר בהם לה'.** דכתיב איש איש מבית ישראל וגו' (ויקרא כב) ודרשינן בהכל שוחטין (חולין יג:) איש מה ת"ל איש איש לרבות את הגוים שנודרים נדרים ונדבות בישראל: **במה דברים אמורים.** דאין מועלין בהן אתאן לת"ק: **אבל בקדשי בדק הבית.** גוי שהתפיס לבדק הבית: **מועלין בו.** ולקמן מפרש טעמא: **דגמרינן מעילה חטא חטא מתרומה.** כתיב במעילה וחטאה בשגגה (ויקרא ה) וכתיב בתרומה ולא ישאו עליו חטא (שם כב) ובתרומה כתיב בתריה דהאי קרא ולא יחללו את קדשי בני ישראל: **דכתרומה כתיב בני ישראל.** וינזרו מקדשי בני ישראל (שם כב): **תמורה.** בהמה: **למעשר בהמה.** דכתיב במעשר והיה הוא ותמורתו (שם כז): **ומעשר בהמה למעשר דגן.** עשר תעשר ואמר מר בבכורות (דף נג:) בשני מעשרות הכתוב מדבר אחד מעשר בהמה ואחד מעשר דגן: **דבר הלמד.** מעשר בהמה הלמוד בהיקש שלא יהא נוהג בגוים חוזר ומלמד על התמורה בהיקש: **מעשר דגן חולין הוא.** ובכל התורה למדין למד מן הלמד חוץ מן הקדשים דראמר באיזהו מקומן (לקמן מט:): **הניחא למאן דאמר כתר מלמד אוזלינן.** דאי מלמד חולין אף על גב דלמד קדש למדים בו הלמד מן הלמד ופלוגתייהו באיזהו מקומן (שם): **גוים לא מייתו.** דלא איתרבו גוים אלא לנדרים ונדבות כדכתיב בקרא לכל נדריהם וגו' (ויקרא כב) וה"ה נמי דלא מייתו חובה הקבוע להם זמן כגון עולת ראייה ושלמי חגיגה אלא לא פסיקא ליה הואיל ומביאין עולה ושלמי נדבה אבל מעשר חטאת ואשם לא שייך בהו כלל: **אזרח.** בפרשת נסכים כתיב בשלח לך כל האזרח יעשה ככה ומינה ילפינן לקמן בפרק כל התדיר (דף צא:) אזרח מלמד שמתנדבים נסכים ומביא בפני עצמן נדבה: ת"ל **ככה.** יעשה לשור שאחר שחובה תלויה בקרבן ל"ש ישראל ול"ש גוי הלכך שלח דמי נסכיה יקרבו משלו ואם לאו מקריבים משל ציבור שתנאי ב"ד הוא במסכת שקלים (דף יא:): **מ"ט כו'.** אמילתיה דר"ש קאי אמעילה דקאמר אבל קדשי בדק הבית דגוים מועלין: **וכי נמרה מעילה מתרומה.** למעוטי גוים דומיא דתרומה מזבח הוא דגמרה דקדיש גופייהו כתרומה שאינן נפדין:

במזיד

[**רב יוסף**], **הלכתא למשיחא.** אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, אֶלָּא מֵעַתָּה, כָּל שְׁחִיטַת קָדָשִׁים לֹא לִתְנֵי, הִלְכְתָא לִמְשִׁיחָא הוּא. אֶלָּא, דְּרוֹשׁ וְקַבֵּל שָׂכָר. הָכָא נַמִּי, דְּרוֹשׁ וְקַבֵּל שָׂכָר. הָכִי קָאֲמִינָא לָךְ, הִלְכְתָא לָמָּה לִי. לִישָׁנָא אַחֲרִינָא, אָמַר לֵיהּ, הֲלָכָה קָאֲמִינָא: **משנה** קָדְשֵׁי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, נוֹתָר וְטֻמְאָה. וְהַשּׁוֹחֲטָן בַּחוּץ פָּטוּר, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. רַבִּי יוֹסֵי מְחַיֵּיב: **גמרא** תָּנוּ רַבָּנָן, קָדְשֵׁי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין, וְאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל, נוֹתָר וְטֻמְאָה. וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה, וְאֵין מְבִיאִין נְסָכִים, אֲבָל קָרְבָּנָן טָעוּן נְסָכִים, דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, רוֹאֶה אֲנִי בְּכוּלָּן לְהַחֲמִיר, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן 'לַה'". בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ. אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת מוֹעֲלִין בָּהֶן: לֹא נֶהֱנִין, מִדְּרַבָּנָן. וְלֹא מוֹעֲלִין, דְּגָמַר מְעִילָה, 'חֵט' 'חֵט' מִתְּרוּמָה. דִּכְתִיב בִּתְרוּמָה כְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים: וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטֻמְאָה: מַאי טַעְמָא, דְּאָתֵי פִּגּוּל, 'עָוֹן' 'עָוֹן' מִנּוֹתָר. וְאָתֵי נוֹתָר, 'חִילּוּל' 'חִילּוּל' מִטּוּמְאָה. וּבְטוּמְאָה כְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים: וְאֵין עוֹשִׂין תְּמוּרָה: מַאי טַעְמָא, דְּאִיתְקַשׁ תְּמוּרָה לְמַעֲשַׂר בְּהֵמָה, וּמַעֲשַׂר בְּהֵמָה אִיתְקַשׁ לְמַעֲשַׂר דָּגָן, וּבְמַעֲשַׂר דָּגָן כְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְכִי דָּבָר הַלָּמֵד בְּהֶיקֵּשׁ, חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶיקֵּשׁ. מַעֲשַׂר דָּגָן חוּלִּין הוּא. הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר, בָּתַר מְלַמֵּד אָזְלִינַן. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר, בָּתַר לָמֵד אָזְלִינַן, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. אֶלָּא מַעֲשַׂר בְּהֵמָה, חוֹבָה שֶׁאֵין קָבוּעַ לָהּ זְמַן הוּא, וְחוֹבָה שֶׁאֵין לָהּ זְמַן קָבוּעַ, יִשְׂרָאֵל מַיְיתוּ, עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לֹא מַיְיתוּ: וְאֵין מְבִיאִין נְסָכִים: תָּנוּ רַבָּנָן, 'אֶזְרָח', אֶזְרָח מֵבִיא נְסָכִים וְאֵין הָעֻבָּד כּוֹכָבִים מֵבִיא נְסָכִים. יָכוֹל לֹא תְּהֵא עוֹלָתוֹ טְעוּנָה נְסָכִים, תַּלְמוּד לוֹמַר 'כָּכָה': אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, רוֹאֶה אֲנִי בְּכוּלָּן לְהַחֲמִיר, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ כּוּ': מַאי טַעְמָא, קְסָבַר, כִּי גָּמְרָה מְעִילָה 'חֵט' 'חֵט' מִתְּרוּמָה, דּוּמְיָא דִּתְרוּמָה דְּקָדְישָׁא קְדוּשַׁת הַגּוּף. אֲבָל קְדוּשַׁת בֶּדֶק הַבַּיִת, דְּקְדוּשַׁת דָּמִים, לֹא. תָּנוּ רַבָּנָן, דָּם שֶׁנִּטְמָא וְזָרְקוּ בְּשׁוֹגֵג, הוֹרָצָה.

במזיד

הלכתא למשיחא. כי האי גוונא פריך בריש ד' מיתות (סנהדרין נא:) ותימה דבריש עשרה יוחסין (קדושין עב:) א"ר יהודה אמר רב הלכה כרבי יוסי דעתידין ממזרין ליטהר ושמא נפקא מינה עכשיו שלא להרחיק משפחות שאינן ידועות ובקדושין (שם) פירשתי במאי פליגי רבי יוסי ורבנן בממזר ידוע או בשאין ידוע ובפ"ק דיומא (דף יג.) דפסיק כר' יוסי ראשון חוזר לעבודתו ושני אינו ראוי כו' נפקא מינה עכשיו בנשיא או ראש ישיבה או פרנס שנתמנה על הציבור ועבר מחמת אונס ועבר האונס ובפרק אלו בדברים (פסחים סט:) דפסיק הלכה כר"ע דכל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת לענין פסח נפקא מינה בזמן הזה לענין מילה ואע"ג דגבי מילה נמי פסיק הכי בהדיא (בשבת קלג.) מ"מ לאלומי פסקא דמילה פסק נמי גבי פסח הכי ובפ"ק דתענית (דף ד:) דפסיק רבי אלעזר הלכה כר"ג דאמר בשבעה במרחשון ומוקי לה התם בזמן שבית המקדש קיים נפקא מינה גם בזמן הזה לבני בבל דאית להו פירי בדברא כדקאמר התם הא לן והא להו ומיהו בסוף התבלת (מנחות נב:) קשה דפסיק רבי יוחנן כאבא יוסי בן דוסתאי גבי חביתי כ"ג ונראה דרב יוסף דוקא דאית ליה הכא ובסנהדרין (דף נא:) דאין לפסוק הלכתא למשיחא וה"ר חיים מפרש דלא פריך הלכתא למשיחא אלא היכא דאיכא תרתי שהוא למשיחא וגם עושה איסור דליכא נפקותא בהלכתא אלא על ידי איסור לא שייך לפסוק למשיחא:

והשוחטן בחוץ פטור דברי ר' שמעון. בגמרא לא תני בברייתא שוחט בחוץ והכא לא תני תמורה ונסכים דתני בברייתא וזה תימה וא"ת אי ר"ש ס"ל כרבי אליעזר דאמר פרק ואלו מנחות (דף עג:) דאין גוים מביאין אלא עולות א"כ מאי אירי קדשי גוים דאין חייבין עליהם משום פיגול נותר וטמא אפי' דישראל נמי דהא שמעינן ליה לר"ש בסוף דם שחיטה (בריתות כג:) דאין פיגול בעולין ואין נותר בעולין וצ"ל דסבר לה כר' יוסי הגלילי דמביאין אפילו שלמים ועוד י"ל דבכריתות (דף יג: ודף כג:) מוכח דטעמא דר"ש משום דאין איסור חל על איסור וקדשי גוים שרו מדאורייתא כדתניא בגמרא לא נהנין מדרבנן ולא **רואה** אני מועילין דגמר חט חט מתרומה: בכולן להחמיר שנאמר בהן לה'. פי' בקרא דאיש איש דמרבינן גוים שנודרין כתיב לה' למימר שגוים הם בכלל קדשי ה' משמע הבא דאיכא מעילה דאורייתא בקדשי מזבח וקשה דלא איפריך מהכא לר' יוחנן דאמר בפ' קדשי מזבח (דף טו.) במעילה דאין חייבין מעילה אלא על קדשי בדק הבית כדפריך התם ומשני כולהו מדרבנן ועוד תנן פ' אמרו לו (כריתות יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ותו דשילהי כל הבשר (חולין דף קיז.) אמר ר' יוחנן גופיה כאשר יורם וגו' מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף שלמים יש בהן מעילה ותו דשילהי תמורה (דף לב:) א"ר יוחנן גופיה אין מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד שנאמר לה' קדשים המיוחדים לה' וי"ל אסמכתא נינהו ועוד י"ל דר' יוחנן לא אייתי אלא בדבר הניתר לטהורים אבל באימורים ועולה דהמעילה לא פקעה פשיטא דאיכא מעילה דאורייתא וקשה לי על זה אמאי לא משני במעילה הכי דכי פריך מטובא ולישני באימורים: **ואין** עושין תמורה דאיתקש למעשר בהמה. בפרק קמא דתמורה (דף ג.) דריש מדכתיב ברישׁ ענינא דבר אל בני ישראל איש כי יפליא וגו': **ומעשר** בהמה למעשר דגן. בבכורות (דף נג:) אמרינן לא איתקש אלא לענין שנה: **דומיא** דתרומה דקדישא קדושת הגוף. וא"ת אזהרה לנהנה מקדשי בדק הבית מנין דתנן אלו הן הלוקין (מכות יג.) וחשיב הקדש שלא נפדה משמע דבר שיש לו פדיון והיינו קדשי בדה"ב הא לא ידעינן אזהרה במעילה אלא מגזירה שוה דחט חט מתרומה פ' הנשרפין (סנהדרין פד.) והאי תנא לא יליף אלא דומיא דתרומה וי"ל דהקדש שלא נפדה לא מיירי בבדק הבית אלא בקדשי המזבח שהוממו דבין דמעיקרא הוה בהו מעילה בשביל שהוממו לא פקעה המעילה ואבתי קשה

קשה מהא דילפינן בפרק בתרא דמעילה (דף יח:) חט חט מתרומה לענין פגם ונהנה במעילה במחובר לקרקע ומחובר היינו קדושת דמים ולא גמרי מתרומה וי"ל דהכא דוקא הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב להי לרבויי דלא גמרינן אלא דומיא דתרומה דקדושת הגוף עוד יש לומר דלרבנן אפי' בדק הבית גמרינן מתרומה למעט גוים בד"א ר' יוסי קאמר ליה ולא גמר בדק הבית מתרומה וכן נראה מדמייתי הש"ס ר' יוסי אומר בכולן אני רואה להחמיר וכו' ומפרש מ"ט דומיא דתרומה דקדושת הגוף וה"ק שכל קדשי גוים אני רואה להחמיר משום פיגול נותר וטמא אבל מאי דאמריתו אין מועלין הני מילי בקדשי המזבח דגמרינן מתרומה (ואהני לינא) דלא גמרינן מתרומה אלא מידי דדמיא להה אבל בדק הבית דלא דמי להה מועלין כך פירש רבינו והקשה לו בנו ה"ר אלחנן בספ"ק דערכין (דף ה:) אמר אביי וערכו נגנו ופריך א"כ לא ימעלו בו אלמה תניא אבל קדשי בדק הבית מועלין ולישני הזהיא ר' יוסי אבל לרבנן אין מועלין וי"ל דשפיר משני התם וכ"ז הגיה רבינו: **אבל** העצים והלבונה והקטרת אין בהם משום טומאה. ואם תאמר מאי איריא משום דאין נאכלין תיפוק ליה דאין איסור טומאה חל עליהם דהא יש בהן מעילה ורבי שמעון היא דאמר (כריתות כג:) אין פיגול בעולין ואין נותר בעולין לפי שאין איסור חל על איסור ועוד חטאות הפנימיות אמאי צריך למעוטינהו מפיגול לר' שמעון ואמאי חייבין עליהם משום נותר וטמא והא אית בהו מעילה ואין איסור חל על איסור ומיהו בזה יש לומר דמשכחת לה לאחר שניתך הבשר ועדיין ראויה לאכילה דתנן במעילה (דף ט.) דמועלין בהן עד שיתוך הבשר ומ"מ קשה מפיגול שהרי פקע פיגולו מכי משלה בו האור אבל מעצים קשה דיש בהן מעילה לעולים וי"ל דתנא דר' שמעון דהכא סבר ליה כההוא תנא דרבי שמעון דאמר התם יש פיגול בעולין ויש נותר בעולין ועוד י"ל דמשכחת לה בבת אחת כגון שהביא שתי שערות אחר כך כדאשכחן ביבמות פרק ד' אחין (דף לג.) וקשה קצת הא דאמר פ' דם שחיטה (כריתות כג:) למאן דאמר אין איסור חל על איסור כל חלב מאי עביד ליה ומוקי לה בוולדי קדשים לוקמי בהביא שתי שערות אחר כך דהוה ליה בת אחת ומיהו בלאו הכי שפיר קמשני וזה אין להקשות למ"ד אין איסור חל על איסור בקדשים ל"ל קרא בדם למעוטי מנותר וטמא דהא איצטריך להביא שתי שערות אחר כך דהוי כבת אחת כדפרישנא ומיהו למאי דבעי למימרא בפ' ד' אחין (יבמות לג.) דר' שמעון אפי' בת אחת לית ליה קשה: **תלמוד** לומר אשר הם מקדישים לי. גבי טמא כתיב ומרבי הכא מיניה כל דבר והא דמייתי ליה בברייתא דלעיל גבי פיגול היינו דשייך טומאה בעופות ומנחות והדר אתי נותר חילול חילול מטומאה ופיגול עון עון מנותר ולאחר שריבה הכתוב כל דבר מטומאה חוזר וממעט בפיגול מכלל ופרט וכלל: **יש** לו מתירין משיקרבו מתירין. מכל טהור יאכל בשר דרשינן ליה בהקומץ רבה (מנחות כה:) ובכמוך: **שכן** גזל. פירש"י למ"ד היינו חילול חילול וקשה על זה בתר הכי דפריך אדרבה מפיגול נילף שכן הותר וכו' אמאי לא אמר גם כן שכן עון מעון ופר"ח למ"ד דגזל היינו כולו פיגול שייך בכל הקרבן אבל נותר וטומאה שייכי בחתיכה אחת:

הכי

דבטומאת הגוף קאמינא שאין הציץ מרצה עליה שם טומאה מיהת נרצית בציץ: **טהור**. שניהן טהורין ושניהן נפסלין בזמן זה בנותר חוץ לזמן וזה במחשבת זמן ושניהן פסולין בקרב לאפוקי טומאת הגוף שפסולן במקריב: **מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר**. האי קרא דוינזרו: **ולא יחללו**. דכתיב גבי טומאה:

בשני

בְּמֻזָּד, לֹא הוּרְצָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּיָחִיד. אֲבָל בְּצִיבּוּר, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֻזָּד, הוּרְצָה. וּבְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בֵּין בְּשׁוֹגֵג וּבֵין בְּמֻזָּד, לֹא הוּרְצָה. אַמְרוּהָ רַבָּנָן קַמֵּיהּ דְּרַב פָּפָּא, כְּמַאן דְּלָא כְּרַבִּי יוֹסֵי. דְּאִי רַבִּי יוֹסֵי, הָאָמַר, בְּכוּלָּן אֲנִי רוֹאֶה לְהַחְמִיר. אָמַר לְהוּ רַב פָּפָּא, אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבִּי יוֹסֵי, שָׁאנִי הָתָם, דְּאָמַר קְרָא 'לָהֶם', 'לָהֶם' וְלֹא לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב נָתָן לְרַב פָּפָּא, אֶלָּא מֵעַתָּה, 'אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּישִׁים', הָכִי נַמִּי, 'הֵם' וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. אֶלָּא אָמַר רַב אַשֵׁי, אָמַר קְרָא 'לְרָצוֹן לָהֶם', וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לָאו בְּנֵי הַרְצָאָה נִינְהוּ: **משנה** דְּבָרִים שֶׁאֵין חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל, חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר, וּמִשּׁוּם טֻמְאָה, חוּץ מִן הַדָּם. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב בְּדָבָר שֶׁדַּרְכָּן לֶאֱכוֹל, אֲבָל הָעֵצִים וְהַלְּבוֹנָה וְהַקְטוֹרֶת, אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּיגּוּל, חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם נוֹתָר, וּמִשּׁוּם טֻמְאָה, חוּץ מִן הַדָּם. רַבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב בְּדָבָר שֶׁדַּרְכָּן לֶאֱכוֹל, אֲבָל הָעֵצִים וְהַלְּבוֹנָה וְהַקְטוֹרֶת, אֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם טֻמְאָה: **גמרא** תָּנוּ רַבָּנָן, יָכוֹל לֹא יְהוּ חַיָּבִין מִשּׁוּם טוּמְאָה, אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לְאָדָם בֵּין לְמִזְבֵּחַ. וְדִין הוּא, וּמָה פִּיגּוּל שֶׁהוּא בְּקָבְיָעָה וּבִידִיעָה אַחַת, וְלֹא הוּתַּר מִכְּלָלוֹ, אֵין חַיָּבִין עָלָיו אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לְאָדָם בֵּין לְמִזְבֵּחַ. טוּמְאָה, שֶׁהִיא בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד, וּבִשְׁתֵּי יְדִיעוֹת, וְהוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ, אֵינוֹ דִּין שֶׁאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לְאָדָם בֵּין לַמִּזְבֵּחַ, תַּלְמוּד לוֹמַר 'אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּישִׁים לִי'. יָכוֹל מִיָּד, תַּלְמוּד לוֹמַר יִקְרַב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי יֵשׁ נוֹגֵעַ שֶׁהוּא חַיָּב. אֶלָּא, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'יִקְרַב', בְּהוּכְשַׁר לְיִקָּרֵב, הַכָּתוּב מְדַבֵּר. הָא כֵּיצַד, יֵשׁ לוֹ מַתִּירִין, מְשֻׁיָּקְרְבוּ מַתִּירָיו. אֵין לוֹ מַתִּירִין, מְשֻׁיִּקְדַּשׁ בַּכְּלִי. אַשְׁכְּחָן טוּמְאָה, נוֹתָר מְנָלָן. אָתֵי 'חִילּוּל' 'חִילּוּל' מִטּוּמְאָה. וְלֵילַף 'עָוֹן' 'עָוֹן' מִפִּיגּוּל. מִסְתַּבְּרָא, מִטּוּמְאָה הֲוֵי לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן גו"ל סִימָן. אַדְרַבָּה, מִפִּיגּוּל הֲוָה לֵיהּ לְמֵילַף, שֶׁכֵּן, הוּתַּר, צִיץ, טָהוֹר, בַּזְּמַן, קָרֵב, וְהָנֵי נְפִישָׁן. אֶלָּא, מִדְּהָנֵי לֵיוִ, דְּהָנֵי לֵיוִ, מִנַּיִן שֶׁאַף בִּפְסוּל זְמַן הַכָּתוּב מְדַבֵּר, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת (קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל) [שֵׁם קָדְשֵׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּישִׁים לִי']. בשני

במזיד לא הורצה. קנסא דרבנן הוא ולא שיביא אחר דא"כ נמצאו ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה אלא לא הורצה להתיר בשר באכילה אבל בעלים נתכפרו והכי אמר לה שמואל במס' יבמות (דף צ.): [**כמאן**]. הא דקתני דגוים לא הורצה דלא כר' יוסי: **אלא מעתה אשר הם מקדישים לי**. דכתיב גבי וינזרו: **הכי נמי הם ולא גוים**. ותימא דקדשי גוים אין חייבין עליהם משום טומאה לר' יוסי והא קאמר בכולן אני רואה להחמיר: **לרצון להם**. גבי ציץ כתיב: **לאו בני הרצאה**. להקב"ה הם שאינו מתרצה להם: **מתני' דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול**. כגון הקומץ והקטרת וכל השנויים במשנתינו: **חייבין עליהן משום טומאה**. כרת האוכלן בטומאת הגוף ועל שגגתם חטאת כדיליף בגמרא: **חוץ מן הדם**. דאימעוט בהדיא כדאמר בגמ': ה"נ נומי ר"ש בדבר שדרכו לאכול חייב וכך שמעתי מבית מדרשו של רבינו יעקב ול"נ שכך פירש ר' משולם בר קלונימוס גאון בשעת מיתתו נומי ר"ש כמו אמר ר"ש ובספרים היה כתוב הדם ועמו: **בדבר שדרכו לאכול**. שדרך בני אדם לאכול ואף על פי שזה מן הנקטרים כגון קומץ ומנחת כהנים ודומין לה: **אבל לבונה ועצים וקטרת אין חייבין עליהם משום טומאה**. ורבנן פליגי עלה כדמרבינן להו מכל הבשר יתירא לרבות עצים ולבונה: **גמ' ומה פיגול**. האוכל פיגול בשוגג: **שהוא בקבוע**. חטאתו קבוע לעני כלעשיר בשבה או שעירה: **ובידיעה אחת**. שאינו צריך ידיעה בתחלה שאכל בשוגג וידע שאכל: **ולא הותר מכללו**. אצל ציבור: **שהיא בעולה ויורד**. לעשיר בהמה ובדלות שתי תורים ובדלי דלות עשירית האיפה גבי שמיעת קול בויקרא: **ובשתי ידיעות**. נטמא וידע שנטמא ונעלמה ממנו טומאה ואכל את הקודש ולא ידע ומשאכל ידע אבל שיש בה ידיעה בסוף ואין בה ידיעה בתחלה שלפני אכילתו לא ידע מעולם בטומאה זו פטור והכי גמרי' לה בשבועות (דף ד.): **והותרה מכללה**. טומאת הגוף הותרה אצל ציבור בפסח דתנן (פסחים דף עו:) הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה: **ת"ל אשר הם מקדישים**. ריבה כל המוקדשים וגבי וינזרו כתיב: **יכול מיד**. משהוקדשו מתחייב עליו מיד אם אכלו בטומאה: **ת"ל אשר יקרב**. מכל זרעכם ר"א מפרש לה ואזיל: **וכי יש נוגע חייב**. והלא אינו חייב אלא אם כן אכל כדכתיב (ויקרא כב) איש איש מזרע אהרן וגו': **בהוכשר ליקרב**. ואקדשים קאי והכי קאמר אשר יקריב קדשים ואח"כ יאכלם וטומאה עליו כדמפרש אכילה בקרא דבתריה: **יש לו מתירין**. כגון אימורים ובשר שהדם מתירן ושירי מנחות שהקומץ מתירן משיקרבו מתיריו ושאין לו מתירין כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים משיקדשו בכלי שהוא המכשירן לאכילה האמורה בהן: **נותר מנלן**. דחייב (כהן) עליו אף על דבר שאין לו מתירין כדקתני מתני' דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול חייבין עליהן משום נותר: **שכן גו"ל סימן**. נותר וטומאה פסול הגוף ופיגול פסול מחשבה נותר וטומאה אין זריקת הדם מביאתן לידי פסולן ופיגול זריקת הדם קובעתו בפסול נותר וטמא נאמר בהן חילול: **שכן הותר ציץ טהור בזמן קרב והני נפישן**. נותר ופיגול לא הותרו מכללן בטומאה ואין הציץ מרצה עלייהו בטומאה ואע"ג

בשני חילולים. מדלא כתיב וינזרו ולא יחללו: **אחד פסול נותר.** דאשכחן ביה חילול דכתיב (ויקרא יט) כי את קדש ה' חילל ואתרוייהו קאי אשר הם מקדישים דמרבינן מיניה כל המוקדשים: **מנא הני מילי.** דדם אין חייבין עליו משום נותר אם שגג בו בדם ונותר אינו חייב שתים אלא אחת וכן אם אכלן בטומאת הגוף אינו חייב שתים: **אמר עולא אמר קרא בו'.** הא דעולא לאו הכא איתמר אלא גבי מעילה איתמר במס' מעילה (דף יא.) דקתני אין מועלין בדמים והכא ה"ק מנא הני מילי דמתניתין אמר עולא גבי מעילה אמר קרא לכם ותנא דבי רבי ישמעאל לכפר בו' ור' יוחנן אמר הוא ומסקנא תלתא קראי חד למעוטי מנותר וחד למעוטי ממעילה וחד למעוטי מטומאה: **ואני נתתיו לכם שלכם יהא.** כחולין שלכם שאין בהן מעילה: **לכפר.** ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר (ויקרא יז) לכפרה נתתיו בתורת קדשים ולא למעול בו לענין מעילה אין בו דין קדשים: **הוא.** דמו בנפשו הוא בהווייתו יהא: **הוא לפני כפרה בו' מה לאחר כפרה אין בו מעילה.** דפשיטא לן כיון דנעשית מצותו אין מועלין בו דכיון דלית ביה תו צורך גבוה לא קרינן ביה קדשי ה': **אין לך דבר בו'.** הלכך ע"כ לא תדרשיה הכי אלא איפכא: **והרי תרומת הדשן.** בכל יום חותה במחתה ותורם את הדשן מלא המחתה ממנה ונותן במזרחו של כבש כדכתיב ושמו משמע שם גניזתן ושם נבלע במקומן אלמא אסור בהנאה: **ובגדי כהונה.** ארבעה בגדים שכהן גדול נכנס בהן לפני ולפנים ביוה"כ שאסור להשתמש בו עוד דכתיב ופשט את בגדי הבד וגו' והניחם שם ודרשינן מלמד שטעונין גניזה: פלוגתא דרבנן ורבי דוסא במס' יומא מייתי לה: **לרבי דוסא דאמר כשרין הן לכהן [הדיוט].** לעבוד בהן במקדש כל ימות השנה: **ועגלה ערופה.** דכתיב וערפו שם (דברים כא) והאי שם קרא יתירא הוא לומר שתהא שם קבורתה: **אין מלמדין.** וכיון דלא ילפינן ולא מייתי ראיה מינייהו האי קרא נמי הואיל ואיכא למדרשיה איפכא לא תדרשיה הכי: **מיעוטי כתיבי.** לומר שאין למדין מהן: **הערופה.** זו ולא אחרת כזו: **ושמו.** מדהוה ליה למכתב ושם וכתיב ושמו לזה ולא לאחר: **תלתא קראי.** לכם לכפר הוא: **למעוטי מנותר.** לכם כשאר חולין ולא בקדשים לכפר לכפרה נתתיו בקדשים ולא לדבר אחר בקדשים אלא בחולין ולא יתחייבו עליו משום טומאה והוא למעוטי ממעילה כדאמרן: **שלשה בריתות.** אמור אליהם לדורותיכם וגו' (ויקרא כב) והנפש אשר תאכל בשר וגו' (שם ז) נפש כי תגע בכל טומאת אדם וגו' (שם):

אחת

הכי גרסינן בשני חילולין הכתוב מדבר אחד פסול נותר. תימה לי לעיל גבי קדשי גוים אתי נותר חילול חילול מטומאה הלא חילול טומאה נמי בנותר איירי ועוד תימה דבפ' הנשרפין (סנהדרין דף פג.) משמע דלא כתיב בנותר חילול דרבים והכא משכחת לה מדתני ולעיל בריש פרק שני (דף טו:) פירשתי:

הוא לפני כפרה כלאחר כפרה. הקשה ר"ת דבמעילה פרק [ולד] חטאת (דף יב:) אמרינן המקיז דם לבהמת קדשים מועלין בו אלמא יש מעילה בדם ותירץ דהתם מחיים דלא שייכא כפרה אבל לאחר שחיטה אף לפני כפרה אין מועלין וא"ת דהתם תני (דף יב.) ומייתי בפרק כל שעה דם בתחילה אין מועלין בו יצא לנחל קדרון מועלין וי"ל דמעילה דהתם דרבנן וא"ת א"כ ברישׁ מעילה (דף ב:) דדחיק לאשכוחי מי איכא מעילה דרבנן לייתי מהך משנה ועוד קשה בסוף תמורה (דף לב:) גבי מקדיש עולה לבדק הבית דקאמר שמועלין בה שתי מעילות ופריך אי מדרבנן אמאי ב' מעילות מאי קשה הא איכא מעילה דדם שהיא דרבנן וכן בקדשים שמתו בריש מעילה (דף ב.) וי"ל דהתם שיש מעילה דאורייתא משום עולה בדילי מיניה ובדם דליכא מעילה דאורייתא לא בדילי מיניה תקינו רבנן מעילה ובריש מעילה אקדשים ששחטן בדרום קאי דכמאן דחנקינון דמי ועל כה"ג דחיק לאתויי ראיה דתקון רבנן מעילה אע"ג דבדילי מינייהו (כמו) במתו ומייתי מרבי יוחנן דקדשים שמתו וה"ר חיים היה מפרש דיוצא לנחל קדרון מועלין דאורייתא שב"ד מקדשין אותו שלא יהנו ממנו בלא פדיון ודוחק הוא ועוד אכתי אמאי לא מייתי בריש מעילה מההיא דסוף התכלת (מנחות דף נב.) גבי אפר פרה דאמר שתי תקנות הוו מעיקרא תקינו בה מעילה ואין לומר דמעיקרא נמי היתה מעילה דאורייתא דתקון שיהיו ב"ד מקדשין אותו א"כ היאך היו מזין ועוד דבמעילה בריש ולד חטאת (דף יב.) דאמר רבי יוחנן קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה אבל מדרבנן איכא מעילה ופריך מי איכא מידי דמעיקרא לית ביה מעילה ולבסוף אית ביה מעילה ולא והרי דם דתנן בתחילתו כו' ואי מעילה דנחל קדרון שבית דין מקדשין אותו מאי קושיא: **אין** לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו. וא"ת אדרבה לא נמעט לפני כפרה דאין לך [דבר] שלא נעשית מצותו שלא ימעלו ואע"ג דאיכא קדשים קלים היינו משום דלא איקרו קדשי ה' וי"ל דאשכחנן טובא דכותה דאין מועלין עד שעת מצותן תרומת הדשן ועגלה ערופה עד אחר ירידתה: **ולא** והרי תרומת הדשן. והא דתנן במעילה פ' ולד חטאת (דף יא:) דישון מזבח הפנימי והמנורה לא נהנין ולא מועלין היינו מזבח החזה מן הקטרת שנשרף עליו והכא מזבח החיצון שהיה חותה מלא המחתה מן המאובלות הפנימיות ונותן במזרחו של כבש ומיהו בגמ' משמע התם דאף בחיצון אין מועלין דקאמר בשלמא מזבח החיצון דכתיב ביה ושמו אלא פנימי מנא לן משמע דמושמו דריש דאין מועלין ובשמעתא אדרבה מושמו משמע ליה דמועלין וי"ל דמתני' דהתם משמע דלא מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודם דישון מועלין א"כ איכא מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו ולכך מצוה לדשן מ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף תמורה (דף לד.) ושמו בנחת ושמו כולו ושמו שלא יפזר אלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדשן מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר את מוראתו והשליך אל מקום הדשן ובפ' שני דיומא בירושלמי משמע כן קצת דבעי ברישא מנלן דעבדינן דישון כלל בפנימי והדר בעי מנלן שהדישון אסור בהנאה ואם תאמר מוראה ונוצה ימעלו עד שיעשו מצותן שיושלכו אצל מזבח כדישון מזבח הפנימי ובתמורה (גז"ש) אמרינן עולת העוף שנתמצה דמה מוראה ונוצה יצאו מידי מעילה וי"ל שאני דישון מזבח הפנימי דהיינו מצותו אבל עולת העוף עבודת דם מתיר מוראה ונוצה וא"ת בקדושין (דף נה.) דאמר אין מועל אלא בהמה ובכי שרת הא איכא תרומת הדשן דלא נפיק לחולין ע"י מעילה כדמוכח בסוף תמורה וי"ל דדווי בכלל בהמה דהיינו כמו אימורים דלא נפיק לחולין: **משום** דהוי תרומת הדשן ובגדי כהונה שני כתובין הבאין כאחד. במעילה פ' ולד חטאת (דף יא:) מאריך יותר ומסקנא כדהכא: **עגלה** ערופה. פי' רש"י מוערפו שם נ"ל בפ"ק דכריתות (דף ו.) והאי דנ"ל בפ' אין מעמידין (ע"ז דף כט:) מדכתיב בה כפרה בקדשים י"ל דשם צריך לאסור לאחר ערופה שלא לומר אין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו:

תרי מיעוטי כתיבי. קשיא דבחד סגי וכן גבי העזים בפרק כל הבשר (חולין דף קיג:) **חד** למעוטי מנותר וחד למעוטי מטומאה. תימה לנותר וטומאה סגי בחד מיעוט דילפינן מהדדי חילול חילול ואף לקולא כדלעיל גבי קדשי גוים וי"ל דמוקמינא מיעוטא בנותר דוקא אבל משום טומאה הוה חייב כי היכי דאין לו מתירין בגון קומץ ומנחת כהנים אע"ג דאין בהן פיגול יש בהן איסור טומאה דמרבינן מאשר הם מקדישים הכי הוה מרבינן נמי לגבי דם:

אחת

בְּשֵׁנֵי חִילּוּלִין הַכָּתוּב מְדַבֵּר, אֶחָד פִּסּוּל נוֹתָר, וְאֶחָד פִּסּוּל טוּמְאָה: חוּץ מִן הַדָּם כּוּ': מְנָא הָנֵי מִילֵי. אָמַר עוּלָּא, אָמַר קְרָא ׳וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם׳, שֶׁלָּכֶם יְהֵא. דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל תָּנָא, אָמַר קְרָא ׳לְכַפֵּר׳, לְכַפָּרָה נְתַתִּיו וְלֹא לְמַעֲלָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אָמַר קְרָא ׳הוּא׳, ׳הוּא׳ לְפָנֵי כַּפָּרָה, כִּלְאַחַר כַּפָּרָה. מָה אַחַר כַּפָּרָה, אֵין בּוֹ מַעֲלָה. אַף לְפָנֵי כַּפָּרָה, אֵין בּוֹ מַעֲלָה. אֵימָא, לְאַחַר כַּפָּרָה כִּלְפָנֵי כַּפָּרָה. מַה לְּפָנֵי כַּפָּרָה, יֵשׁ בּוֹ מַעֲלָה. אַף לְאַחַר כַּפָּרָה, יֵשׁ בּוֹ מַעֲלָה. אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ, וּמוֹעֲלִין בּוֹ. וְלָא, וַהֲרֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן. מִשּׁוּם דְּהָוֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן וּבִגְדֵי כְּהוּנָּה, שְׁנֵי כְתוּבִין הַבָּאִין כְּאֶחָד, וְכָל שְׁנֵי כְתוּבִים הַבָּאִין כְּאֶחָד, אֵין מְלַמְּדִין. הָנִיחָא לְרַבָּנָן, דְּאָמְרִי ׳וְהִנִּיחָם שָׁם׳, מְלַמֵּד שֶׁטְּעוּנִין גְּנִיזָה. אֶלָּא לְרַבִּי דּוֹסָא, דְּאָמַר מוּתָּרוֹת הֵן לְכֹהֵן הֶדְיוֹט, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְיוֹם הַכִּפּוּרִים אַחֵר, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. מִשּׁוּם דְּהָוֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן וְעֶגְלָה עֲרוּפָה, שְׁנֵי כְתוּבִין הַבָּאִין כְּאֶחָד, וְכָל שְׁנֵי כְתוּבִין הַבָּאִין כְּאֶחָד, אֵין מְלַמְּדִין. הָנִיחָא לְמַאן דְּאָמַר אֵין מְלַמְּדִין, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר מְלַמְּדִין, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. תְּרֵי מִיעוּטֵי כְּתִיבִי, הָכָא כְּתִיב ׳הָעֲרוּפָה׳, וְהָתָם כְּתִיב ׳וְשָׁמוֹ׳. וּתְלָתָא קְרָאֵי בְּדָם, לָמָּה לִי. לְמַעוּטֵי מִמְּעִילָה, מְנוֹתָר, וּמִטּוּמְאָה. אֲבָל פִּיגּוּל לֹא צָרִיךְ קְרָא, דִּתְנַן, כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בֵּין לְאָדָם בֵּין לְמִזְבֵּחַ, חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. וְדָם גּוּפֵיהּ, מַתִּיר הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁלֹשָׁה בְּרִיתוֹת בְּשִׁלְמִים, לָמָּה.

אחת

אחת לכלל ואחת פרט. לאו כלל ופרט ממש דמרוחקים זה מזה הן אלא דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו יצא כדדרשינן עלה בפ"ק דיבמות (דף ז.) ומרבינן כל קדשי מזבח וממעטינן קדשי בדק הבית וא"ת קדשי בדק הבית נמי תיפוק לי מיקרב דדרשי' בכשר ליקרב וי"ל דהוה אמינא כי בעינן כשר ליקרב הני מילי בקדשי מזבח וא"ת הא דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כה:) כל טהור יאכל בשר הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה כו' למעוטי בשר לפני זריקה תיפוק ליה מיקרב דדרשינן לעיל בכשר ליקרב הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו מתירין כו' וי"ל דצריכי דאי כתב רחמנא כל טהור ולא כתב יקרב הוה אמינא דקודם זריקה חשיב ניתר לטהורים כיון דיבול לזרוק לכתחילה ולא הוה ממעטי' אלא טמא לפני זריקה לן ויוצא ועוד איצטריך יקרב לאין לו מתירין משיקדש בכלי ואי כתב רחמנא יקרב ולא כתב כל טהור הוה אמינא אפילו פיגולין ונותרות ולא הוה אמינא מזבח השלמים מיעוט אי לאו קרא דניתר לטהורים: **אבל** בטומאת הגוף דברי הכל אינו לוקה. וא"ת והא אמרינן לעיל שלש כריתות בשלמים חד לדברים שאינן נאכלין לכל הפחות תפשוט דר' יוחנן דאמר כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ועוד תניא במעילה (דף י.) גבי לבונה וחייבים עליה משום פיגול ונותר וטמא וי"ל דדוקא מלקות קאמר דאינו לוקה דלא איתרבו אלא לענין כרת ומיהו לא משמע הכי מדקאמר כיון דקרינן ביה והבשר אשר יגע קרינן ביה וטומאתו עליו משמע דאיירי נמי לענין כרת: **מחלוקת** בטומאת בשר. הך פלוגתא דהכא בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא לא שייכא לפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל דטמא שאכל בשר קדש לפני זריקה בפ' כל הפסולין (לעיל דף לד.) ובין לאביי ובין לרבא דהתם יש ליישב. וק"ל:

מנין

1 אַחַת לִכְלָל, וְאַחַת לִפְרָט, וְאַחַת לְדָבָרִים שֶׁאֵינָן
2 נֶאֱכָלִין. וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר, דְּבָרִים שֶׁאֵין נֶאֱכָלִין, אֵין
3 חַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם טוּמְאָה, לְאִיתּוּיֵי מַאי. לְאִיתּוּיֵי
4 חֲטָאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת, סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמִינָא, הוֹאִיל וְאָמַר
5 רַבִּי שִׁמְעוֹן, כָּל שֶׁאֵינוֹ עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן כַּשְּׁלָמִים,
6 אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. מִשּׁוּם טוּמְאָה נַמִּי לֹא
7 לִיחַיֵּיב, קָא מַשְׁמַע לָן: נוֹמֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן מְחַיֵּיב אֶת
8 שְׁדֵרְכּוֹ לֶאֱכוֹל כּוֹ': אִיתְּמַר, רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ,
9 רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, חַד מֵהַאי זִוְזָא,
10 וְחַד מֵהַאי זִוְזָא. חַד אָמַר, מַחֲלוֹקֶת בְּטוּמְאַת בָּשָׂר.
11 אֲבָל בְּטוּמְאַת הַגּוּף, דִּבְרֵי הַכֹּל אֵינוֹ לוֹקֶה. וְחַד אָמַר,
12 כְּמַחֲלוֹקֶת בָּזוֹ, כָּךְ מַחֲלוֹקֶת בָּזוֹ. מַאי טַעְמָא, כֵּיוָן
13 דְּקָרֵינָא בֵּיהּ 'וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא', קָרֵינַן בֵּיהּ
14 'וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו'. רַב טַבְיוֹמִי, מַתְנֵי הָכִי. רַב כַּהֲנָא,
15 מַתְנֵי הָכִי. חַד מֵהַאי זִוְזָא, וְחַד מֵהַאי זִוְזָא אַסֵּיפָא.
16 חַד אָמַר, מַחֲלוֹקֶת בְּטוּמְאַת הַגּוּף. אֲבָל בְּטוּמְאַת
17 בָּשָׂר, דִּבְרֵי הַכֹּל לוֹקֶה. וְחַד אָמַר, כְּמַחֲלוֹקֶת בָּזוֹ,
18 כָּךְ מַחֲלוֹקֶת בָּזוֹ. אָמַר רָבָא, מִסְתַּבְּרָא כְּמַאן דְּאָמַר,
19 כְּמַחֲלוֹקֶת בָּזוֹ כָּךְ מַחֲלוֹקֶת בָּזוֹ. מַאי טַעְמָא, כֵּיוָן
20 דְּלֹא קָרֵינָא בֵּיהּ 'וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה', לֹא קָרֵינַן
21 בֵּיהּ 'וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל'. וְהָאָמַר
22 מַר, 'וְהַבָּשָׂר' לְרַבּוֹת עֵצִים וּלְבוֹנָה. לִפְסוֹלָא בְּעָלְמָא:
23 **משנה** לְשֵׁם שְׁשָׁה דְּבָרִים, הַזֶּבַח נִזְבָּח. לְשֵׁם זֶבַח,
24 לְשֵׁם זוֹבֵחַ, לְשֵׁם הַשֵּׁם, לְשֵׁם אִשִּׁים, לְשֵׁם רֵיחַ, לְשֵׁם נִיחוֹחַ. וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם, לְשֵׁם חַטָּא.
25 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בִּלְבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ, כָּשֵׁר, שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין, שֶׁאֵין
26 הַמַּחֲשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד: **גמרא** אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, 'עוֹלָה' לְשֵׁם עוֹלָה,
27 לְאַפּוּקֵי לְשֵׁם שְׁלָמִים, דְּלֹא. 'אִשֶּׁה' לְשֵׁם אִשִּׁים, לְאַפּוּקֵי כְּבָבָא, דְּלֹא. 'רֵיחַ' לְשֵׁם רֵיחַ, לְאַפּוּקֵי
28 אֲבָרִים שֶׁצָּלָאן וְהֶעֱלָן, דְּלֹא. דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, אֲבָרִים שֶׁצָּלָאן וְהֶעֱלָן, אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם
29 רֵיחַ. 'נִיחוֹחַ' לְשֵׁם הֶנָּחַת רוּחַ. 'לַה'' לְשֵׁם מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב,
30 חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם עוֹלָה, פְּסוּלָה. לְשֵׁם חוּלִין, כְּשֵׁרָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי טַעְמָא דְּרַב,
31 'וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', קָדְשִׁים מְחַלְּלִין קָדָשִׁים, וְאֵין חוּלִין מְחַלְּלִין קָדָשִׁים. מֵתִיב
32 רַבָּה, 'אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אַף מִי שֶׁלֹּא הָיָה בִּלְבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֵלּוּ כָּשֵׁר, שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית
33 דִּין'. טַעְמָא, שֶׁלֹּא הָיָה בִּלְבּוֹ כְּלָל. הָא הָיָה בִּלְבּוֹ לְשֵׁם חוּלִין, פָּסוּל. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, דִּלְמָא
34 לֹא הָיָה כְּלָל, כָּשֵׁר וּמַרְצֶה. הָא הָיָה בִּלְבּוֹ לְשֵׁם חוּלִין, כָּשֵׁר וְאֵינוֹ מַרְצֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
35 חַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ לְשֵׁם חוּלִין, כְּשֵׁרָה. מִשּׁוּם חוּלִין פְּסוּלָה. כְּדִבְעָא מִינֵּיהּ שְׁמוּאֵל מֵרַב הוּנָא,

מנין

אחת לכלל ואחת לפרט. לדרוש דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא והנפש אשר תאכל בשר [מזבח השלמים] (ויקרא ז) והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו להקיש אליהם ולומר לך מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח (בכלל כל הקדשים אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל וטומאתו עליו (שם כב) כל הקדשים בכלל); **לדברים שאינן נאכלין.** כגון עצים ולבונה שאינן ראויים לאכילה אם אכל מהם בטומאת הגוף חייב כרבנן דמתניתין: **ולר"ש.** דמתני': **חד מהאי זוזא.** אמרי חדא מילתא ואינך תרי חדא מילתא: **חד אמר.** חד מהאי זוזא אמר מחלוקת שנחלקו חכמים על רבי שמעון שחייב: **בטומאת בשר.** אם אכלן לעצים ולבונה טמאין לוקה משום לאו דוהבשר אשר יגע בכל טמא וגו' (ויקרא ז) דאמר מר (חולין דף לו:) והבשר יתירא לרבות עצים ולבונה: **אבל בטומאת הגוף.** והן טהורים דברי הכל אינו לוקה דלא איתרבו בה: הכי גרסינן כיון דקרינן ביה **והבשר אשר יגע** וגו' **קרינא ביה וטומאתו עליו ונכרתה.** כלומר כיון דבטומאת בשר אמרי רבנן לוקה אעצים ולבונה בטומאת הגוף נמי אית להו דלוקה דהא גבי הדדי כתיבי: **אסיפא.** אמילתיה דר"ש והכי אמרינן מחלוקת דרבי שמעון אדרבנן דלא לקי בטומאת הגוף דלא רבי רחמנא אבל בטומאת עצמן דרבינהו קרא דברי הכל לוקה: **כיון דלא** קרינן בהו. בעצים ולבונה לרבי שמעון וטומאתו עליו דטומאת הגוף לא קרינן בהו והבשר אשר יגע וגו': **לפסולא בעלמא.** ומעלה דרבנן היא וקרא אסמכתא בעלמא הוא והכי אמרי' בפסחים (דף כד:) דאין לוקין עליו: **מתני'** לשם זבח. לאפוקי שנוי קדש כגון לשם זבח אחר: **לשם זובח.** לאפוקי שנוי בעלים והא ילפינן להו מקראי בפ"ק (לעיל ד:): **לשם אשים לשם ריח.** בגמרא מפרש לאפוקי מאי וליף לה מקרא: **לשם חטא.** לשם חטאו שהוא מביאו עליו: **אף מי שלא היה בלבו כו'.** ששחט סתם כשר: **שהוא תנאי בית דין.** שישחט סתם כדאמרן בפ"ק (לעיל ב:) התנו בית דין דלא לימא לשמו דלמא אתי למימר שלא לשמו: **שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד.** הלכך אי הוה שלא לשמו אע"ג דבעלים אמרי לשמו לאו מידי הוא דלאו בדידהו תליא מילתא דכתיב המקריב אותו לא יחשב (ויקרא ז): **גמ' עולה לשם עולה כו'.** קרא קדריש עולה אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א) ואע"ג דלאו בשחיטה כתיב אשכחן ליה בשלמים גבי זביחה והקריב מזבח השלמים אשה לה' (שם ג) שתהא זביחה לשם שלמים לשם אשים לשם שם והאי דנקט הכא קרא דעולה משום דכתיבי כולהו גביה וגבי שלמים לא כתיב בההוא קרא לריח ניחוח: **לאפוקי כבבא.** ע"מ לעשותו חתיכות צלויות בגחלים קרבוניא"ש בלע"ז ודוגמתו בעירובין (דף כט:) ונייתי הוגנא דערבתא ונכביב וניכול: **אין בהם משום ריח.** דכיון דצלאן תחילה חוץ למערכה תו לא מסקי ריחא: **הנחת רוח.** נחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא שאמר ונעשה רצונו: **ולא יחללו.** אין דבר אחר מחלל את קדשים אלא מי מחללו קדשים מחללין קדשים כדנפקא לן (לעיל ה.) דבמחשבה שלא לשמו מתחללים מושחט אותה לחטאת: **טעמא דלא היה בלבו כלל.** ששחטו סתם וממילא קרב לשמו: **הא לשם חולין כשר ואינו מרצה.** וכי אמר רב נמי כשרה ואינה מרצה קאמר: **לשם חולין.** שיודע שהיא חטאת ושחט לשם חולין כשרה כדאמרן שאין חולין מחללין קדשים: **משום חולין.** כסבור שהם חולין פסולה דהזיינו מתעסק בדברים אחרים ואינו עסוק בקדשים:

למתעסק

למתעסק בקדשים. שוחט קדשים ולא בכוונה אלא כמתעסק בדברים אחרים: **בידינו הוא.** ראיה זאת כבר ידענו אותה ומיהו מצוה הוא דנפקא לן ולא עיכוב: **שמעתי שהבעלים מפגלין.** בעבודת הכהן אם קיבל הכהן בשתיקה וחישבו הבעלים עליה על פיגול הוי פיגול: **והקריב המקריב.** קרבנו בפרשת נסכים כתיב והקריב המקריב קרבנו לה' (במדבר טו) אלמא מקריב קרבנו קרי ליה הלכך הזו להזו בכלל המקריב לא יחשב: **ורבי אליעזר פוסל.** התם מפרש בהדיא שסתם מחשבת גוי לעבודה זרה ואע"ג דלא איהו שחיט לה פסול: **שאין כשר להצניע.** במסכת שבת כגון דם נדה או איסור (או) הנאה: **ואין מצניעין כמוהו.** שכשר הוא להצניעו אם היה שיעורו אבל שיעורו של זה מועט הוא ואין אדם חושבו להצניעו: **ובא אחר והוציאו.** בשבת לרה"ר חייב דחשיב מלאכה מפני מחשבתו של זה שהוכשר לו והצניעו: **ותרוייהו.** רבי אליעזר ור"ש בן אלעזר: **השתא בחוץ.** בעבודה זרה ושבת דלא כתיבא בהו מחשבה בהדיא אמרינן זה מחשב וזה עושה הוי מחשבה: **בפנים.** בקרבנות דמחשבה בהו כתיבא מיבעיא: **בפנים הוא דאמר.** משום דעיקר מחשבות בקרבנות כתיבא: **אבל בחוץ.** כגון עבודה זרה ושבת לא: **בעבודה זרה מיבעיא.** דעבודה זרה דומיא דעבודת פנים חייב בה רחמנא כדאמרי' בארבע מיתות (סנהדרין ס:) זובח לאלהים יחרם בלתי לה' עבודות הראויות למקום חייב בהו בעבודה זרה בין שדרכה בכך בין שאין דרכה בכך הלכך לענין מחשבה נמי איכא למיגמרה מבפנים: **מלאכת מחשבת אסרה תורה.** שנסמכה שבת לפרשת המשכן בויקהל ומלאכת מחשבת שהעושה אותה מתכוין למלאכה גמורה אלא ששגג בשבת או סבור שמלאכה זו מותרת וזה שיעור זה חשוב בעיניו אינו מתכוין למלאכה:

הדרן עלך בית שמאי

קדשי קדשים. כולן בכלל חטאות ואשמות ועולה ושלמי ציבור ומיהו משום דחלוקין במתן דמים או בהקטרתן הדר תני להו כל חד וחד באפי נפשיה לפרש הלכותיהן: **שחיטתן בצפון.** ובגמ' מפרש מ"ט לא תנא וקבול דמן ומ"ש דתנן חטאות הפנימיות ברישא: **פר ושעיר של יום הכפורים כו'.** בגמ' יליף טעמא מנא לן דשחיטתן וקיבול דמן בכלי שרת בצפון: **בכלי שרת.** דכתיב בעולה בסיני וישם באגנות (שמות כד) וממנה למדו כל הזבחים בהיקש ליטעון כלי: **הזיה על בין הבדים.** עומד בין שני בדי ארון ומזה א' למעלה וז' למטה כנגד עובייה של כפרת ולא היו נוגעים בה: **ועל הפרכת.** כדכתיב וכן יעשה לאהל מועד (ויקרא טז): **ועל מזבח הזהב.** כדכתיב ויצא אל המזבח וגו' באחרי מות: **מתנה אחת מהן מעכבת.** כדאמרי' בפ' בית שמאי (לעיל דף לו:): **שירי הדם היה שופך על יסוד כו'.** יליף בגמ': **ואם לא נתן.** שירים הללו ליסוד לא עיכב הכפרה ובגמ' יליף לה בברייתא יכול יעכבנו כו': **פרים הנשרפים.** פר העלם ופר כהן משיח שאין נאכלין לכהנים אלא נשרפין חוץ לירושלים כדכתיב בהו אל שפך הדשן ישרף (ויקרא ד) וילפינן בסדר יומא (דף סח.) שהוא חוץ לירושלים: **ושעירים הנשרפים.** שעירי עבודה זרה שהוקשו לפר העלם לכל דבריהם בפרק בית שמאי (שם): הזיה על **הפרוכת.** כתיב בהו אבל בין הבדים לא כתיב בהו כדכתיב בפר יום הכפורים והזה באצבעו על פני הכפרת וגו' (ויקרא טז):

מתנה

מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול. פ"ק דחולין (דף יג.) פירש בקונטרס כגון מתעסק בסכינו להגביהו [או] לזורקו וקשה דכה"ג אפילו בחולין פסול לרבנן דפליגי עליה דרבי נתן ובעו כוונה ואפי' מתכוין לחתיכה כגון זרק סכין לנועצה בכותל דחשיב מתכוין לחתיכה כדמוכח פ"ב דחולין (דף לא:) אפ"ה פסלי רבנן עד שיתכוין לחתיכת סימנין אף על גב דאינו מתכוין לשחיטה להתיר בשר ודאי מכשרי כדקאמר התם ורבנן נהי דלא בעו כוונה לזביחה לחתיכה מיהא בעינן פירוש לחתיכת סימנין אבל חתיכה אחרת לא דזרק סכין לנועצה בכותל מתכוין לחתיכה הוא ופסלי רבנן ונראה האי מתעסק דקדשים היינו מתכוין לחתיכת סימנין ולא לשם זביחה דבחולין כשר ובקדשים פסול ועוד יש מתעסק אחר כגון משום חולין דהיינו כסבור שהן חולין וכולהו מושחט את בן הבקר נפקי:

הדרן עלך בית שמאי

איזהו מקומן: קדשי קדשים שחיטתן בצפון. ה"ר אפרים היה מדקדק מכאן דלא בעינן סכין בשחיטה מדלא קתני שחיטתן בכלי שרת בצפון ומתוך כך אתיא שפיר הא דאמר בפ"ק דחולין (דף ג.) כגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה דלא בעי כלי שרת וכן משמע קצת בפסחים פ' ואלו דברים (דף סו.) שהיה כל אחד מביא סכינו מתוך ביתו ואי אפשר לומר כן דבסוף התודה (מנחות פב:) ובסוף דם חטאת (לקמן צז:) דריש מדכתיב ויקח את המאכלת דעולה טעונה כלי וילפינן מיניה כולהו ובסוטה פרק היה מביא (דף יד:) משמע דסכין מקדש ליה לדם ועוד ברישׁ התודה (מנחות עח:) איכא למ"ד סכין אלימא מכלי שרת דאף על גב דלית לה תוך מקדשא וההיא קרומית של קנה איכא למימר שתקנה ועשאה כלי וכר' יוסי בר' יהודה דאמר בפרק היה מביא (סוטה יד:) דעושין כלי שרת דעץ וההיא דאלו דברים (פסחי' סו.) אימר כל אחד הקדיש סכינו בערב שבת והאי דלא תנן הכא שחיטתן בכלי שרת בצפון כדתנן בקבלה לא דמי דבקבלה נמי לא הזכיר הכלי אלא משום דבעי שיהא גם הכלי בצפון לאפוקי אם הבהמה בצפון והכלי בדרום והדם מקלח בתוכו תדע דבכל הנהו דבעו צפון קתני שחיטה כו' וקיבול דמן בכלי שרת בצפון וגבי קדשים קלים ששחיטתן בכל מקום בעזרה לא קתני וקיבול דמן בכלי שרת אע"ג דבעי קבלה בכלי שרת וכן לעיל פרק שני (דף כו.) דתניא קדשים קלים שחיטתן בפנים וקבול דמן בכלי שרת בפנים אתא לאשמועינן שצריך שיהא הכלי בפנים לאפוקי אם רוב הכלי בחוץ ומיעוטה בפנים אע"פ שאין הדם בפנים נפסל ביוצא דמקבל במיעוט שבפנים אי נמי משום דאיכא אשם מצורע שמתקבל ביד איצטריך למיתני

איזהו מקומן שֶׁל זְבָחִים. קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן. פָּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִיבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב. מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן, מְעַכֶּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, וְאִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים, שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִיבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן, וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל הַפָּרוֹכֶת וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב.

מתנה

מִנַּיִן לְמִתְעַסֵּק בְּקָדָשִׁים שֶׁהוּא פָּסוּל, שֶׁנֶּאֱמַר ׳וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי ה״, עַד שֶׁתְּהֵא שְׁחִיטָה לְשֵׁם בֶּן בָּקָר. אָמַר לֵיהּ, זוֹ בִּידֵינוּ הִיא. לְעַכֵּב, מִנַּיִן. אָמַר לֵיהּ, לִרְצוֹנְכֶם תִּזְבָּחֻהוּ׳, לְדַעְתְּכֶם זִבְחוּ, שֶׁאֵין הַמַּחֲשָׁבָה הוֹלֶכֶת אֶלָּא אַחַר הָעוֹבֵד: מַתְנִיתִין, דְּלֹא כִּי הָאי תַּנָּא. דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי, שָׁמַעְתִּי שֶׁהַבְּעָלִים מְפַגְּלִין. אָמַר רָבָא, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּאָמַר קְרָא ׳וְהִקְרִיב הַמַּקְרִיב׳. אָמַר אַבָּיֵי, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, כּוּלְּהוּ סְבִירָא לְהוּ, זֶה מְחַשֵּׁב וְזֶה עוֹבֵד, הָוְיָא מַחֲשָׁבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי, הָא דַּאֲמָרָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דִּתְנַן, הַשּׁוֹחֵט לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר (דתנן) [דְּתַנְיָא], כְּלָל אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, כֹּל שֶׁאֵין כָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ, וְאֵין מַצְנִיעִין כָּמוֹהוּ, הוֹכְשַׁר לָזֶה וְהִצְנִיעוֹ, וּבָא אַחֵר וְהוֹצִיאוֹ, נִתְחַיֵּיב זֶה בְּמַחֲשָׁבָה שֶׁל זֶה. תַּרְוַיְיהוּ אִית לְהוּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי, הַשְׁתָּא, בְּחוּץ אָמְרִינַן, בְּפָנִים מִיבַּעְיָא. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי לֵית לְהוּ דְּתַרְוַיְיהוּ, דִּלְמָא בְּפָנִים הוּא דְּאָמְרִינַן, בַּחוּץ לֹא אָמְרִינַן. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, אִית לֵיהּ דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. הַשְׁתָּא בְּשַׁבָּת אָמְרִינַן, בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים מִיבַּעְיָא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לֵית לֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. דִּלְמָא בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים הוּא דְּאָמְרִינַן, כְּעֵין בְּפָנִים. אֲבָל שַׁבָּת, מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אָסְרָה תּוֹרָה:

הדרן עלך בית שמאי

למיתני בבולהו קדשים וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ומיהו יש לדקדק מהא בתוספתא דמנחות חומר בקמיצה מבשחיטה שהקמיצה טעונה כלי והשחיטה אינה טעונה כלי אלא אפי' קרומית של קנה ועל כרחיך לא קאמר דלא תבעי כלי כלל דהא אמרינן מה עולה טעונה כלי בו' אלא דלא בעי כלי שרת קאמר ומיהו יש לפרש דלא חיישינן לכלי יפה קאמר דלא פסלה קרומית של קנה משום הקריבהו נא לפחתך בדפריך הש"ס בסוטה פרק היה מביא (דף יד:) גבי כפיפה מצרית דדורון הוא שדרך להביא בכלי נאה אבל בשחיטה לא חיישינן אי נמי כפיפה מצרית מכוערת יותר מקרומית של קנה:

אלו ואלו נשרפין אבית הדשן. פירש בקונטרס דפר יום הכיפורים אתי מהיקישא דפר העלם בדאמר בפרק בית שמאי (לעיל לט.) לפר זה פר יום הכיפורים ואם תאמר והא אין דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש ופר העלם בגופיה לא כתיב ביה אלא בית הדשן ומפר כהן המשיח אתי כדכתיב בפר העלם (ויקרא ד) כאשר שרף את הפר הראשון והיינו היקש כמו ושחט החטאת במקום העולה דקרי ליה היקש לקמן (דף מח.) ולפירש"י דפרק בית שמאי (לעיל מ.) דילפינן פר יום הכיפורים לאת בדם וטבילה מפר כהן משיח אם כן נימא דמצינו למילף נמי שריפת בית הדשן אבל לפר"ת דהתם קשיא ויש לומר דאיכא תרי היקישי בפר העלם ועשה כאשר עשה לפר דדרשינן מיניה פרק בית שמאי (גם זה שם) זה פר כהן משיח בין לעבב בהזאות כמשיח בין לאגמורי יותרת ושתי הכליות בפר העלם ממשיח הוא הדין דניגמר לענין שריפה פר העלם ממשיח וכי הדר וכתב בפר העלם וכאשר שרף

מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן, מְעַכֶּבֶת. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבַּח הַחִיצוֹן, וְאִם לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב. אֵלּוּ וָאֵלּוּ, נִשְׂרָפִין אַבֵּית הַדֶּשֶׁן: **גמ'** וְנִיתְנֵי נַמִּי ׳וְקִיבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן׳. כֵּיוָן דְּאִיכָּא אֲשָׁם מְצוֹרָע, דְּקִיבּוּל דָּמוֹ בַּיָּד הוּא, שַׁיְּרֵיהּ. וְלֹא, וְהָא קָתָנֵי לָהּ לְקַמָּן ׳אֲשָׁם נָזִיר וַאֲשָׁם מְצוֹרָע, שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן׳. מַעֲקָרָא סָבַר, קִיבּוּל דָּמוֹ בַּיָּד הוּא, שַׁיְּרֵיהּ. וְכֵיוָן דְּלֹא סָגֵי לֵיהּ אֶלָּא בִּכְלִי, הֲדַר תַּנְיֵיהּ. דִּתְנֵיָא, ׳וְלָקַח׳, יָכוֹל בִּכְלִי, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳וְנָתַן׳, מַה נְּתִינָה בְּעַצְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן, אַף לְקִיחָה בְּעַצְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן. יָכוֹל אַף לַמְּזַבֵּחַ בֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳כִּי כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא׳, מַה חַטָּאת טְעוּנָה כֶּלִי, אַף אָשָׁם טָעוּן כֶּלִי. נִמְצֵאתָ אַתָּה אוֹמֵר, אֲשָׁם מְצוֹרָע, שְׁנֵי כֹהֲנִים מְקַבְּלִין אֶת דָּמוֹ, אֶחָד בַּיָּד וְאֶחָד בִּכְלִי. זֶה שֶׁקִּיבְּלוֹ בַּיָּד, בָּא לוֹ אֵצֶל מְצוֹרָע: אֵצֶל מְזַבֵּחַ. וְזֶה שֶׁקִּיבְּלוֹ בַּיָּד, בָּא לוֹ אֵצֶל מְצוֹרָע:

פר

מתנה אחת מהן מעכבת. כדאמרן בפ' בית שמאי (לעיל לט.) מועשה כאשר עשה: **אלו ואלו.** של יום הכפורים ושאר הנשרפין: **נשרפין אבית הדשן.** למקום שמוציאין שם את הדשן של מזבח החיצון דכתיב ביה והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה (ויקרא ו) ובפרים הנשרפים כתיב אל שפך הדשן (שם ד) ושל יום הכפורים הקישו לפר העלם כדאמרינן בפרק ב"ש (לעיל לט.) לפר זה פר יום הכפורים:

גמ' וניתני נמי כרישא. גבי סתם של קדשי קדשים וקבול דמן כי היכי דתנא שחיטתן: **אשם מצורע קיבול דמו ביד.** כדיליף לקמן שמקבל דמו לתוך כפו: **שייריה.** משום דלא פסיקא ליה למיתנייה בהדי כללי דשאר קדשים שכל קבול דמן בכלי: **וכיון דלא סגי ליה נמי.** בלא קבלת כלי כדיליף לקמן שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי הדר תנייה בהדיא ולא כללו: **ולקח.** באשם מצורע כתיב ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך וגו' (ויקרא יד) מה נתינה בעצמו של כהן באצבעו דכתיב אצבע גבי שמן ויליף דם מיניה: **יכול אף למזבח.** דם אשם מצורע הנזרק למזבח דמרבינן ליה לקמן בדין מתן דמים ואימורין למזבח ואע"ג דלאו בגופיה כתיבא: **כי כחטאת האשם הוא.** באשם מצורע כתיב כדין חטאת דין אשם זה בעבודת הכהן מה חטאת טעונה כלי בקבלת דמה דילפינן לקיחה לקיחה בתורת כהנים כתיב בחטאת ולקח הכהן מדם החטאת (ויקרא ד) וכתיב בעולת סיני ויקח משה חצי הדם וישם באגנות (שמות כד) אף אשם זה טעון כלי אף על פי שאמרנו בו קבלה ביד:

בעולה

(הילכך) הוה ליה כמאן דכתיב בגופיה ועוד יש לומר הא דנשרפין חוץ לג' מחנות יליף לקמן בסוף יום טבול (דף קה:) מדכתיב תלת אל מחוץ למחנה שלישית אי כתב בכולהו ואין זה אלא כגילוי מילתא בעלמא דמחוץ למחנה דכתב בכל חד וחד במחנה שלישית קאמר הילכך אתי שפיר פר יום הכיפורים מפר העלם ואייתר לו התם מחוץ למחנה דכתיב בפר יום הכיפורים לרבנן לומר לך כיון שיצא מחוץ למחנה אחת השורפו מטמא בגדים ולרבי שמעון לג"ש ללמד מפרה מה כאן שלשה מחנות אף להלן שלשה מחנות מה להלן למזרחה של ירושלים אף כאן למזרחה של ירושלים ומיהו בית הדשן ודאי קשה דנהי דשלשה מחנות הוי כמאן דכתיב בגופיה בית הדשן לא כתיב בגופיה דאפשר חוץ לג' מחנות שלא במקום דשן ואם כן הא דבעי מקום דשן הוי דבר הלמד בהיקש ואינו חוזר ומלמד בהיקש ושמא גם זה חשוב גילוי מילתא בעלמא היא דכל הנשרפין חוץ לשלש מחנות נשרפין במקום הדשן (אחר) השתא אתי שפיר שעיר יוה"כ דלא איתקש לפר העלם אי נמי כולהו ילפינן בית הדשן בג"ש דמחוץ למחנה מכהן משיח ואין לפרש דאתי מריבויא דחטאת חטאת דכתיב בפר ושעיר של יום הכפורים דדרשינן לקמן בסוף התערובת (דף פג.) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו מה ת"ל חטאת חטאת שיכול דאין לי דמטמא בגדים ונשרפין בבית הדשן אלא אלו בלבד מנין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודה זרה ת"ל חטאת חטאת דברי רבי יהודה דעל כרחין נשרפין אבית הדשן כדי נסבה דהא עיקר על שפך הדשן בפר כהן משיח כתיב אלא משום מטמא בגדים נקט דלא כתיב בהו וכן מוכיח דר' מאיר פליג עליה וקאמר אינו צריך הרי הוא אומר לכפר שאין תלמוד לומר לכפר לימד על כל המתכפרים בפנים ששורפן מטמא בגדים ושמא כי היכי דיליף מריבויא דחטאת חטאת טומאת בגדים בכולהו מפר ושעיר של יום הכפורים הכי נמי הוה יליף מינייהו מההוא ריבויא גופיה בית הדשן מפר ושעיר של יום הכפורים: **מה** נתינה בעצמו של כהן. פי' בקונטרס מדכתיב אצבע גבי שמן ויליף דם מינייהו ותימה א"כ הוי היקשא מבנין אב ולקמן (דף נא.) מיבעיא לן אי דבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בהיקש ונראה לי לקיחה מנתינה נמי הוי בנין אב וילפינן מנתינה דידיה ולא מנתינה דשאר קרבנות ולקמן אמרינן דילפינן משפיר בנין אב מבנין אב. ברו"ך: **אף** לקיחה ולקח **מדם** האשם בעצמו של כהן. תימה דגבי חטאת נמי כתיב (ויקרא ד) ולקח ונתן ולא אמר מה נתינה בעצמו של כהן אף לקיחה בעצמו של כהן ושמא הכא דריש משום דמייתר דכתיב במצורע (שם יד) עשיר ועני ואע"ג דבתורת כהנים דריש מקמאי אבתרא סמיך ונראה לי דבחטאת כתיב ולקח מדם החטאת באצבעו ונתן אם כן לאו בידו מקבל דבאצבע לא אפשר לקבל אלא על כרחין בכלי קאמר ואצבעו היינו דעביד אוזן לשפת מזרק כדאמר לעיל פרק שני (דף כד.) אבל באשם לא כתיב באצבע ומשום דלא נימא ולקח באצבעו היינו וטבל דוקא ולא מיירי בקבלה להכי איצטריך לגזירה שוה דגמרינן מויקח חצי הדם וישם באגנות בת"כ. ברו"ך: **מה** חטאת טעונה כלי כו'. פירש בקונטרס דילפינן לקיחה בתורת כהנים כתיב בחטאת ולקח הכהן מדם החטאת וכתיב בעולת סיני ויקח משה חצי הדם וישם באגנות ותימה הוה ליה דבר הלמד בגזירה שוה חוזר ומלמד בהיקשא דכחטאת האשם ובעיא היא לקמן (דף נ.) ולא איפשיטא למאן דאמר בתר מלמד אזלינן ומיהו בחנם פירש בקונטרס דילפינן לקיחה לקיחה דלקמן בסוף דם חטאת (דף צז:) משמע דאתיא בהיקשא דזאת התורה מזבחי שלמי ציבור דקאמר מה עולה טעונה כלי אף כל טעון כלי מאי כלי אילימא מזרק בזבחי שלמי ציבור נמי כתיב ויקח משה חצי הדם וישם באגנות פירוש וכיון דהדר איתקש כולהו לשלמים דכתיב בהאי קרא וילפינן מיניה התם מה שלמים מפגלין ומתפגלין כלי נמי תילף משלמים דהתם נמי שלמים הוו בסיני ומיהו מכל מקום קשה עדיין דהוה ליה דבר הלמד בהיקש ואינו חוזר ומלמד בהיקש יש לומר דבההוא היקשא דזוזאת התורה כתב נמי אשם ואיתקוש כמו של שלמים וכל אשמות בכלל אפילו אשם מצורע אלא דהוה אמינא דמעטיה קרא מקבלת כלי ונדרשיה ביד דבעצמו של כהן הלכך אתא כחטאת האשם לגלויי דלא בא הכתוב להוציאו מקבלת כלי לגמרי וקשה גזירה שוה דלקיחה מסיני למה לי לילף כולהו משלמים יש לומר דחטאת ילפינן משלמים לקבלת כלי מהיקשא וגזירה שוה דלקיחה לקיחה איצטריך למיהוי כמאן דכתיב בגופיה דחטאת והדר ילפינן אשם מחטאת בהיקשא דכחטאת האשם ולא גמרינן מעיקרא אשם משלמים בהיקישא דזאת התורה כדילפינן לענין פיגול דאם כן גזרה שוה דלקיחה לקיחה למה [לי]:

איידי

רש"י

בעולה כתיב. גבי עולת צאן בויקרא ושחט אותו על ירך המזבח צפונה: **מדרשא.** מהיקשא דכתיב במקום אשר תשחט העולה (ויקרא ד): **עליון.** פרשת בן בקר למעלה מפרשת בן צאן: **הניחא למאן דאמר למדין.** עליון מתחתון על ידי ו"ו המוסיף: **ואם נפש.** גבי אשם תלוי כתיב בויקרא ואם נפש כי תחטא וגו' ולמעלה הימנה פרשת מעילה ודאית שידע לאחר זמן שנהנה מן ההקדש בשוגג וחייבין עליה אשם ודאי: **על ספק מעילות.** הקדש וחולין לפניו ונהנה מאחד מהם כסבור שניהם חולין ועכשיו אינו יודע מאיזה מהן נהנה מביא אשם תלוי להגן מן היסורין עד שיודע לו שודאי מעל ומביא אשם ודאי וגם הוא איל בכסף שקלים: **למדין.** עליון מתחתון פרשת הקדש מפרשת אשם תלוי שתחתיה למימרא דהנהנה מן ההקדש נמי מייתי אשם תלוי על ספיקו: **נאמר מצות.** באשם תלוי ועשתה אחת מכל מצות (ויקרא ה) וכן בחטאת: **מה חטאת.** באה על שגגת זדון כרת כדילפינן בהוריות (דף ח.) אף אשם תלוי על ספק דבר שזדונו כרת ושגגתו חטאת: **ורבי עקיבא.** גמר לה להך גזירה שוה הכי מה חטאת קרבן קבוע לעני כעשיר אף אשם תלוי אינו בא אלא על ספק חטאת קבוע: **לאפוקי.** ספק נבנס טמא למקדש ספק לא נבנס הואיל וודאי בעולה ויורד אין מביא על ספיקו אשם תלוי: **אין גו"ש למחצה.** וכי היכי דגמרינן לה לגבי הא מילתא גמור מיניה נמי דאינו בא אלא על ספק כרת: **ואמרי לך רבנן.** היקש להכי אתא תחתון הוא דגמר מעליון לקנות אשם בשתי סלעים דגבי אשם מעילות כתיב בערכך בכסף שקלים וגמר אשם תלוי מיניה שלא תאמר לא יהא ספיקו של כרת חמור מוודאו: **דנקא.** שתות כלומר מעה כסף שהוא שתות של דינר ולאו דווקא נקט אלא דמים קלים בעלמא שלא ניתן לה קצבה: **תינח מאן דאית ליה תורת.** בשמעתא קמייתא דמנחות (דף ג:): **בערכך.** באשם תלוי ובאשם גזילות כתיב בערכך לאשם וגמרינן מערכך דאשם מעילות דכתיב ביה בערכך כסף שקלים: **גמר באיל באיל.** כתיב ביה באיל האשם ובחד מהנך נמי כתיב באיל האשם ואשם נזיר ואשם מצורע נמי לא מרבינן משום דכתיב כבש בן שנה ומדאיל שהוא בן שתי שנים בא בשתי סלעים כבש בן שנה בא בסלע כולה שמעתין בבריתות (דף כב:): **את החטאת.** יתירא הוא דהא בחטאת קאי והוה ליה למכתב ושחט אותה למה לי את החטאת בנין אב לכל ששמו חטאת שטעון צפון דלא תימא דווקא שעירת יחיד דכתיב גביה: **ולקח הכהן.** בתר ושחט כתיב בחטאת יחיד ומשמע במקום העולה נמי ילקח והך לקיחה קבלה דגמר בג"ש בת"כ נאמר כאן לקיחה ונאמר להלן לקיחה ויקח משה חצי הדם וישם באגנות (שמות כד): **מקבל עצמו.** שצריך לעמוד בצפון ולא יעמוד בדרום וירשיט ידו בצפון סמוך לו אצל אמצע עזרה שהדרום והצפון נחלקו שם וקיבל מנלן דהא אמר לקמן אם עמד בדרום וקיבל בצפון פסול: **ולקח לו יקח.** סרסיהו למפרע ודרשהו את עצמו יקח למקום הדם: **קרא אחרינא כתיב.** דדריש ליה תנא לעיכובא כדתניא ושחט אותו וגו' בשעיר נשיא כתיב: **אף זה בצפון.** האי קרא מגמר עליה:

וכי

תוספות

איידי [דאתי מדרשא] חביבא ליה. ואם תאמר אם כן ליתני עולה לבסוף כדפריך בשמעתא קמייתא דיבמות (דף ג.) גבי אחות אשה ויש לומר איידי דאתיא עולה בציבור תניא בהדי חטאות דבאות בציבור והדר תניא אשם דאינו אלא ביחיד:

אשכחן בן צאן בן בקר מנלן. תימה דלעיל פרק כל הפסולין (דף לב:) דרשינן בן הבקר לפני ה' ואין השוחט לפני ה' ולא אמרינן בן צאן מנין ולכמה דרשות לא מצרכינן תרי קראי לבן בקר ולבן צאן ושמא אהך דרשא הוי"ו מוסף סמיך אי נמי משום דבבן צאן כתיב אותו למעוטי איצטריך הכא לרבויי מיהו בההיא דבן הבקר לפני ה' וסמיכה והפשט ניחא דלא קאמר בן צאן מנין דפשיטא דילפינן תחתון מעליון אבל עליון מתחתון ס"ד דלא יליף: **מה** להלן דבר שחיביתן על זדודו כרת. ואם תאמר היכי יליף מגזירה שוה מצות מצות הא חטאת חלב גופה בהיקישא ילפא כדאמר הוקשה כל התורה לעבודה זרה וי"ל דכי האי גוונא לא חשיב למד בהיקש אינו חוזר ומלמד בהיקש כיון דאי לאו היקשא הוה מוקמינא ליה בכל דבר ולא אתא היקשא אלא למימר דלא איירי אלא בדבר שיש בו כרת: **דכולי** עלמא היקשא עדיפא. וא"ת והאמרינן פ' השולח (גיטין דף מא:) דכ"ע גזירה שוה עדיפא וי"ל הא דקאמר דכ"ע היקש עדיף היינו לענין דטוב לנו לעשות הגז"ש למחצה ממה שנבטל ההיקש לגמרי אבל התם דמקיש או חופשה דהיינו שטר להפדה לא נפדתה דהיינו כסף לומר משחרר חצי עבדו בשטר מועיל כמו בכסף וקאמר גזירה שוה דלה לה מאשה עדיפא מה אשה חציה לא מועיל והתם לא נתבטל ההיקש דשמא צריך למילי אוחרי ועוד י"ל דשטר בשפחה כנענית לא קמ"ל אלא בגזירה שוה דלה לה מאשה לכך קאמר דגזירה שוה עדיפא דטוב לעשות גזירה שוה דתהוי שטר בשפחה כמו גט דאשה שלא להועיל חציה מלעשותו כמו כסף שמוך לו והפדה דהא מגט אשה נפקא שטר שחרור ועיקר. ברו"ך: **וחטאת** בת דנקא. פי' בקונטרס לאו דווקא אלא דמים קלים שלא ניתן קצבה והדין עמו דבהדיא איתא בפ' בתרא דכריתות (דף כז.) גבי מפני מה לא נתנה תורה שיעור במחוסרי כפרה ופריך אלא מעתה חטאת חלב תהא לה קצבה וא"ת הא בפ' מחוסרי כפרה (כריתות דף י:) משמע דהוי בסלע גבי האומר הרי עלי בסלע למזבח יביא כבש שאין לך דבר שקרב בסלע אלא כבש והאי סלע היינו בלא נסכים דקאמר דחד רחמנא עליה למיהוי [חד] משיתסר בעשירות וי"ל דהתם למצוה מן המובחר:

תינח למאן דאית ליה זאת תורת. פלוגתא בשמעתא קמייתא במנחות (דף ג:) והכי נמי הוה מצי למיבעי לרבנן מנא להו אשם בכסף שקלים בכל אשמות כיון דלית להו זאת תורת:

גמר בערכך בערכך. וא"ת רבנן אי אית להו גזירה שוה דבערכך בערכך א"כ [ואם] נפש למה לי ואי לית להו א"כ אשם גזילות בכסף שקלים מנא להו ואומר ר"ת דאע"ג דאית להו איצטריך ואם נפש שלא יהא ספיקו חמור מודאו דכי האי גוונא אמר פ' דם שחיטה (כריתות כב:) ורבנן אע"ג דכתיב זאת תורת איצטריך ואם נפש כו' דאי מתורה אחת הני מילי לשאר אשמות אבל אשם תלוי לא יהא חמור ספיקו מודאו וא"ת לרבנן מגזירה שוה דבערכך נמי נילף אשם תלוי בספק מעילות וי"ל דבערכך לא משמע להקיש אלא לענין כסף שקלים ומהאי טעמא נמי איצטריך לר"ע ואם נפש לספק מעילות:

אשם שפחה חרופה באיל איל. ובתורת כהנים יליף אשם שפחה לכסף שקלים מגזירה שוה אשם אשם יכול אף אשם נזיר ומצורע כו' ת"ל הוא והיינו טעמא דממעט אשם נזיר ומצורע טפי משאר אשמות משום דבאין כבש בן שנה כדפירש רש"י:

פָּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים כו': מִכְּדֵי צָפוֹן, בְּעוֹלָה כְּתִיב, נִיתְנֵי עוֹלָה בְּרִישָׁא. חַטָּאת, אֲיִידֵי דְּאָתֵי מִדְּרָשָׁא, חֲבִיבָא לֵיהּ. וְנִיתְנֵי חַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת. אֲיִידֵי דְּנִכְנַס דָּמָן לִפְנֵי וְלִפְנִים, חֲבִיבָא לֵיהּ. וְ'צָפוֹנָה' בְּעוֹלָה, הֵיכָא כְּתִיבָא. וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה'. אַשְׁכְּחָן, בֶּן בָּקָר, מְנָא לָן. אָמַר קְרָא 'וְאִם מִן הַצֹּאן', וְ"ו מוֹסִיף עַל עִנְיַן רִאשׁוֹן, וְיִלְמַד עָלְיוֹן מִתַּחְתּוֹן. הָנֵיחָא לְמַאן דְּאָמַר, לְמֵדִין. אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר, אֵין לְמֵדִין, מַאי אִיבָּא לְמֵימַר. דְּתַנְיָא, 'וְאִם נֶפֶשׁ וגו', לְחַיֵּיב עַל סְפֵק מְעִילוֹת, אָשָׁם תָּלוּי, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין. מַאי לָאו, בְּהָא קָא מִיפַּלְגִי. מַר סָבַר לְמֵידִין, וּמַר סָבַר אֵין לְמֵידִין. אָמַר רַב פָּפָּא, דִּכוּלֵּי עָלְמָא לְמֵידִין, וְהַיְינוּ טַעֲמָא דְּרַבָּנָן, נֶאֱמַר כָּאן 'מִצְוֹת', וְנֶאֱמַר בְּחַטַּאת חֵלֶב 'מִצְוֹת'. מָה לְהַלָּן, דָּבָר שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. אַף כָּאן, שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. וְרַבִּי עֲקִיבָא, מָה לְהַלָּן בִּקְבוּעָה, אַף כָּאן בִּקְבוּעָה, לְאַפּוֹקֵי חַטַּאת דְּטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו, דְּעוֹלָה וְיוֹרֵד הוּא. וְרַבָּנָן, אֵין גְּזֵירָה שָׁוָה לְמֶחֱצָה. וְרַבִּי עֲקִיבָא נַמִּי, אֵין גְּזֵירָה שָׁוָה לְמֶחֱצָה. אִין הָכִי נַמִּי, וְהָכָא בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, 'וְאִם נֶפֶשׁ' כְּתִיב, וְ"ו מוֹסִיף עַל עִנְיַן רִאשׁוֹן. וְרַבָּנָן נַמִּי, הָכְתִיב 'וְאִם נֶפֶשׁ'. לֵימָא, בְּהָא קָמִיפַּלְגִי. דְּמַר סָבַר, הֵיקֵּשׁ עָדִיף. וּמַר סָבַר, גְּזֵירָה שָׁוָה עָדִיף. לֹא, דִּכוּלֵּי עָלְמָא דְּהֵיקֵּשׁ עָדִיף, וְאָמְרִי לָךְ רַבָּנָן, תַּחְתּוֹן הוּא דְּגָמַר מֵעָלְיוֹן, לְאָשָׁם בְּכֶסֶף שְׁקָלִים. שֶׁלֹּא תֹּאמַר, לֹא יְהֵא סְפֵיקוֹ חָמוּר מִוַּדָּאוֹ. מַה וַּדָּאוֹ, חַטָּאת בַּת דַּנְקָא. אַף סְפֵיקוֹ, אָשָׁם בַּר דַּנְקָא. וְרַבִּי עֲקִיבָא, הַאי סָבְרָא מְנָא לֵיהּ. נָפְקָא לֵיהּ מִ'זֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם', תּוֹרָה אַחַת לְכָל הָאֲשָׁמוֹת. תִּינַח, מַאן דְּאִית לֵיהּ 'תּוֹרַת'. מַאן דְּלֵית לֵיהּ 'תּוֹרַת', מֵהֵיכָא גָּמַר. גָּמַר 'בְּעֶרְכְּךָ' 'בְּעֶרְכְּךָ'. תִּינַח, הֵיכָא דִּכְתִיב 'בְּעֶרְכְּךָ'. אֲשָׁם שְׁפָחָה חֲרוּפָה, דְּלֹא כְּתִיב בֵּיהּ 'בְּעֶרְכְּךָ', מַאי אִיבָּא לְמֵימַר. גָּמַר 'בְּאֵיל' 'בְּאֵיל': חַטָּאת, מְנָא לָן דְּכַעֲיָא צָפוֹן. דִּכְתִיב 'וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעוֹלָה'. אַשְׁכְּחָן שְׁחִיטָה, קַבָּלָה מְנָא לָן. דִּכְתִיב 'וְלָקַח הַכֹּהֵן (מִדַּם הַחַטָּאת) [מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ]'. מְקַבֵּל עַצְמוֹ, מְנָא לָן. אָמַר קְרָא, 'וְלָקַח' לוֹ קַח. אַשְׁכְּחָן לְמִצְוָה, לְעַכֵּב מִנַּיִן. קְרָא אַחֲרִינָא כְּתִיב, 'וְשָׁחַט אוֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעוֹלָה'. וְתַנְיָא, ['וְשָׁחַט אוֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט' וגו'], הֵיכָן עוֹלָה נִשְׁחֶטֶת, בַּצָּפוֹן, אַף זֶה בַּצָּפוֹן.

וכי

הגה"ה אותו בצפון ולא שוחט בצפון. תימה ל"ל קרא הא אפילו לפני ה' לא בעי כדדרשינן לעיל בריש כל הפסולין (דף לב:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה'
ויש לומר דהכא סובר כר"ש התימני דדריש התם האי כתוב בענין אחר:

מה לבן צאן שכן קבע לו כלי. ותימה דלא פריך הכי בפ"ק דקדושין (דף לו:) ומה בן צאן שלא קבע לו כהן לשחיטתו קבע לו כהן להזאתו בן עוף שקבע לו כהן במליקתו אינו דין שיקבע לו כהן בהזאתו ויש לומר דהתם דכל דינו בכהן לא שייך למיפרך מכלי ול"נ כיון דהדין הוי מהזאה לא שייך למיפרך מכלי דשחיטה וא"ת וליעביד הכא קל וחומר ממקום ומה בן צאן שלא קבע לו מזבח בשחיטתו קבע לו מקום צפון בן עוף שקבע לו מזבח במליקתו כדדרשינן (לקמן דף סה.) מה הקטרה בראשו של מזבח אף מליקה אינו דין שיקבע לו צפון וזה אין לומר דסד"א דבן עוף כיון דחטאת קרייה רחמנא ליבעי צפון דזאת תורת החטאת דשמא דזאת תורת לא הוי אלא לנשחטות: **אלא** אין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון. תימה הא נמי מדרבי אחיא נפקא מדאיצטריך למעוטי שוחט מכלל דמקבל בצפון דאי לא דמקבל בצפון למה לי קרא למעוטי שוחט בדקאמר רבי אחיא לפי שמצינו שמקבל בצפון יכול אף זה כן ושמא רבי אחיא דריש ולקח לו יקח אבל אנן לא דרשינן ליה: **קבלה** נמי למצוה אשכחן. פי' בקונט' כדאמר אבל מקבל בצפון וקשה דמאותו דכתיב גבי עולה דרשינן ולא שוחט בצפון ומאותו דכתיב גבי חטאת דרשינן אבל מקבל בצפון וא"כ מקבל למצוה בעולה מנא לן וגבי אשם צריכי תרי קראי למצוה לקבלה ומקבל ועוד עיכובא במקבל בחטאת מנא לן דלא מצינו ששנה אלא על השחיטה ועל הקבלה אבל לא על המקבל וי"ל מכיון דאשכחן למצוה מקבל בקבלה ה"ה לעכב וכי האי גוונא אמרינן בפ"ק (לעיל ד.) נאמרה זביחה בחטאת ונאמרה זביחה בשלמים מה התם לא חלקת כו':
והרי

וְכִי מִפְּנֵי אַתָּה לָמֵד, וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר ׳בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעוֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת׳. הָא לְמָה יָצָא, לִקְבּוֹעַ לוֹ מָקוֹם. שֶׁאִם לֹא שְׁחָטָהּ בַּצָּפוֹן, פָּסוּל. אַתָּה אוֹמֵר, לְכָךְ יָצָא, אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שֶׁזֶּה טָעוּן צָפוֹן, וְאֵין אַחֵר טָעוּן צָפוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר ׳וְשָׁחַט אֶת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעוֹלָה׳, זֶה בָּנָה אָב לְכָל חַטָּאוֹת, שֶׁיִּהוּ טְעוּנוֹת צָפוֹן. אַשְׁכְּחָן שְׁעִיר נָשִׂיא, בֵּין לְמִצְוָה בֵּין לְעִכּוּב. שְׂאָר חַטָּאוֹת נַמִּי, אַשְׁכְּחָן לְמִצְוָה. לְעִכּוּב, מְנָא לָן. דִּכְתִיב בִּכְשָׂבָה, וּכְתִיב בִּשְׂעִירָה. אֶלָּא, ׳אוֹתוֹ׳ לָמָּה לִי. מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא, ׳אוֹתוֹ׳ בַּצָּפוֹן, וְאֵין שְׂעִיר נַחְשׁוֹן בַּצָּפוֹן. וְתַנְיָא, ׳וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר׳, לְרַבּוֹת שְׂעִיר נַחְשׁוֹן לִסְמִיכָה, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, לְרַבּוֹת שְׂעִירֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים לִסְמִיכָה. סָלְקָא דַּעְתָּךְ אָמְנָא, הוֹאִיל וְאִיתְרַבּוּ לִסְמִיכָה, אִיתְרַבּוּ נַמִּי לָצָפוֹן, קָא מַשְׁמַע לָן. מַתְקִיף לָהּ רַבִּינָא, הָנִיחָא לְרַבִּי יְהוּדָה, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַאי אִיכָּא לְמֵימַר. אָמַר לֵיהּ מַר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב טָבִי לְרַבִּינָא, וּלְרַבִּי יְהוּדָה מִי נִיחָא. לְמַאי דְּאִיתְרַבִּי, אִיתְרַבִּי. (ומאי) [לְמַאי] דְּלֹא אִיתְרַבִּי, לֹא אִיתְרַבִּי. וְכִי תֵּימָא, אִי לֹא מַעֲטֵיהּ קְרָא, הֲוָה אָמִינָא, תֵּיתֵי בִּבְנִין אָב. אִם כֵּן, סְמִיכָה גּוּפָהּ, תֵּיתֵי מִבִּנְיַן אָב. אֶלָּא, [שָׂעָה] מִדְּוַרּוֹת, לֹא גָּמְרִינַן. הָכָא נַמִּי, [שָׂעָה] מִדְּוַרּוֹת, לֹא גָּמְרִינַן. וְאֶלָּא, ׳אוֹתוֹ׳ בַּצָּפוֹן, וְאֵין שׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן, שׁוֹחֵט, מִדְּרַבִּי אֶחָיְא נְפִקָא, דְּתַנְיָא, רַבִּי אֶחָיְא אוֹמֵר, ׳וְשָׁחַט אוֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה׳, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר, לְפִי שֶׁמָּצִינוּ עוֹמֵד בַּצָּפוֹן וּמְקַבֵּל בַּצָּפוֹן, וְאִם עָמַד בַּדָּרוֹם וְקִיבֵּל בַּצָּפוֹן, פָּסוּל. יָכוֹל אַף זֶה בֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳אוֹתוֹ׳, אוֹתוֹ בַּצָּפוֹן, וְאֵין הַשּׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן. אֶלָּא ׳אוֹתוֹ׳ בַּצָּפוֹן, וְאֵין בֶּן עוֹף בַּצָּפוֹן. דְּתַנְיָא, יָכוֹל יֶהֱא בֶּן עוֹף טָעוּן צָפוֹן. וְדִין הוּא, וּמָה בֶּן צֹאן שֶׁלֹּא קָבַע לוֹ כֹּהֵן, קָבַע לוֹ צָפוֹן. בֶּן עוֹף שֶׁקָּבַע לוֹ כֹּהֵן, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּקְבַּע לוֹ צָפוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר ׳אוֹתוֹ׳. מַה לְּבֶן צֹאן, שֶׁכֵּן קָבַע לוֹ כְּלִי. אֶלָּא, ׳אוֹתוֹ׳ בַּצָּפוֹן, וְאֵין פֶּסַח בַּצָּפוֹן, דְּתַנְיָא, רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, יָכוֹל יֶהֱא פֶּסַח טָעוּן צָפוֹן. וְדִין הוּא, וּמָה עוֹלָה, שֶׁאֵין קָבַע לוֹ זְמַן לִשְׁחִיטָתוֹ, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּקְבַּע לוֹ צָפוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר, ׳אוֹתוֹ׳. מַה לָּעוֹלָה, שֶׁכֵּן כָּלִיל. מֵחַטָּאת. מַה לַּחַטָּאת, שֶׁכֵּן מְכֻפֶּרֶת עַל חַיָּבֵי כְּרִיתוֹת. מֵאָשָׁם. מַה לָּאָשָׁם, שֶׁכֵּן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. מִכּוּלָּן נַמִּי, שֶׁכֵּן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים. לְעוֹלָם דְּרַאֲמָרַן מֵעִיקָּרָא, ׳אוֹתוֹ׳ בַּצָּפוֹן, וְאֵין שׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן. וּדְקַשְׁיָא לְךָ, מִדְּרַבִּי אֶחָיְא נְפִקָא לָן, לָאו לְמַעוּטֵי שׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן. אֶלָּא, אֵין שׁוֹחֵט בַּצָּפוֹן, אֲבָל מְקַבֵּל בַּצָּפוֹן. מְקַבֵּל, [מִ׳וְלָקַח׳ ׳לוֹ קַח׳] נְפִקָא. [׳וְלָקַח׳ ׳לוֹ קַח׳], לֹא מַשְׁמַע לֵיהּ. אַשְׁכְּחָן שְׁחִיטָה בְּעוֹלָה, לְמִצְוָה. קַבָּלָה נַמִּי, לְמִצְוָה. אַשְׁכְּחָן שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה. לְעִכּוּב, מְנָלָן. אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה, וְאִיתֵּימָא רַבָּה בַּר שִׁילָא, קַל וָחוֹמֶר. וּמָה חַטָּאת הַבָּאָה מִכַּח עוֹלָה, מְעַכֶּבֶת. עוֹלָה שֶׁבָּאָה חַטָּאת מִכֹּחָהּ, אֵינוֹ דִּין שֶׁמְּעַכֶּבֶת. מַה לַּחַטָּאת, שֶׁכֵּן מְכֻפֶּרֶת עַל חַיָּבֵי כְּרִיתוֹת. אָמַר רַבִינָא, הָא קָשְׁיָא לֵיהּ לְרַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה. כְּלוּם מָצִינוּ, טָפֵל חָמוּר מִן הָעִיקָּר. אָמַר לֵיהּ מַר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב מָרִי לְרַבִינָא, וְלֹא.
והרי

וכי מצאן. צריך ללמד לזה בפני עצמו והלא כל החטאות בכלל תורת החטאת במקום אשר תשחט העולה וגו': **לקבוע.** לשנות עליו לעכב קיבועו בכך: **או אינו.** בא לעכב אלא לכתוב בו אותו דהוי מיעוטא וללמד זה בצפון ואין שעיר אחר בצפון כגון שעירי יוה"כ ושעירי עבודה זרה ושל מוספי המועדות ומה אני מקיים תשחט החטאת בשאר בהמות חוץ משעירים דאותו כתיב למעוטינהו: **תלמוד לומר.** בשעירת יחיד (ויקרא ד) ושחט את החטאת דהוה ליה למכתב ושחט אותה בנין אב הוא לכל חטאות ועיכובא מיהא לא נפקא לן מיניה דאיכא למימר למצוה איצטריך ולהביא שעירי חטאות דלא למעוטינהו מאותו דשעיר נשיא ולקמן פריך ואלא אותו למה לי: **שאר חטאות נמי למצוה.** אשכחן מתשחט החטאת: **דכתיב בכשבה וכתיב בשעירה.** בכולם כתיב במקום אשר ישחט העולה וסגי ליה בשעירה ותילף מיניה כשבה למצוה וכי הדר כתביה בכשבה תנהו לענין לפנימיות ולשעירי הרגלים לעיכובא: **ואין שעיר נחשון.** שעירי חנוכת הנשיאים שלא באו על חטא: **לכדתניא.** דאיתרבי לסמיכה וס"ד לרבויי נמי לשחיטה בצפון להכי כתיב אותו למעוטי: **על ראש השעיר.** בשעיר נשיא כתיב והוה ליה למכתב על ראשו: **לרבות שעירי עבודה זרה לסמיכה.** משום דמעטינהו ר' יהודה לסמיכה במס' מנחות (דף צב.) מהאי דשעיר המשתלח דכתיב וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר החי (ויקרא טז) החי טעון סמיכה ואין שעירי עבודה זרה טעונין סמיכה ור"ש דרש החי טעון סמיכה באהרן ואין שעיר עבודה זרה טעון סמיכה באהרן אלא בזקני העדה ומרבי ליה מהכא: **הניחא לרבי יהודה.** דמרבי ליה לסמיכה איצטריך למעוטי צפון: **למאי דלא איתרבי לא איתרבי.** דהא רבויא גבי סמיכה כתיב וצפון מהיכא תיתי: הכי גרסינן להך סוגיא במנחות (דף נה:) וכי תימא אי לא מעטיה קרא הוה אמינא תיתי בבנין אב א"כ סמיכה גופה לשתוק קרא מיניה ותיתי מבנין אב: **בבנין אב.** מושחט את החטאת: **סמיכה גופה נמי תיתי מבנין אב.** דכתיב וסמך על ראש החטאת ומצי למכתב על ראשו אלא בנין אב הוא לכל ששמו חטאת שיטעון סמיכה: **אלא כו'.** מסקנא דקושיא היא סמיכה מאי טעמא איצטריך לרבויי משום דאי לא רבוייא לא הוה גמרינן קדשי שעה בבנין אב מקדשי דורות הכי נמי משחיטת צפון למה לי אותו למעוטי כל כמה דלא לימא קרא לא גמרי בבנין אב: **ולא שוחט בצפון.** אין צריך שיעמוד בצפון שאם רצה עומד בדרום אצל צפון וידשיט ידו בצפון וישחוט: **לפי שמצינו שהמקבל כו'.** מלקח ולקח כדלעיל: **ה"נ אלא אותו בצפון ואין בן עוף בצפון דתניא יכול יהא בן עוף טעון צפון ודין הוא כו' ת"ל אותו מה לבן צאן כו': ואין בן עוף.** מליקת תורין ובני יונה: **שלא קבע לו כהן.** דשחיטה בזר בשרה: **בן עוף. קבע לו כהן.** [דכתיב] והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו וגו' (ויקרא א): **שכן קבע לו כלי.** סכין לשחיטה מויקח את המאכלת (לקמן דף צז:) והתם עולה הואיל וכן מזרק לקבל תאמר בבן עוף שנמלק בצפורן: **ולא פסח בצפון.** דלא תתייה בקל וחומר הואיל וקבע זמן לשחיטתו בין הערבים יקבע לו מקום לצפון: מדרבי אליעזר בן יעקב נפקא לא גרס אלא הכי גרסינן ולא פסח בצפון דתניא רבי אליעזר בן יעקב אומר כו' וכן מצאתיה בספרים הראשונים: אינו דין שיקבע לו צפון תלמוד לומר אותו גרסינן: **מחטאת.** אי לאו דמעטיה הוה מייתינן ליה מחטאת שאינה כליל וטעונה צפון: **מבולהו נמי שכן קדשי קדשים.** כלומר ואי בעי לאתויי נמי מכולהו במה הצד איכא למיפרכיה להא פירכא שכן קדשי קדשים: **לאו למעוטי שוחט בצפון.** אותו דגבי שעיר לאו למעוטי שוחט בצפון קאמרי דודאי מאותו דרבי אחיא נפקא אלא לרבויא מדוקיא דמיעוטא דשוחט בצפון דמקבל בצפון דהכי דרשינן אותו בצפון ואין שוחט בצפון אבל מקבל בצפון: **קבלה נמי אשכחן. הא קשיא** ליה. כלומר מהאי טעם דייק קל וחומר דידיה: **טפל חמור מן העיקר.** למד חמור מן המלמד בגון חטאת שבאה מכח עולה דעיקר צפון בעולה כתיב:
והרי

[א.]

פֶּרֶק רִאשׁוֹן

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: כָּל כִּנּוּיֵי נְדָרִים כִּנְדָרִים, חֲרָמִים כַּחֲרָמִים, שְׁבוּעוֹת כִּשְׁבוּעוֹת, נְזִירוּת כִּנְזִירוּת. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳מוּדַר אֲנִי מִמָּךְ׳, ׳מֻפְרָשׁ אֲנִי מִמָּךְ׳, ׳מְרֻחָק אֲנִי מִמָּךְ׳, ׳שֶׁאֵינִי אוֹכֵל לָךְ׳, ׳שֶׁאֵינִי טוֹעֵם לָךְ׳ – אָסוּר. ׳מְנֻדֶּה אֲנִי לָךְ׳ – רַבִּי עֲקִיבָה הָיָה חוֹכֵךְ בָּזֶה לְהַחְמִיר. כִּנּוּיֵי רְשָׁעִים – נָזִיר בְּקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה. כִּנּוּיֵי כְשֵׁרִים – לֹא אָמַר כְּלוּם. כִּנּוּיֵי כִנּוּיֵיהֶם – נָזִיר בְּקָרְבָּן.

גְּמָרָא: כְּתִיב (בַּמִּדְבָּר ל, ג): "אִישׁ כִּי יִדֹּר"; מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "נֵדֶר"? אֶלָּא מִכָּן שֶׁכִּנּוּיֵי נְדָרִים כִּנְדָרִים. "אוֹ הִשָּׁבַע"; מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "שְׁבוּעָה"? אֶלָּא מִכָּן שֶׁכִּנּוּיֵי שְׁבוּעוֹת כִּשְׁבוּעוֹת. "אַף כָּל חֵרֶם" (וַיִּקְרָא כז, כח), מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "יַחֲרֹם"? אֶלָּא מִכָּן שֶׁכִּנּוּיֵי חֲרָמִים כַּחֲרָמִים. "נֵדֶר נָזִיר" (בְּמִדְבָּר ו, ב), מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "לְהַזִּיר"? אֶלָּא מִכָּן שֶׁכִּנּוּיֵי נְזִירוּת כִּנְזִירוּת.

עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה, דַּאֲמַר לְשׁוֹנוֹת רִבּוּיִין הֵן. כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, דַּאֲמַר לְשׁוֹנוֹת כְּפוּלִין הֵן, וְהַתּוֹרָה דִּבְּרָה כְּדַרְכָּהּ. "הָלֹךְ הָלַכְתָּ", "נִכְסַף נִכְסַפְתָּה" (בְּרֵאשִׁית לא, ל), "גָּנֹב גֻּנַּבְתִּי" (בְּרֵאשִׁית מ, טו), מְנָלַן? "אִישׁ כִּי יִדֹּר נֵדֶר לַיְיָ אוֹ הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה לֶאְסֹר אִסָּר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ" (בַּמִּדְבָּר ל, ג), מַה תַּלְמוּד לוֹמַר: "כְּכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"? אֶלָּא מִכָּן שֶׁכִּנּוּיֵי נְדָרִים כִּנְדָרִים, וְכִנּוּיֵי שְׁבוּעָה כִּשְׁבוּעָה. וּמִנַּיִן שֶׁכִּנּוּיֵי חֲרָמִים כַּחֲרָמִים? "נֵדֶר" (שָׁם), "נֵדֶר" (וַיִּקְרָא כז, ב) – מַה "נֵדֶר" שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן כִּנּוּיֵי נְדָרִים כִּנְדָרִים, אַף "נֵדֶר" שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן כִּנּוּיֵי חֲרָמִין כַּחֲרָמִין. וּמִנַּיִן שֶׁכִּנּוּיֵי נְזִירוּת כִּנְזִירוּת? "נֵדֶר", "נֵדֶר" – מַה "נֵדֶר" שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן כִּנּוּיֵי נְדָרִים כִּנְדָרִים וְכִנּוּיֵי שְׁבוּעָה כִּשְׁבוּעָה, אַף "נֵדֶר" שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן כִּנּוּיֵי נְזִירוּת כִּנְזִירוּת.

מַה מְקַיֵּם רַבִּי עֲקִיבָה: "כְּכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"? מִכָּן לְנֵדֶר שֶׁבָּטַל מִקְצָתוֹ בָּטַל כֻּלּוֹ. וְלֵית לֵיהּ לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֵּן?! כְּלָהּ מִן תַּמָּן. אִית לֵיהּ מִכָּן, שֶׁכִּנּוּיֵי נְדָרִים כִּנְדָרִים וְכִנּוּיֵי שְׁבוּעוֹת כִּשְׁבוּעוֹת, אִית לֵיהּ מִכָּן, לְנֵדֶר שֶׁבָּטַל מִקְצָתוֹ, בָּטַל כֻּלּוֹ.

מַה מְקַיֵּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל "נֵדֶר נָזִיר לְהַזִּיר"? מִכָּן שֶׁאָדָם קוֹבֵעַ עָלָיו נְזִירוּת בְּתוֹךְ נְזִירוּתוֹ.

[א:]

וְלֵית לְרַבִּי עֲקִיבָה כֵּן?! אִית לֵיהּ כְּלָהּ מִתַּמָּן. אִית לֵיהּ מִכָּן, שֶׁאָדָם קוֹבֵעַ עָלָיו נְזִירוּת בְּתוֹךְ נְזִירוּתוֹ.

וַהֲלֹא הָעֲרָכִין וְהַחֲרָמִין וְהַתְּמוּרוֹת וְהַהֶקְדֵּשׁוֹת בַּפָּרָשָׁה הָיוּ, וְלָא תְּנִינַן כִּנּוּי עֲרָכִין וְכִנּוּי תְּמוּרוֹת וְהֶקְדֵּשׁוֹת? וְאִלּוּ תְּנִינַן מָה הֲוֵינַן מְתַנֵּי? ׳עֲרָפִין׳, ׳עֲרָצִין׳, ׳עֲרָקִין׳, ׳תְּמוּפָה׳, ׳תְּמוּצָה׳, ׳תְּמוּקָה׳, ׳הֶגְדֵּר׳, ׳הֶגְזֵר׳, ׳הֶגְרֵם׳! נִיחָא כְּמַאן דְּאָמַר סְתָם חֲרָמִים לְבֶדֶק הַבַּיִת, בְּרַם כְּמַאן דְּאָמַר סְתָם חֲרָמִים לַכֹּהֲנִים, וְלָמָּה לָא

תְּנִינַן ׳כְּנוּי תְּרוּמָה׳? וְאִלּוּ תְּנִינַן מָה הֲוִינָן מִתְנֵי? ׳תְּרוּפָה׳, ׳תְּרוּצָה׳, ׳תְּרוּקָה׳.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא אָמַר: אִתְפַּלְגוּן רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לוֹקִין עַל הָאִיסָּרוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵין לוֹקִין. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא: כְּדְ מֵשִׁיב רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת רַבִּי יוֹחָנָן: עַל דַּעְתָּךְ דְּאַתְּ אָמַר לוֹקִין עַל הָאִיסָּרוֹת, וְהָא תְּנִינַן: ׳הַמֻּדָּר הֲנָיָה מֵחֲבֵרוֹ, וְנִכְנַס לְבַקְּרוֹ – עוֹמֵד וְלֹא יוֹשֵׁב, לֹא יִכָּנֵס! אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: שְׁנִיָּה הִיא תַּמָּן, מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי: אִם מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם אֲפִלּוּ בְּשִׁבּוּעוֹת יְהֵא מֻתָּר? וּתְנִינַן בִּנְדָרִים מֻתָּר וּבִשְׁבוּעוֹת אָסוּר!

אִי זֶהוּ אִסָּר? ׳כָּכָר זֶה עָלַי כַּיּוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ אַבָּא׳, ׳כַּיּוֹם שֶׁנֶּהֱרַג בּוֹ פְּלוֹנִי׳, ׳כַּיּוֹם שֶׁרָאִיתִי יְרוּשָׁלַיִם חֲרֵבָה׳ – זֶהוּ אִסָּר שֶׁאָמְרָה הַתּוֹרָה. רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן וְרַב, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: וְהוּא שֶׁיִּהֵא נָדוּר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי: אִם בְּשֶׁיִּהֵא נָדוּר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, לָמָּה לִי אִסָּר? וְיֵמַר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם!

אִסָּר זוֹ שְׁבוּעָה, מִבְטָא זוֹ שְׁבוּעָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ אִסָּר זוֹ שְׁבוּעָה – חַיָּב עַל כָּל אִסָּר וְאִסָּר וְעַל כָּל שְׁבוּעָה וּשְׁבוּעָה. וְאִם אַתְּ אוֹמֵר אֵין אִסָּר מִן שְׁבוּעָה – חַיָּב עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. ׳אִסָּר זוֹ שְׁבוּעָה׳ וְתֵימַר ׳אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן׳! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: תְּרֵין תַּנָּיִין אִנּוּן. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: חַד תַּנָּי הוּא. אֲמָרוֹ בִּלְשׁוֹן נֶדֶר – אַתְּ תּוֹפְסוֹ בִּלְשׁוֹן נֶדֶר, אֲמָרוֹ בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה – אַתְּ תּוֹפְסוֹ בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה.

[ב.]

׳אִסָּר הֲרֵי הוּא עָלַי׳ – אַתְּ תּוֹפְסוֹ בִּלְשׁוֹן נֶדֶר. ׳אִסָּר שֶׁאֵינִי טוֹעֲמוֹ׳ – אַתְּ תּוֹפְסוֹ בִּלְשׁוֹן שְׁבוּעָה. אִם אוֹמֵר אַתְּ אִסָּר מִן שְׁבוּעָה, חַיָּב עַל כָּל אִסָּר וְאִסָּר וְעַל כָּל שְׁבוּעָה וּשְׁבוּעָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לָא אָתְיָא אֶלָּא בַּחֲמִשָּׁה כְּרָכִין, אֲבָל בִּכְכָר אֶחָד מִכְּיוָן שֶׁהִזְכִּיר עָלָיו שְׁבוּעָה עֲשָׂאוֹ כַּנִּבְלָה, מִכָּן וְאֵילָךְ כְּמֵיחֵל שְׁבוּעוֹת עַל הָאִסָּרִין, וְאֵין שְׁבוּעוֹת חַלּוֹת עַל הָאִסָּרִין. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה: אֲפִלּוּ בִּכְכָר אֶחָד אָתְיָא הִיא, כְּהָדָא דְתָנֵי: זֶה חֹמֶר לְשֶׁעָבַר מִלַּבָּא: שֶׁאִם אָמַר לֹא אָכַלְתִּי לֹא אָכַלְתִּי – חָב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לֹא אוֹכַל לֹא אוֹכַל – אֵינוֹ חָב אֶלָּא אַחַת. אִם אוֹמֵר אַתְּ אֵין אִסָּר מִן שְׁבוּעָה, חָב עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

אָמַר רַבִּי יוּדָן: וְהוּא שֶׁהִזְכִּיר נֶדֶר וְאַחַר־כָּךְ הִזְכִּיר שְׁבוּעָה, אֲבָל אִם הִזְכִּיר שְׁבוּעָה וְאַחַר־כָּךְ הִזְכִּיר נֶדֶר – נְדָרִין חָלִין עַל הָאִסָּרִין, וְאֵין שְׁבוּעוֹת חַלּוֹת עַל הָאִסָּרִין. רַבִּי יוֹסֵי פָּתַר (במדבר ל, ג): ״לֶאְסֹר אִסָּר״, ׳הֲרֵי הוּא עָלַי׳ – אָסוּר, ׳הֲרֵי עָלָיו׳ – אָסוּר, ׳אִסּוּר שְׁבוּעָה הֲרֵי הוּא עָלַי׳, ׳אִסּוּר הֲרֵי עָלָיו בִּשְׁבוּעָה׳ – אָסוּר. אָמַר רַבִּי יוּדָן: בִּנְדָרִים אָסוּר, וּבִשְׁבוּעוֹת מֻתָּר. ׳אִסָּר הֲרֵי עָלַי׳, ׳אִסָּר הֲרֵי עָלָיו׳ – אָסוּר. ׳אִסּוּר שְׁבוּעָה הֲרֵי עָלַי׳, ׳אִסּוּר שְׁבוּעָה הֲרֵי עָלָיו׳ – מֻתָּר.

מוּדָּר אֲנִי מִמְּךָ – רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר: שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין זֶה בָּזֶה, כְּמַאן דְּאָמַר ׳וַאֲנָא מִנָּךְ׳. אָמַר: ׳הַכְּכָר הַזֶּה נָדוּר מִמֶּנִּי׳ ׳וַאֲנָא

מִנֵּה׳ - הֲרֵינִי נָדוּר מִכְּכָר זֶה וְהוּא מִמֶּנִּי. ׳הֵיא הֵימָךְ׳, ׳הֵיא מִמְּךָ׳, הֵיא ׳הֲרֵי אֲנִי לָךְ׳, הֵיא ׳הֲרֵי אֲנִי עָלֶיךָ׳, הֵיא ׳הֲרֵי אַתְּ לִי׳, הֵיא ׳הֲרֵי אַתְּ עָלַי׳.

תָּנֵי: כְּלוּי אֲנִי מִמְּךָ, פָּרוּשׁ אֲנִי מִמְּךָ. רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי: וְלָמָּה לָא תְּנִינַן: ׳נָטוּל׳? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וּתְנִיתַהּ בְּסוֹפָהּ ׳וּנְטוּלָה אֲנִי מִן הַיְּהוּדִים׳.

׳שֶׁאֵינִי אוֹכֵל לָךְ׳ ׳שֶׁאֵינִי טוֹעֵם לָךְ׳ - רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: תּוֹפְשִׁין אוֹתוֹ מִשֵּׁם יָד לְקָרְבָּן. רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּה בָּעֵי: אִם אָמַר ׳לֹא אוֹכַל לָךְ׳ - תּוֹפְשִׁין אוֹתוֹ מִשֵּׁם יָד לִשְׁבוּעָה? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי:

[ב:]

אָרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר ׳שְׁבוּעָה לֹא אוֹכַל לָךְ׳, דִּילְמָא ׳לֹא אוֹכַל לָךְ שְׁבוּעָה׳?!

אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: אָרְחֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מֵימַר: ׳קָנָתָה דְּכוּלְבָּא׳[א], ׳דִּילְמָא כּוּלְבָּא דְּקָנָתָה׳?!

מְנֵדֶה אֲנִי לְךָ, רַבִּי עֲקִיבָה הָיָה חוֹכֵךְ בָּזֶה לְהַחְמִיר - לוֹסַר אֶת כָּל נְכָסָיו, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (עֶזְרָא י, ח): "יָחֳרַם כָּל רְכוּשׁוֹ וְהוּא יִבָּדֵל מִקְּהַל הַגּוֹלָה". מָה עָבְדִין לַהּ רַבָּנִין? חַמֵּר הוּא בְּנִדּוּי בֵּית דִּין.

כִּנּוּיֵי רְשָׁעִים - נֶדֶר בְּנָזִיר, בְּקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה. שְׁמוּאֵל אָמַר: לְצַדְּדִין הִיא מַתְנִיתָא, אוֹ בְּנָזִיר, אוֹ בְּקָרְבָּן, אוֹ בִּשְׁבוּעָה. רַבִּי זְעִירָא אָמַר: נֶדֶר בִּשְׁלָשְׁתָּן. אָמַר רַבִּי אָבִין: מַאן דְּאָמַר מִיפְתּוֹר הָדָא דְּרַבִּי זְעִירָא, כֵּינִי: הָיָה לְפָנָיו אֶשְׁכּוֹל אֶחָד, וּבָא אֶחָד וְאָמַר ׳הֲרֵינִי נָזִיר מִמֶּנּוּ׳ - הֲרֵי זֶה נָזִיר. וּבָא אַחֵר וְאָמַר ׳הֲרֵי עָלַי קָרְבָּן׳ - הֲרֵי עָלָיו קָרְבָּן. וּבָא אַחֵר וְאָמַר ׳הֲרֵי עָלַי שְׁבוּעָה׳ - הֲרֵי עָלָיו שְׁבוּעָה. וּבָא אַחֵר וְאָמַר ׳מַה שֶּׁאָמְרוּ שְׁלָשְׁתָּן עָלַי, לֹא נִמְצָא זֶה נָדוּר בְּנָזִיר וּבְקָרְבָּן וּבִשְׁבוּעָה?!

תָּנֵי: ׳וּכְנִדְבוֹתָם לֹא אָמַר כְּלוּם׳. הָדָא אָמְרָה: שֶׁהָרְשָׁעִים מִתְנַדְּבִין, מִכְּיוָן שֶׁהִתְנַדֵּב אֵין זֶה רָשָׁע. מַתְנִיתָה דְּרַבִּי יוּדָן, דְּתָנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָן (קֹהֶלֶת ה, ד): "טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם". טוֹב מִזֶּה וּמִזֶּה שֶׁלֹּא תִדּוֹר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדּוֹר מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תְשַׁלֵּם, טוֹב מִזֶּה וּמִזֶּה נוֹדֵר וּמְשַׁלֵּם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים עו, יב): "נִדְרוּ וְשַׁלְּמוּ לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם". כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה עַל נִדְבָתוֹ? מֵבִיא כִּשְׁבָתּוֹ לָעֲזָרָה וְאוֹמֵר הֲרֵי זֶה עוֹלָה.

רַבִּי אָבִין אָמַר: רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח: ׳אִלּוּ הָיִיתָה יוֹדֵעַ שֶׁהַנּוֹדֵר נִקְרָא רָשָׁע, נוֹדֵר הָיִיתָ׳? אָמַר רַבִּי יַנַּאי (מִשְׁלֵי כ, כה): "מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קֹדֶשׁ, וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר" - הִתְחִיל לִנְדֹּר פִּינְקָסְתּוֹ נִפְתַּחַת. דָּבָר אַחֵר: "מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר" - אִחוּר נְדָרִים, אֵחַר אָדָם אֶת נִדְרוֹ פִּינְקָסוֹ נִפְתַּחַת. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁאָמַר ׳הֲרֵי עָלַי עוֹלָה׳ וְשָׁהָא לַהֲבִיאָהּ, וְשָׁקְעָה סְפִינָתוֹ בַּיָּם.

כִּנּוּיֵי כְּשֵׁרִים לֹא אָמַר כְּלוּם - הָדָא אָמְרָה: שֶׁהַכְּשֵׁרִים נוֹדְרִין, וּמְכַיְּוְן

[ג.]

שֶׁנָּדַר אֵין זֶה כָּשֵׁר. מַתְנִיתָא דְּרַבִּי יוּדָה, דְּתָנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה: חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים

[א] בֵּית יָד שֶׁל צֶבֶת

מִתְאַוִּין לְהָבִיא קָרְבַּן חַטָּאת, לֹא הָיָה הַמָּקוֹם מַסְפִּיק בְּיָדָם חֵט, וְהָיוּ נוֹדְרִים בְּנָזִיר בִּשְׁבִיל לְהָבִיא קָרְבַּן חַטָּאת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חוֹטְאִים הָיוּ שֶׁהָיוּ נוֹדְרִים בְּנָזִיר, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ו, יא): "וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ", חָטָא זֶה עַל נַפְשׁוֹ שֶׁמָּנַע עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן. וְאָתְיָא דִּשְׁמְעוֹן הַצַּדִּיק כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתָנֵי: אָמַר שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק: מִימַי לֹא אָכַלְתִּי אָשָׁם נָזִיר אֶלָּא אֶחָד. פַּעַם אֶחָד עָלָה אֵלַי אָדָם אֶחָד מִדָּרוֹם, וּרְאִיתִיו אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי וּקְוֻצוֹתָיו מְסֻדָּרוֹת תְּלִי תְלִילִים, וְאָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, מָה רָאִיתָ לְהַשְׁחִית אֶת הַשֵּׂעָר הַנֶּאֱה הַזֶּה? וְנָתַן לִי: רַבִּי, רוֹעֶה הָיִיתִי בְּעִירִי וְהָלַכְתִּי לְמַלּאוֹת אֶת הַשָּׁאוֹב מַיִם, וְרָאִיתִי אֶת הַבּוּבְיָיה שֶׁלִּי בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וּפָחַז יִצְרִי עָלַי וּבִקֵּשׁ לְאַבְּדֵנִי מִן הָעוֹלָם. אָמַרְתִּי לוֹ: רָשָׁע! אַתָּה מְפַחֵז בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְּךָ! עָלַי לְהַקְדִּישְׁךָ לַשָּׁמַיִם. וְהִרְכַּנְתִּיו בְּרֹאשִׁי וְאָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, כְּמוֹתְךָ יִרְבּוּ עוֹשֵׂי רְצוֹן הַמָּקוֹם בְּיִשְׂרָאֵל! עָלֶיךָ הַכָּתוּב אוֹמֵר (שם, ב): "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַיְיָ".

רַבִּי מָנָא בָּעֵי: לָמָּה לִי כְּשִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק אֲפִלּוּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, לֹא אָכַל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק חַטַּאת חֵלֶב מִימָיו? לֹא אָכַל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק חַטַּאת דָּם מִימָיו? סָבַר שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק בְּנֵי אָדָם מִתּוֹךְ הַקְּפָדָה הֵם נוֹדְרִין, מִכֵּיוָן שֶׁנּוֹדְרִין מִתּוֹךְ הַקְּפָדָה סוֹפוֹ לְתָהוֹת, מִכֵּיוָן שֶׁהוּא תוֹהֶא נַעֲשׂוּ קָרְבְּנוֹתָיו כְּשׁוֹחֵט חֻלִּין בָּעֲזָרָה. וְזֶה מִתּוֹךְ יִשּׁוּב נָדַר, וּפִיו וְלִבּוֹ שָׁוִין.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: הָאוֹמֵר 'קוֹנָם', 'קוֹנָח', 'קוֹנָס' - הֲרֵי אֵלּוּ כִּנּוּיִין לְקָרְבָּן. 'חֵרֶק', 'חֵרֶךְ', 'חֵרֵף' - הֲרֵי אֵלּוּ כִּנּוּיִים לְחֵרֶם. 'נָזִיק', 'נָזִיחַ', 'פָּזִיחַ' - הֲרֵי אֵלּוּ כִּנּוּיִים לִנְזִירוּת. 'שְׁבוּתָה', שְׁקוּקָה', 'נֶדֶר בְּמוֹהִי' - הֲרֵי אֵלּוּ כִּנּוּיִים לִשְׁבוּעָה.

גְּמָרָא: עַד כַּדּוֹן עַצְמוֹ, מַהוּ שֶׁיַּקְדִּישׁ לַשָּׁמַיִם בִּלְשׁוֹן קוֹנָם? נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא: אָמַר לוֹ 'הַשְׁאִילֵנִי קַרְדּוּמְךָ', אָמַר: 'קוֹנָם קוֹרְדּוֹם יֵשׁ לִי'. 'קוֹנָם נְכָסַי עָלַי', וְיֵשׁ לוֹ קוֹרְדּוֹם - נְכָסָיו מֻתָּרִין, בְּיָדוּעַ שֶׁאֵין לָזֶה קוֹרְדּוֹם. אָמַר רַב תַּחְלִיפָא קֵיסָרְיָא:

[ג:]

שָׁנְיָא הִיא, שֶׁבּוֹ בַּלָּשׁוֹן שֶׁהִתְפִּיס אֶת הַקּוֹרְדּוֹם, בּוֹ בַּלָּשׁוֹן הִתְפִּיס בּוֹ אֶת הַנְּכָסִים. מַה נַּפְשָׁךְ, קָדַשׁ קוֹרְדּוֹם - לֹא קָדְשׁוּ נְכָסִים, לֹא קָדַשׁ קוֹרְדּוֹם - אֲפִלּוּ נְכָסִים לֹא קָדְשׁוּ. אִלּוּ: אָמַר 'קוֹנָם קוֹרְדּוֹם יֵשׁ לִי', וְחָזַר וְאָמַר 'קוֹנָם נְכָסַי עָלַי', וְיֵשׁ לוֹ קוֹרְדּוֹם, נְכָסָיו אֲסוּרִין - יָאוּת. אָמַר רַבִּי יוֹשֵׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה: אִלּוּ אָמַר נְכָסַי מֻתָּרִין, וְקָם לֵהּ - יָאוּת. לָא אָמַר, אֶלָּא שֶׁאֵין לָזֶה קוֹרְדּוֹם, הָא אִם יֵשׁ לוֹ קוֹרְדּוֹם - נְכָסָיו אֲסוּרִין. הָדָא אָמְרָה: שֶׁקִּדַּשׁ קוֹרְדּוֹם. הָדָא אָמְרָה: שֶׁלֹּא קָדְשׁוּ נְכָסִים. הָדָא אָמְרָה: שֶׁאָדָם מַקְדִּישׁ לַשָּׁמַיִם בִּלְשׁוֹן קוֹנָם.

רַבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי: דָּבָר שֶׁהוּא מְשַׁמֵּשׁ לְשֵׁם חֻלִּין וּלְשֵׁם קָרְבָּן, מַהוּ לוֹסַר עַצְמוֹ בּוֹ? וְהָא תְּנִינַן: קוֹנָס? קוֹנָסָה שְׁמָהּ. וְהָא תְּנִינַן: שְׁבוּתָה? שְׁפוּתָה שְׁמָהּ. וְהָא תָּנֵי בַּר קַפָּרָא: "חֵרֶס", לָא חַסְפָּא הוּא? אָמַר

רַבִּי זְעִירָא: לְשׁוֹן גְּבוֹהַּ הוּא (אִיּוֹב ט, ז): "הָאוֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזְרָח".

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: לְשׁוֹן אֱמוּת הוּא, כְּגוֹן אִלֵּין נִיווֹתָאי, דִּנּוּן קָרְיִין לְחַסְפָּא - כַּסְפָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: נִרְאִין הַדְּבָרִים בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁקּוֹרְאִין לְנָזִיר 'נָזִיק', כֵּן אֲנִי אוֹמֵר נָזִיר פְּסִלִים[ב] לֹא יְהֵא נָזִיר? אֲנָן מִתְנֵי: 'שְׁבוּתָה שְׁקוּקָה', תָּנֵי רַבִּי חִיָּה: שְׁבוּקָה שְׁקוּעָה שְׁקוּרָה.

נֵדֶר דִּנְדַר בְּמוֹהִי - בְּמוֹמִי דִּנְדַר מֹשֶׁה (שְׁמוֹת ב, כא): "וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה". רַבִּי יוֹנָה בָּעֵי: וְלָמָּה לֵינַן אָמְרִין 'בְּמוֹמִי דִּנְדַר שָׁאוּל (שְׁמוּאֵל א' יד, כד): "וַיֹּאֶל שָׁאוּל"?

'יְמִינָא' - הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה, 'שְׂמָאלָא' - הֲרֵי זוֹ שְׁבוּעָה. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: דִּכְתִיב (דָּנִיֵּאל יב, ז): "וַיָּרֶם יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם".

[ד.]

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: 'לֹא חֻלִּין לֹא אֹכַל לְךָ', 'לֹא כָּשֵׁר', 'לֹא דְכֵי', 'טָהוֹר', וְ'טָמֵא', 'נוֹתָר', וּ'פִּגּוּל' - אָסוּר. 'כְּאִמְּרָא', כַּדִּירִים, כָּעֵצִים, כְּאִישִׁים, כַּמִּזְבֵּחַ, כַּהֵיכָל, כִּירוּשָׁלַיִם, נָדַר בְּאֶחָד מִכָּל מְשַׁמְּשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא הִזְכִּיר קָרְבָּן, הֲרֵי זֶה נֵדֶר בְּקָרְבָּן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'יְרוּשָׁלַיִם' לֹא אָמַר כְּלוּם.

גְּמָרָא: הָא מָה דְּנָא אָכִיל מִן דִּידָךְ, לָא יְהוּ חֻלִּין אֶלָּא קָרְבָּן. לָא כָּשֵׁר לִי אֶלָּא לַמִּזְבֵּחַ; לָא דְכֵי לִי אֶלָּא לַמִּזְבֵּחַ; טָהוֹר לַמִּזְבֵּחַ וְלֹא לִי; טָמֵא לִי וְלֹא לַמִּזְבֵּחַ.

'כָּשֵׁר' וּ'דְכֵי' מִטָּהוֹר וְ'טָמֵא'. מִ'לֹא כָּשֵׁר' 'לֹא דְכֵי' - לֹא טָהוֹר וְלֹא טָמֵא.

פִּגּוּל - לָא שָׁנְיָה, הִיא פִּגּוּל שֶׁל עוֹלָה הִיא פִּגּוּל שֶׁל שְׁלָמִים. נוֹתָר שֶׁל עוֹלָה לֹא הָיָה לוֹ שְׁעַת כְּשֵׁר, נוֹתָר שֶׁל שְׁלָמִים הָיָה לוֹ שְׁעַת כְּשֵׁר. אָמַר 'הֲרֵי עָלַי כַּנּוֹתָר שֶׁל שְׁלָמִים' מַהוּ?

כְּאִמְּרָא - רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: כְּאִימַּר תְּמִידָא. תַּמָּן אָמְרִין: כְּוִלַּד חַטָּאת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: כְּאֵילּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. תָּנֵי רַבִּי חִיָּה: מְסַיֵּעַ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: כְּאִמְּרָא דְּלָא יְנַק מִן יוֹמוֹהִי. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנִין דְּתַמָּן: נִתְנֵי כָּעֲזָרָה! אָמַר רַבִּי אָבִין: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, נִתְנֵי כְּדִישּׁוּן מִזְבֵּחַ! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בוּן: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, הָא תָּנֵי כְּקָרְבְּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ?

כַּדִּירִים - כַּדִּירִים שֶׁל עֵצִים,

[ד:]

כַּדִּירִים שֶׁל קָרְבָּנוֹת.

כָּעֵצִים - כִּשְׁנֵי גְזִירֵי עֵצִים.

כְּאִישִׁים - כְּשַׁלְהֲבִיוֹת שֶׁל אֵשׁ.

כַּמִּזְבֵּחַ - כְּקָרְבְּנוֹת הַמִּזְבֵּחַ.

כַּהֵיכָל - כְּקָרְבְּנוֹת הַהֵיכָל.

כִּירוּשָׁלַיִם - כְּקָרְבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם.

נָדַר בְּאֶחָד מִכָּל מְשַׁמְּשֵׁי מִזְבֵּחַ - כְּגוֹן כַּף וּמַחְתָּה וּמִזְרָק.

[ב] קֻשֶׁה מִלִּים, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבַטֵּא מִלִּים נְכוֹן

רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: הָאוֹמֵר ׳כִּירוּשָׁלַיִם׳ - לֹא אָמַר כְּלוּם. שֶׁלֹּא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא לָעֵצִים וְלָאֲבָנִים שֶׁבָּהּ. ׳כַּתּוֹרָה׳ - הֲרֵי זֶה מֻתָּר, כִּקְדֻשַּׁת תּוֹרָה. ׳כַּכָּתוּב בָּהּ׳ - הֲרֵי זֶה אָסוּר, כַּקְּרְבָּנוֹת הַכְּתוּבִין שֶׁבָּהּ. אִית תַּנַּי תָּנֵי: ׳כַּתּוֹרָה וְכַכָּתוּב בָּהּ׳ - הֲרֵי זֶה מֻתָּר. רַבִּי אָבִין בַּר כָּהֲנָא אָמַר: דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, נִמְצָא שֶׁאֵין בְּיָדוֹ חִטִּין, וּפָטוּר עַל הַשְּׂאָר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. ׳כַּתּוֹרָה׳ - כִּקְדֻשַּׁת תּוֹרָה. כַּ׳כָּתוּב בָּהּ׳ - כִּקְדֻשַּׁת כְּתוּבִיָּא.

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: הָאוֹמֵר ׳קָרְבָּן׳, ׳עוֹלָה׳, ו׳מִנְחָה׳, ׳חַטָּאת׳, ׳תּוֹדָה׳, ו׳שְׁלָמִים׳ שֶׁאֵינִי אוֹכֵל לְךָ - אָסוּר; וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. ׳הַקָּרְבָּן׳ ׳כַּקָּרְבָּן׳ ׳קָרְבָּן׳ שֶׁאֹכַל לְךָ - אָסוּר. ׳לֹא קָרְבָּן לֹא אֹכַל לְךָ׳ - רַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳קוֹנָם פִּי מְדַבֵּר עִמָּךְ, וְ׳יָדִי עוֹשָׂה עִמָּךְ׳, וְ׳רַגְלִי מְהַלֶּכֶת לְךָ׳ - אָסוּר.

גְּמָרָא: כָּל עַמָּא מוֹדַיי ׳הַקָּרְבָּן׳ - מֻתָּר, ׳כַּקָּרְבָּן׳ - אָסוּר. מַה פְּלִיגִין? ׳קָרְבָּן׳. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: הָאוֹמֵר ׳קָרְבָּן׳ כְּאוֹמֵר ׳הַקָּרְבָּן׳, וְהוּא מֻתָּר. וְרַבָּנִין אָמְרִין: ׳קָרְבָּן׳ כְּאוֹמֵר ׳כַּקָּרְבָּן׳, וְהוּא אָסוּר. אָמַר לָהֶן רַבִּי יוּדָה: אֵין אָדָם מוֹדִין לִי בְּאוֹמֵר ׳שְׁבוּעָה׳ כְּאוֹמֵר ׳הַשְּׁבוּעָה׳, וְהוּא אָסוּר? וְכָא הָאוֹמֵר ׳קָרְבָּן׳ כְּאוֹמֵר ׳הַקָּרְבָּן׳, וְהוּא מֻתָּר. וְרַבָּנִין מַטִּילִין אוֹתוֹ לְחוּמְרִין, הָאוֹמֵר ׳שְׁבוּעָה׳ כְּאוֹמֵר ׳הַשְּׁבוּעָה׳, וְהוּא אָסוּר. וְכָא הָאוֹמֵר ׳קָרְבָּן׳ כְּאוֹמֵר ׳כַּקָּרְבָּן׳, וְהוּא אָסוּר.

׳חָלִיל׳ ׳הֶחָלִיל׳ ׳לְחָלִיל׳ ׳כְּחָלִיל׳, בֵּין ׳שֶׁאֹכַל לְךָ׳ בֵּין ׳שֶׁלֹּא אֹכַל לְךָ׳ - מֻתָּר. ׳לַחֲלִין שֶׁאֹכַל לְךָ׳ - אָסוּר. ׳חֲלִין שֶׁאֹכַל לְךָ׳ - מֻתָּר.

רַבִּי יַסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, מִמִּשְׁמַע לָאו אַתְּ שׁוֹמֵעַ הֵן. ׳לֹא קָרְבָּן מִזֶּה דִּיל נָא אָכִיל מִן דִּילָךְ׳, הָא מַה דְּנָא אָכִיל מִן דִּידָךְ לֵית הוּא חֲלִין אֶלָּא הוּא קָרְבָּן.

׳הִלּוּכִי עָלַיִךְ׳ ׳דִּבּוּרִי עָלַיִךְ׳ - לֹא אָמַר כְּלוּם. לָמָּה? שֶׁמַּתְפִּיס אֶת הַנֶּדֶר בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. ״נֶדֶר״ ״נֶדֶר״ - מַה ״נֶדֶר״ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ.

[ה.]

אַף ״נֶדֶר״ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ. ׳עֵינִי רוֹאָה לְךָ׳, ׳אָזְנִי שׁוֹמַעַת לְךָ׳ - אָסוּר.

אַתְּ אוֹמֵר ׳יָדִי עוֹשָׂה עִמָּךְ׳ אָסוּר, חָרַשׁ עִמּוֹ בְּקַרְקַע, עַד כַּמָּה הוּא אָסוּר עִמּוֹ? כְּדֵי שְׁכָרוֹ אוֹ עַד כְּדֵי הֲנָיַת קַרְקַע? גָּדַר עִמּוֹ בַּתְּנוּר, עַד כַּמָּה הוּא אָסוּר? עַד כְּדֵי שְׁכָרוֹ אוֹ עַד כְּדֵי הֲנָיַת תַּנּוּר?

הַדְרָן עֲלָךְ כָּל כִּנּוּיֵי נְדָרִים

פֶּרֶק שֵׁנִי

הֲלָכָה א: **מַתְנִיתִין:** אֵלּוּ נְדָרִים מֻתָּרִין: ׳חִלִּין שֶׁאֹכַל לְךָ׳, ׳כִּבְשַׂר חֲזִיר׳, ׳כַּעֲבוֹדָה זָרָה׳, ׳כִּנְבֵילוֹת׳, ׳כִּטְרֵיפוֹת׳, ׳כִּשְׁקָצִים׳, ׳כִּרְמָשִׂים׳, כְּ׳חַלַּת אַהֲרֹן׳, וְ׳כִתְרוּמָתוֹ׳ - מֻתָּר. הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: ׳הֲרֵי אַתְּ עָלַי כְּאִמָּא׳ - פּוֹתְחִין לוֹ פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר, שֶׁלֹּא יָקֵל אֶת רֹאשׁוֹ לְכָךְ. ׳קוֹנָם שֶׁאֵינִי יָשֵׁן׳, ׳שֶׁאֵינִי מְדַבֵּר׳, ׳שֶׁאֵינִי מְהַלֵּךְ׳, הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: ׳קוֹנָם שֶׁאֵינִי מְשַׁמְּשֵׁךְ - הֲרֵי זֶה בְּ״לֹא יָחֵל דְּבָרוֹ״. ׳שְׁבוּעָה שֶׁאֵינִי יָשֵׁן׳, ׳שֶׁאֵינִי מְדַבֵּר׳, ׳שֶׁאֵינִי מְהַלֵּךְ׳ - אָסוּר.

גְּמָרָא: ״לַיְיָ״ (בַּמִּדְבָּר ל, ג) - אֵין אָדָם אוֹסֵר עָלָיו דָּבָר אֶלָּא שֶׁהוּא לַיְיָ.

תַּנֵּי דְּבֵית רַב פְּלִיג: מִנַּיִן לִנְדָרִים שֶׁהֵן מֻתָּרִין לְךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְנֵי אָדָם נוֹהֲגִין בָּהֶן בְּאִסּוּר, שֶׁלֹּא תְהֵא נוֹדֵר וּמְבַטֵּל? תַּלְמוּד לוֹמַר: (שָׁם): ״לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ״ - שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה דְּבָרָיו חֻלִּין. הַוון בָּעֵי מֵימַר, כְּגוֹן: ׳הַקָּרְבָּן׳, ׳כִּשְׁבוּעָה׳, הָא בִּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים לֹא. אָתָא מֵימַר לָךְ, אֲפִלּוּ בִּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים.

״לֶאְסֹר אִסָּר עַל נַפְשׁוֹ״ (שָׁם) - אִית תַּנֵּי תָּנֵי: ״עַל נַפְשׁוֹ״ - לֹא עַל אֲחֵרִים. אִית תַּנֵּי תָּנֵי: אֲפִלּוּ עַל אֲחֵרִים. הַוון בָּעֵי מֵימַר: מַאן דְּמַר: ״עַל נַפְשׁוֹ״ - לֹא עַל אֲחֵרִים, לוֹסַר נְכָסָיו עַל אֲחֵרִים. וּמַאן דְּמַר אֲפִלּוּ עַל אֲחֵרִים - לוֹסַר נְכָסָיו עַל אֲחֵרִים. הָא נִכְסֵי אֲחֵרִים עָלָיו - לָא.

הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ ׳הֲרֵי אַתְּ עָלַי כְּאִמָּא׳, ׳בִּיאָתֵךְ עָלַי כְּבִיאַת אִמָּא׳, ׳כִּבְשַׂר אִמָּא׳ - לֹא אָמַר כְּלוּם.

אָמַר: ׳הַכְּכָר הַזֶּה עָלַי כְּבִיאַת אִמָּא׳, מַהוּ? נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא: הָאוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ ׳קוֹנָם אֵינִי מְשַׁמְּשֵׁךְ׳; רַב אָמַר: אָסוּר. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: מֻתָּר. מַה מְקַיֵּם שְׁמוּאֵל בְּ״לֹא יָחֵל דְּבָרוֹ״? כְּאִלּוּ ״כַּל יָחֵל דְּבָרוֹ״. רַב כְּדַעְתֵּיהּ, תַּנֵּי דְּבֵית רַב פְּלִיג: מִנַּיִן לִנְדָרִים שֶׁהֵן מֻתָּרִין לָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְנֵי אָדָם נוֹהֲגִין בָּהֶן בְּאִסּוּר, כְּדֵי שֶׁלֹּא תְהֵא נוֹדֵר וּמְבַטֵּל? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ״ - שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה דְּבָרָיו חֻלִּין.

׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אִישַׁן שְׁלֹשָׁה יָמִים׳ - מַלְקִין אוֹתוֹ וְיִשַּׁן מִיָּד. ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל שְׁלֹשָׁה יָמִים׳ - מַמְתִּינִים אוֹתוֹ עַד שֶׁיֹּאכַל, וּמַלְקִין אוֹתוֹ.

הֲלָכָה ב: **מַתְנִיתִין:** ׳קָרְבָּן לֹא אֹכַל לָךְ׳, וְ׳קָרְבָּן שֶׁאֹכַל לָךְ׳, ׳לֹא קָרְבָּן לֹא אֹכַל לָךְ׳ - מֻתָּר. ׳שְׁבוּעָה לֹא אֹכַל לָךְ׳, ׳שְׁבוּעָה שֶׁאֹכַל לָךְ׳, ׳לֹא שְׁבוּעָה לֹא אֹכַל לָךְ׳ - אָסוּר. זֶה חֹמֶר בִּשְׁבוּעוֹת מִבִּנְדָרִים. וְחֹמֶר בִּנְדָרִים מִבִּשְׁבוּעוֹת, כֵּיצַד? אָמַר: ׳קוֹנָם סָכָה שֶׁאֵינִי עוֹשֶׂה׳, ׳לוּלָב שֶׁאֵינִי נוֹטֵל׳, ׳תְּפִלִּין שֶׁאֵינִי נוֹתֵן׳, בִּנְדָרִים - אָסוּר, וּבִשְׁבוּעוֹת - מֻתָּר, שֶׁאֵין נִשְׁבָּעִין לַעֲבֹר עַל הַמִּצְוֹת.

גְּמָרָא: וּלְמָה לָא תְּנִינַן: ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל לְךָ׳ – מָתָר? אֶלָּא, בְּגִין דִּתְנִינַן חֹמֶר בִּשְׁבוּעוֹת מִבִּנְדָרִים.

[ו.]

וְסִבְרַנָן מֵימַר: ׳שְׁבוּעָה לֹא אֹכַל לְךָ׳, דִּבְרֵי חֲכָמִים אָסוּר. לְפוֹם כֵּן לָא תְּנִינַן.

׳הֲרֵי הוּא קָרְבָּן׳, ׳הֲרֵי הוּא לְקָרְבָּן׳, ׳הֲרֵי הוּא כְּקָרְבָּן׳ – אָסוּר. ׳הֲרֵי הוּא שְׁבוּעָה׳, ׳הֲרֵי הוּא לִשְׁבוּעָה׳, ׳הֲרֵי הוּא כִּשְׁבוּעָה׳ – מָתָּר.

זֶה חֹמֶר בִּשְׁבוּעוֹת מִבִּנְדָרִים. וְחֹמֶר בִּנְדָרִים מִבִּשְׁבוּעוֹת, כֵּיצַד? "אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב" (וַיִּקְרָא ה, ד) – מַה ׳הַטָּבָה׳ רְשׁוּת, אַף ׳הָרָעָה׳ רְשׁוּת; יָצָא דָבָר שֶׁל אִסּוּר בְּדָבָר שֶׁל מִצְוָה.

הַוון בָּעֵי מֵימַר: שׁוֹגֵג, הָא הַמֵּזִיד לָא. אַשְׁכַּח תָּנֵי: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר ל, ג): "כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה" – לֹא הַיּוֹצֵא מִפִּי שָׁמַיִם. וּמַר אַף בְּהֶקְדֵּישׁ כֵּן! רַבִּי יוֹסָה בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא: שֶׁכֵּן אָדָם מַקְדִּישׁ סְתָמוֹ לַשָּׁמַיִם.

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: יֵשׁ נֵדֶר בְּתוֹךְ נֵדֶר, וְאֵין שְׁבוּעָה בְּתוֹךְ שְׁבוּעָה. כֵּיצַד? אָמַר: ׳הֲרֵינִי נָזִיר אִם אֹכַל, הֲרֵינִי נָזִיר אִם אֹכַל׳, וְאָכַל – חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל, שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל, שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל׳, וְאָכַל – אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת.

גְּמָרָא: רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי: ׳שְׁבוּעָה, שְׁבוּעָה, שְׁבוּעָה, שֶׁלֹּא אֹכַל׳, וְאָכַל? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בוּן: נִשְׁמְעִנַּהּ מִן הָדָא: ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל כְּכָר זֶה, שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל, שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל׳, וְאָכַל – אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. מִפְּנֵי שֶׁאָמַר ׳זוֹ׳, הָא אִם לֹא אָמַר ׳זוֹ׳ – חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

אֲבִימִי אָחוּי דְּחֵיפָה אָמַר: שַׁמְּשִׁית[ג] בִּנְדָרִים, שַׁמְּשִׁית בִּשְׁבוּעוֹת. בָּעֵי חֵיפָה מִבְּדִקְנֵיהּ: הָיוּ לְפָנָיו חֲמִשָּׁה כְּכָרִים, וְאָמַר ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל כְּכָר זוֹ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳שְׁנַיִם אֵלּוּ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳שְׁלֹשָׁה אֵלּוּ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳אַרְבָּעָה אֵלּוּ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳חֲמִשָּׁה אֵלּוּ׳, וְאָכַל אֶת הָרִאשׁוֹן, מַהוּ? אָמַר לֵהּ: חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אָמַר לֵהּ: אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. מִכֵּיוָן שֶׁהִזְכִּיר עָלָיו שְׁבוּעָה, עֲשָׂאוֹ כִּנְבֵלָה, מִכָּן וְאֵילָךְ כְּמֵיחַל שְׁבוּעוֹת עַל הָאִסְרִין, וְאֵין שְׁבוּעוֹת חֲלוֹת עַל הָאִסּוּרִין.

[ו:]

חָזַר וּבְדָקֵיהּ: הָיוּ חֲמִשָּׁה כְּכָרִים, וְאָמַר ׳שְׁבוּעָה חֲמִשָּׁה כְּכָרִים הָאֵלּוּ׳, וְחָזַר ואמר ׳אַרְבָּעָה אֵלּוּ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳שְׁלֹשָׁה אֵלּוּ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳שְׁנַיִם אֵלּוּ׳, וְחָזַר וְאָמַר ׳אֶחָד זֶה׳, וְאָכַל אֶת כֻּלָּן? אָמַר לֵהּ: אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אַחַת. אָמַר לֵהּ: חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אִלּוּ מִי שֶׁאָמַר ׳שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֹכַל חֲמִשָּׁה׳, וְאָכַל אַרְבָּעָה, שֶׁמָּא אֵינוֹ פָּטוּר?!

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מִסְתַּבְּרָא כְּאָחוּי דְּחֵיפָה בְּאַחֲרִיתָא, וּדְחֵיפָה בְּקַדְמֵיתָא.

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: סְתָם נְדָרִים לְהַחְמִיר, וּפֵירוּשָׁן לְהָקֵל. כֵּיצַד? אָמַר

[ג] שַׁמַּשְׁתִּי לִפְנֵי רַבּוֹתַי

׳הֲרֵי עָלַי כִּבְשָׂר מָלִיחַ וּכְיֵין נָסֵךְ׳, אִם שֶׁל שָׁמַיִם נָדַר – אָסוּר; וְאִם שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה – מֻתָּר; וְאִם סְתָם – אָסוּר. ׳הֲרֵי עָלַי כְּחֵרֶם׳, אִם כְּחֵרֶם שֶׁל שָׁמַיִם נָדַר – אָסוּר; וְאִם שֶׁל כֹּהֲנִים – מֻתָּר; וְאִם סְתָם – אָסוּר. ׳הֲרֵי עָלַי כְּמַעֲשַׂר׳, אִם כְּמַעֲשַׂר בְּהֵמָה נָדַר – אָסוּר; וְאִם שֶׁל דָּגָן – מֻתָּר; וְאִם סְתָם – אָסוּר. ׳הֲרֵי עָלַי כִּתְרוּמָה׳, אִם כִּתְרוּמַת הַלִּשְׁכָּה נָדַר – הֲרֵי זֶה אָסוּר; וְאִם שֶׁל גֹּרֶן – מֻתָּר; וְאִם סְתָם – אָסוּר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: סְתָם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה אֲסוּרָה, וּבַגְּלִיל מֻתֶּרֶת, שֶׁאֵין אַנְשֵׁי גָלִיל מַכִּירִין תְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה. סְתָם חֲרָמִים בִּיהוּדָה מֻתָּרִין, וּבַגְּלִיל אֲסוּרִין, שֶׁאֵין אַנְשֵׁי הַגָּלִיל מַכִּירִין חֲרְמֵי כֹהֲנִים.

[ז.]

גְּמָרָא: הַוון בָּעֵי מֵימַר: מָלוּחַ לְעוֹלָם, הָא לְשָׁעָה לֹא. אָמַר רַבִּי יוּדָן: מִן מַה דִּתְנִינַן: ׳הֲרֵי עָלַי כְּבָשָׂר מָלוּחַ וּכְיֵין נָסֵךְ׳, הָדָא אָמְרָה, מָלוּחַ לְשָׁעָה מָלוּחַ הוּא. אִי זֶהוּ מָלוּחַ לְשָׁעָה? כַּיי דְתָנֵי: כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן אֶת הָאֵיבָרִים עַל גַּבֵּי הַמֶּלַח, וְהוֹפְכָן. אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי: שָׁנְיָא הִיא, שֶׁאִם מַשֶּׁהֶה הוּא אוֹתָן, שֶׁהֵן נִמְלָחִין. וְיֵדָא אָמְרָה דָּא? דְּמַר רַבִּי חִיָּה בַּר אַבָּא: הַנּוֹטֵל זֵיתִים מִן הַמַּעֲטָן, טוֹבֵל אֶחָד אֶחָד בְּמֶלַח וְאוֹכֵל. הָדָא אָמְרָה, מָלוּחַ לְשָׁעָה מָלוּחַ הוּא.

׳הֲרֵי עָלַי כִּתְרוּמָה׳, אִם בִּתְרוּמַת הַלִּשְׁכָּה נָדַר – אָסוּר, הָא בִּתְרוּמַת תּוֹדָה – מֻתָּר. **וְאִם שֶׁל גֹּרֶן** – מֻתָּר, הָא בִּתְרוּמַת תּוֹדָה אָסוּר. הָכָא אַתְּ אָמַר ׳אָסוּר׳ וְהָכָא אַתְּ אָמַר ׳מֻתָּר׳! נִשְׁמְעִנָּהּ מִן הָדָא: כְּחַלַּת אַהֲרֹן וְכִתְרוּמָתוֹ – מֻתָּר, הָא בִּתְרוּמַת תּוֹדָה אָסוּר.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: סְתָם תְּרוּמָה בִּיהוּדָה אֲסוּרָה, וּבַגְּלִיל מֻתֶּרֶת, שֶׁאֵין אַנְשֵׁי גָלִיל מַכִּירִין תְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה – אֲבָל אִם הָיוּ מַכִּירִין סְתָם אָסוּר. **סְתָם חֲרָמִין בִּיהוּדָה מֻתָּרִין, וּבַגְּלִיל אֲסוּרִין, שֶׁאֵין בְּנֵי גָלִיל מַכִּירִין חֲרְמֵי כֹהֲנִים** – אֲבָל אִם הָיוּ מַכִּירִין סְתָמָן מֻתָּר. הָכָא אַתְּ אָמַר ׳מֻתָּר׳ וְכָא אַתְּ אָמַר ׳אָסוּר׳! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: תְּרֵין תַּנָּיִין אִנּוּן. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה:

[ז:]

חַד תַּנֵּי הוּא, כְּמַאן דְּמַר סְתָם חֲרָמִין לְכֹהֲנִים. בְּרַם כְּמַאן דְּמַר סְתָם חֲרָמִין לַכֹּהֲנִים, אֲפִלּוּ בַּגְּלִיל יְהֵא מֻתָּר! רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא: בַּגָּלִיל, עַל־יְדֵי שֶׁרְגִילִין בְּ׳חֵרֶם עָכָן׳, אַתְּ אָמַר אָסוּר. וּבִיהוּדָה, עַל שֶׁאֵינָן רְגִילִין בְּ׳חֵרֶם עָכָן׳, אַתְּ אוֹמֵר מֻתָּר.

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: נָדַר בְּחֵרֶם, וְאָמַר: ׳לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְּחֵרְמוֹ שֶׁל יָם׳. נָדַר בְּקָרְבָּן, וְאָמַר: ׳לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְּקָרְבְּנוֹת מְלָכִים׳. ׳הֲרֵי עַצְמִי קָרְבָּן׳, וְאָמַר: ׳לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא בְּעֶצֶם שֶׁהֲנַחְתִּי לִי לִהְיוֹת נוֹדֵר בּוֹ׳. ׳קוֹנָם אִשְׁתִּי נֶהֱנֵית לִי׳, וְאָמַר: ׳לֹא נָדַרְתִּי אֶלָּא מֵאִשְׁתִּי הָרִאשׁוֹנָה שֶׁגֵּרַשְׁתִּי׳. עַל כֻּלָּן אֵין נִשְׁאָלִין עֲלֵיהֶן, וְאִם נִשְׁאֲלוּ – עוֹנְשִׁין וּמַחְמִירִין עֲלֵיהֶן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: פּוֹתְחִין לָהֶן פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר, וּמְלַמְּדִין אוֹתָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִנָּהֲגוּ קַלּוּת רֹאשׁ בִּנְדָרִים.

גְּמָרָא: חַד בַּר נַשׁ נָדַר בְּאִילֵּין מִלַּיָּא, אֲתָא לְגַבֵּי רַבִּי מֵאִיר, וְשַׁלְחֵיהּ גַּבֵּי רַבִּי יוּדָה, אֲמַר לֵיהּ: ׳אוֹדְעֵיהּ דְּאָתִית לְגַבַּי וּשְׁלַחְתִּיךְ לְגַבֵּיהּ׳. אֲתָא לְגַבֵּי רַבִּי יוּדָה, וְשַׁלְחֵיהּ לְגַבֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי, אֲמַר לֵיהּ: ׳הוֹדְעֵיהּ דְּשַׁלְחָךְ רַבִּי מֵאִיר לְגַבַּי וּשְׁלַחְתִּיךְ לְגַבֵּיהּ׳. אֲתָא לְגַבֵּיהּ רַבִּי יוֹסֵי, אֲמַר לֵיהּ: ׳אִין לֵית קַדְמָאָה מִשְׁרֵי לָךְ, לֵית חוֹרָן מִשְׁרֵי לָךְ׳, דְּאִית לֵיהּ אִם נִשְׁאֲלוּ - עוֹנְשִׁין אוֹתָן וּמַחְמִירִין עֲלֵיהֶן. חָזַר וַאֲתָא קָמֵי רַבִּי מֵאִיר אֲמַר לֵיהּ: הֲוַיְתָה יָדַע דְּהוּא כֵן, לָמָּה לָא אֲמַרְתְּ לִי בְּקַדְמֵיתָא? אֲמַר לֵיהּ: חֲמַיְתָךְ מֵקֵל, וְחַמָּרִית עֲלָךְ.

הַדְרָן עֲלָךְ אֵלּוּ נְדָרִים

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: אַרְבָּעָה נְדָרִים הִתִּירוּ חֲכָמִים: נִדְרֵי זֵירוּזִין, וְנִדְרֵי הַבַּאי, נִדְרֵי שְׁגָגוֹת, וְנִדְרֵי אוֹנָסִין. נִדְרֵי זֵירוּזִין? הָיָה מוֹכֵר חֵפֶץ, אָמַר: ׳קוֹנָם שֶׁאֵינִי פוֹחֵת לְךָ מִן הַסֶּלַע׳, וְהַלָּה אוֹמֵר: ׳קוֹנָם שֶׁאֵינִי מוֹסִיף לְךָ עַל הַשֶּׁקֶל׳, שְׁנֵיהֶן רוֹצִין בִּשְׁלֹשָׁה דִּינָרִין. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אַף הָרוֹצֶה לְהַדִּיר אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ, וְאָמַר לוֹ: ׳כָּל נֵדֶר שֶׁאֲנִי עָתִיד לִדּוֹר הֲרֵי הוּא בָּטֵל׳, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה זָכוּר בִּשְׁעַת הַנֵּדֶר.

גְּמָרָא: וְכָל הַנִּדָּרִים לָאו חֲכָמִים הֵן שֶׁהֵן מַתִּירִין?! כְּתִיב (בַּמִּדְבָּר ל, ב): "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת" -

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת כֵּלִים בַּתְרָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. כַּר שֶׁהָפְכוֹ, נַעֲשָׂה אֲחוֹרָיו – תּוֹכוֹ, וְתוֹכוֹ – אֲחוֹרָיו. קֻפָּה שֶׁהָפְכָה, נַעֲשָׂה אֲחוֹרֶיהָ – תּוֹכָהּ, וְתוֹכָהּ – אֲחוֹרֶיהָ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ תִּפְרָאוֹת – יֵשׁ לָהּ אֲחוֹרַיִם וָתֹךְ. וְכָל שֶׁאֵין לָהּ תִּפְרָאוֹת – אֵין לָהּ אֲחוֹרַיִם וָתֹךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ פָּנִים – פָּנָיו תּוֹכוֹ. הַמִּזְנִין שֶׁנָּפְלוּ מַשְׁקִין עַל מִקְצָתוֹ – כֻּלּוֹ טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נָפְלוּ עַל תּוֹכוֹ – כֻּלּוֹ טָמֵא. עַל אֲחוֹרָיו – אֵין טָמֵא אֶלָּא אֲחוֹרָיו בִּלְבַד. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הָרָחָב שֶׁלּוֹ – מְנַגְּבוֹ וְהוּא טָהוֹר. טַרְכַּשׁ חָלָק וְטַבְלָא חֲלָקָה שֶׁנָּפְלוּ מַשְׁקִין עַל מִקְצָתוֹ – כֻּלּוֹ טָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נָפְלוּ עַל תּוֹכוֹ – כֻּלּוֹ טָמֵא. עַל אֲחוֹרָיו – אֵינוֹ טָמֵא, אֶלָּא אֲחוֹרָיו בִּלְבַד, נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הָרָחָב שֶׁלּוֹ – מְנַגְּבוֹ וְהוּא טָהוֹר. שֻׁלְחָן שֶׁנָּפְלוּ מַשְׁקִין עַל מִקְצָתוֹ – כֻּלּוֹ טָמֵא. נָפְלוּ עַל אֲחוֹרָיו – אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא אֲחוֹרָיו. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הָרֶגֶל שֶׁלּוֹ – מְנַגְּבוֹ וְהִיא טְהוֹרָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֲנִי אוֹמֵר, הֲלָכָה, מִימֵיהֶם שֶׁל כֹּהֲנִים לֹא נִמְנְעוּ מִלִּהְיוֹת נוֹתְנִין עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ שֶׁל שֻׁלְחָן מַשְׁקִין טְמֵאִין. וְאָמְרוּ מַשְׁקִין שֶׁעַל גַּבֵּי רַגְלָיו – מְנַגְּבָהּ וְהִיא טְהוֹרָה.

ב. הַמְרַדֵּעַ שֶׁנָּפְלוּ מַשְׁקִין עַל מִקְצָתוֹ – כֻּלּוֹ טָמֵא. (נָפְלוּ לַאֲחוֹרָיו – אֵין טָמֵא אֶלָּא אֲחוֹרָיו); דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נָפְלוּ עַל הַחַרְחוּר – אֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא שִׁבְעָה. וְעַל הַדָּרְבָּן – אֵין טָמֵא אֶלָּא אַרְבָּעָה. זוֹמָא-לִיסְטְרוֹן שֶׁנָּפְלוּ מַשְׁקִין עַל תּוֹכָהּ – טְמֵאָה כֻּלָּהּ. נָפְלוּ עַל אֲחוֹרֶיהָ – אֵינוֹ טְמֵאָה אֶלָּא אֲחוֹרֶיהָ. תּוֹכָהּ וְהַמַּזְלֵג וְהַיָּד – טְהוֹרִין. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הַמַּזְלֵג – חוֹלְקִין אֶת הַיָּד. הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטְּמֵא – טָמֵא. וְהַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטָּהוֹר – טָהוֹר. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הַיָּד – מְנַגְּבָהּ וְהִיא טְהוֹרָה. קֻפָּה שֶׁנָּפְלוּ מַשְׁקִין לְתוֹכָהּ – כֻּלָּהּ טְמֵאָה. נָפְלוּ עַל אֲחוֹרֶיהָ – אֲחוֹרֶיהָ טְמֵאִין. תּוֹכָהּ וְהָאֹזֶן – טְהוֹרִין. נָפְלוּ עַל גַּבֵּי הָאֹזֶן – מְנַגְּבָהּ וְהִיא טְהוֹרָה. אֶלָּא שֶׁנֶּהֱגוּ כֹּהֲנִים, שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַיְּמִים אֶת הַגַּבִּים טְמֵאִין, מִפְּנֵי הַתַּקָּלָה. הָרַבָּע וַחֲצִי הָרַבָּע, חָקַק אֶת הָרַבָּע, וְעָתִיד לָחוֹק אֶת חֲצִי הָרַבָּע, חָקַק אֶת חֲצִי הָרַבָּע, וְעָתִיד לָחוֹק אֶת הָרַבָּע – טָהוֹר, עַד שֶׁיַּחוֹק אֶת שְׁנֵיהֶם. נִטְמְאוּ אֲחוֹרֵי הָרַבָּע בְּמַשְׁקִין – אֲחוֹרֵי חֲצִי הָרַבָּע טְמֵאִין. וּכְשֶׁהוּא מַטְבִּיל אֶת הָרַבָּע – צָרִיךְ לְהַטְבִּיל אֶת חֲצִי הָרַבָּע. הָיָה עָלָיו דָּבָר חוֹצֵץ וְהִטְבִּילוֹ – לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

ג. הָרַבָּע שֶׁמִּלְאוּהוּ עֵצִים וְתָקְעוּ; רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי מְטַמְּאִין עַד שֶׁיִּקְבְּעֶנּוּ בְּמַסְמֵר. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: לֹא הֻזְכְּרוּ בֵּית הַצְּבִיטָה אֶלָּא לְכוֹסוֹת, שֶׁלֹּא יְהֵיֶה שׁוֹתֶה, וְרֹאשׁוֹן רִאשׁוֹן מְטַמֵּא. מַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁהָיוּ נְתוּנִין אַבֵּית צְבִיטָתוֹ שֶׁל כּוֹס, וְנָגַע בָּהֶן כְּכַר טָהוֹר – נִטְמָא הַכִּכָּר. מַשְׁקִין טְהוֹרִין שֶׁהָיוּ נְתוּנִין אַבֵּית צְבִיטָתוֹ שֶׁל כּוֹס, וְנָגַע בָּהֶן כְּכַר טָמֵא – נִטְמְאוּ הַמַּשְׁקִין. מַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁהָיוּ נְתוּנִין עַל גַּבֵּי הָאָרֶץ, וְנָגַע בָּהֶן כּוֹס, שֶׁאֲחוֹרָיו טְהוֹרִין בְּבֵית צְבִיטָתוֹ – נִטְמְאוּ אֲחוֹרֵי הַכּוֹס. מַשְׁקִין טְהוֹרִין שֶׁהָיוּ נְתוּנִין עַל גַּבֵּי הָאָרֶץ, וְנָגַע בָּהֶן כּוֹס שֶׁאֲחוֹרָיו טְמֵאִים בְּבֵית צְבִיטָתוֹ – נִטְמְאוּ הַמַּשְׁקִין. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לַיָּדַיִם הַטְּמֵאוֹת, כֵּיצַד? אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּנָגוּב, שֶׁאֵין הַיָּדַיִם מְטַמְּאוֹת הַנָּגוּב. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּמָלֵא מַשְׁקִין, שֶׁעַד שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהֶן נִטְמְאוּ הַמַּשְׁקִין, אֱמוֹר מֵעַתָּה, הָיוּ יָדָיו טְמֵאוֹת וַאֲחוֹרֵי הַכּוֹס הָיוּ טְהוֹרִין, וּמַשֶּׁקֶה טוֹפֵחַ בַּאֲחוֹרֵי הַכּוֹס – אוֹחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיטָתוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא נִטְמְאוּ הַמַּשְׁקִין שֶׁבַּאֲחוֹרֵי הַכּוֹס, מֵחֲמַת יָדָיו, וְיַחְזְרוּ וְיִטַּמְּאוּ אֶת הַכּוֹס.

ד. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לְיָדַיִם טְהוֹרוֹת כֵּיצַד? הָיוּ יָדָיו טְהוֹרוֹת וַעֲלֵיהֶן מַשֶּׁקֶה טוֹפֵחַ, וַאֲחוֹרֵי הַכּוֹס טְמֵאִין – אוֹחֲזוֹ בְּבֵית צְבִיטָתוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא נִטְמְאוּ מַשְׁקִין שֶׁעַל גַּבֵּי יָדָיו מֵחֲמַת הַכּוֹס, וְיַחְזְרוּ וְיִטַּמְּאוּ אֶת יָדָיו. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: עֲרֻבָּה גְּדוֹלָה שֶׁל עֵץ – יֵשׁ לָהּ בֵּית הַצְּבִיטָה. זֶה הַכְּלָל, נִטְּלָתוֹ בְּאַחַת – צְבִיעָתוֹ בְּאַחַת. נִטְּלָתוֹ

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

בִּשְׁתַּיִם - צְבִיטָתוֹ בִּשְׁתַּיִם. מְקוֹם אֲחִיזָתוֹ - שָׁם צְבִיעָתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּלִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ אֹזֶן וְאֹזֶן, וְאֹזֶן וְיָד, וְאֵין לוֹ בֵּית הַצְּבִיעָה. כְּלֵי הֶקְדֵּשׁ - אֵין לָהֶם אֲחוֹרַיִם וְתוֹךְ וּבֵית הַצְּבִיעָה, וְאֵין מַטְבִּילִין כֵּלִים בְּתוֹךְ כֵּלִים לַקֹּדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַה זֶּה לָשׁוֹן כָּפוּל, כָּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֲחוֹרַיִם וְתוֹךְ - יֵשׁ לוֹ בֵּית הַצְּבִיעָה. וְכָל שֶׁאֵין לוֹ אֲחוֹרַיִם וְתוֹךְ - אֵין לוֹ בֵּית הַצְּבִיעָה. אֶחָד קָדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ וְאֶחָד קָדְשֵׁי הַגְּבוּל לְכָךְ. כָּל הַכֵּלִים יוֹרְדִין לִידֵי טְמְאָתָן בְּמַחֲשָׁבָה, וְאֵין עוֹלִין מִידֵי טְמְאָתָן אֶלָּא בְּשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה אֶלָּא לְקִלְקוּל.

מַסֶּכֶת כֵּלִים בַּתְרָא פֶּרֶק רְבִיעִי

א. תְּפִלָּה, אֵימָתַי מְקַבֶּלֶת טְמְאָה? מִשֶּׁתְּגַמֵּר מְלַאכְתָּהּ. קְצָעָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עָתִיד לִתֵּן בָּהּ אֶת הָרְצוּעָה - טְמֵאָה. וּמֵאֵימָתַי טָהֳרָתָהּ? שֶׁל יָד - מִשֶּׁיְּתִיר מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹת. וְשֶׁל רֹאשׁ - מִשֶּׁיְּתִיר שָׁלֹשׁ רוּחוֹת וּבֵין קְצִיצָה לַחֲבָרְתָּהּ. כִּיס בְּתוֹךְ כִּיס שֶׁנִּטְמָא אֶחָד מֵהֶם בְּמַשְׁקֶה - הוּא טָמֵא וַחֲבֵרוֹ טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. אֲבָל אִם הָיָה חִיצּוֹן עַל הַפְּנִימִי, נִטְמָא פְּנִימִי - נִטְמָא חִיצּוֹן. נִטְמָא חִיצּוֹן - לֹא נִטְמָא פְּנִימִי. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמַשְׁקֶה, אֲבָל בְּשֶׁרֶץ - שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. אָמַר רַבִּי נָתָן: לֹא נֶחְלְקוּ רַבִּי אֶלְיעֶזֶר וַחֲכָמִים עַל צְרוֹר הַמְּעוֹת שֶׁהוּא טָהוֹר, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל צְרוֹר הַמַּרְגָּלִיּוֹת, שֶׁרַבִּי אֶלְיעֶזֶר מְטַמֵּא, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. צְרוֹר הַמַּרְגָּלִיּוֹת, תּוֹכָהּ - טָמֵא, פְּשׁוּטוֹ - טָהוֹר. מִטָּמֵא וּמִטַּהֵר, אֲפִלּוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים בַּיּוֹם. עוֹר שֶׁעָשָׂאוֹ לִהְיוֹת נוֹתְנוֹ עַל לִבּוֹ, בִּשְׁעַת הַקֵּצִיר, מִפְּנֵי הַשָּׂרָב, אִם יֵשׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה - טָמֵא. וְאִם לָאו - טָהוֹר. לַעֲקֹבוֹ וּלְפַרְסָתוֹ, אִם חוֹפֶה אֶת רֹב הָרֶגֶל - טָמֵא. וְאִם לָאו - טָהוֹר.

ב. סַנְדָּל שֶׁל קַשׁ, רַבִּי עֲקִיבָה מְטַמֵּא. וְהָאִשָּׁה חוֹלֶצֶת בּוֹ וְיוֹצְאִין בּוֹ בַּשַּׁבָּת, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. סַנְדָּל שֶׁנִּפְסַק שְׁתֵּי אָזְנָיו, אוֹ שְׁתֵּי

הַשָּׁלֵם

תַּרְסִיּוֹתָיו, אוֹ שֶׁנִּטַּל כָּל הַכַּף שֶׁלּוֹ - טָהוֹר. נִפְסְקָה אַחַת מֵאָזְנוֹ אוֹ אַחַת מִתַּרְסִיּוֹתָיו, אוֹ שֶׁפֵּרְשָׁה מִמֶּנּוּ רֹב הַכַּף שֶׁלּוֹ - טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפְּנִימִית - טָמֵא. הַחִיצוֹנָה - טָהוֹר. סַנְדָּל שֶׁנִּפְחַת, וּמְקַבֵּל אֶת רֹב הָרֶגֶל, מִנְעָל שֶׁנִּפְרַם וְחוֹפֶה אֶת רֹב הָרֶגֶל, וְנִתְפַּסְקוּ רְצוּעוֹתָיו אוֹ שֶׁנִּטְלוּ הָאוּנְטְלִיס שֶׁלּוֹ - טָמֵא. נִפְחַת וְאֵינוֹ מְקַבֵּל אֶת רֹב הָרֶגֶל, נִפְרַם וְאֵינוֹ חוֹפֶה אֶת רֹב הָרֶגֶל, וְנִתְפַּסְקוּ אָזְנָיו - טָהוֹר. מִנְעָל שֶׁעַל הָאִימּוּם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי: לֹא נֶחְלְקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וַחֲכָמִים עַל מִנְעָל שֶׁעַל הָאִימּוּם שֶׁהוּא טָהוֹר, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל שֶׁנִּטַּל מִן הָאִימּוּם, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין, מִפְּנֵי שֶׁהָאִשָּׁה נִנְעֶלֶת בּוֹ, וּמַחֲזִירַתּוּ לָאִימּוּם.

ג. עוֹר הַחֲמוֹר[1], וְעוֹר הַחֲמָר[2], וְעוֹר הַכַּתָּן[3], וְעוֹר הָרוֹפֵא, וְעוֹר הַלֵּב שֶׁל קָטָן, וְעוֹר שֶׁהַבָּנוֹת עָלֶיהָ, אִם יֵשׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה - טָמֵא. וְאִם לָאו - טָהוֹר. עוֹר הַשְּׁטִיחַ, וְעוֹר הָעֲרִיסָה, וְעוֹר הַקַּטְבָּלְיָא, וְעוֹר הַכַּר, וְעוֹר הַכֶּסֶת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה - טָמֵא. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה - טָמֵא. וְאִם לָאו - טָהוֹר, שֶׁאֵין עוֹר טָמֵא פָּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה. עוֹר שֶׁעָשָׂאוֹ לְתַכְרִיךְ[4], אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא - טָמֵא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יוֹסֵי: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל עִבֵּי אַרְגָּמָן, וְעַל עִבֵּי תַּכְרִיךְ אַרְגָּמָן שֶׁהֵן טְמֵאִין טְמֵא-מֵת, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל עִבֵּי כְּסוּת וְעַל תַּכְרִיךְ כְּסוּת, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין מִדְּרָס. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: טָמֵא טְמֵא-מֵת. תַּכְרִיךְ

---

[1] שֶׁמַּנִּיחִין תַּחַת מַשָּׂא הַחֲמוֹר.

[2] הַמּוֹלִיךְ אֶת הַחֲמוֹר.

[3] אוֹמְנֵי פִּשְׁתָּן.

[4] לִכְרֹךְ בּוֹ דָּבָר.

תּוֹסֶפְתָּא

אַרְגָּמָן, תּוֹכוֹ – טָמֵא. פְּשׁוּטוֹ – טָהוֹר. מִטַּמֵּא וּמִטַּהֵר אֲפִלּוּ עֲשָׂרָה פְּעָמִים בַּיּוֹם. עִבֵּי הַצֶּמֶר וְאוֹירַטִין[5] הַבָּאִין מִמְּדִינַת הַיָּם, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בָּאִין בְּמִדָּה – טְמֵאִין.

ד. הַשְׁדָּה וְהַתֵּבָה וְהַמִּגְדָּל שֶׁל עֵצָם וְשֶׁל[6] גֶּמִי; רַבִּי מְטַמֵּא וְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר: אֶצְבַּע שֶׁהוּא עָתִיד לְקַצְעָה וְלִטּוֹל זְנָבָהּ – טְהוֹרָה. וְכֻלָּן שֶׁהֵן מְחֻסָּרִין לִשְׁלֹק, לִמְתֹּחַ וּלְנַגֵּב – טְהוֹרִין. מְחֻסָּרִין סִיכָה – טְמֵאִין. מַחֲצֶלֶת, בֵּין בֵּית הַגַּנָּב וּבֵין בֵּית הַגַּזְלָן – מַחֲשָׁבָה טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאֲשִׁין מִמֶּנָּהּ. חִפּוּי בֵּית הַלָּגִינִין וּבֵית הַכּוֹסוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה – טָהוֹר, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא חִפּוּי, וּמְשׁוּם חִבּוּרֵי כֵלִים – טָמֵא. עוֹר שֶׁבִּפְנֵי הַחֲמוֹר, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה – טָהוֹר, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא חִפּוּי. הַכֶּסֶת שֶׁלּוֹ – טְהוֹרָה. הָיְתָה תְּפוּרָה לָאָכְפָּ – טְמֵאָה. וּמְקַבֶּלֶת כָּל שֶׁהוּא – טְמֵאָה. הָעוֹשָׂה פְּסִיקְיָא לְשָׁפִיר, וּלְלֵב, וְלִצְדָדֵי בְּהֵמָה – טְהוֹרָה. לְתַחַת כְּרֵסוֹ שֶׁל חֲמוֹר – טְמֵאָה. שְׁיָרֵי פְּסִיקְיָא – אַרְבָּעָה טְפָחִים, כְּדֵי לִתֵּן תַּחַת כְּרֵסוֹ שֶׁל חֲמוֹר. הָעוֹשָׂה פְּסִיקְיָא כָּל שֶׁהוּא, לְחַזֵּק בָּהּ שַׂקִּין וּמַרְצוּפִין – טְהוֹרָה. לְהַלֵּךְ בָּהּ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם – טְמֵאָה. כָּל הַגְּדֵלוֹת[7] בָּאָדָם – טְהוֹרִין, חוּץ מִשֶּׁל שַׂק וְשֶׁל בֶּגֶד. וּבַבְּהֵמָה – כֻּלָּן טְהוֹרִין. הַקֻּלַּע שֶׁבֵּית קִבּוּל שֶׁלָּהּ שֶׁל מְשׁוּחוֹת; רַבִּי דּוֹסָא בֶּן הַרְכִּינָס מְטַהֵר, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ – טְמֵאָה. וּשְׁתַּיִם – טְהוֹרָה. נִפְסְקָה אֶמְצָעִית – טְמֵאָה. וְהַחִיצוֹנָה – טְהוֹרָה. נִשְׁתַּיֵּר בָּהּ טֶפַח – טְמֵאָה. נִפְסַק בֵּית הַפָּקוּעַ שֶׁלָּהּ – טְמֵאָה. כָּל הַחוֹצְלוֹת, בֵּין שֶׁל שַׁעַם, וּבֵין שֶׁל שַׂק, וּבֵין שֶׁל צְפִירָה; רַבִּי דּוֹסָא בֶּן

---

[5] כֵּלִים גְּדוֹלִים שֶׁמּוֹלִיכִין בְּתוֹכָן סְחוֹרָה עַל הַסְּפִינָה – טְמֵאִין, הוֹאִיל וְאֵין לָהֶם שׁוּלַיִם.

[6] הַגְּרָ"א גּוֹרֵם – **עוֹר**.

[7] מְקוּלָּעִין, וְהוּא אָרִיג.

הַשָּׁלֵם

הַרְכִּינָס אוֹמֵר: טְמֵא-מֵת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: טָמֵא מִדְּרָס.

מַסֶּכֶת כֵּלִים בַּתְּרָא פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. חָלוּק שֶׁל בַּד, מֵאֵימָתַי מְקַבֵּל טֻמְאָה? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מִלַּאכְתָּהּ. וְאֵיזוֹ הִיא גְּמַר מִלַּאכְתָּהּ? מִשֶּׁיְּפַתַּח אֶת פִּיהָ. הַגָּדוֹל לְפִי גָּדְלוֹ, וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ. וּמֵאֵימָתַי טָהֳרָתוֹ? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מִלַּאכְתּוֹ. וְאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מְלַאכְתּוֹ. בָּלָה וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ רֻבּוֹ מִלְמַעְלָה – טָמֵא. רֻבּוֹ מִלְמַטָּה – טָהוֹר. וְאִם נִקְרַע מִבֵּית פִּיו – טָהוֹר. חָלוּק שֶׁל עוֹר, מֵאֵימָתַי מְקַבֵּל טֻמְאָה? מִשֶּׁתִּגָּמֵר מִלַּאכְתּוֹ. אֵיזוֹהִי גְּמַר מִלַּאכְתּוֹ? מִשֶּׁיְּפַתַּח אֶת פִּיו. הַגָּדוֹל לְפִי גָּדְלוֹ, וְהַקָּטָן לְפִי קָטְנוֹ. וּמֵאֵימָתַי טָהֳרָתוֹ? מִשֶּׁבָּלָה וְאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מִלַּאכְתּוֹ. בָּלָה, וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ רֻבּוֹ, מִלְמַעְלָה – טָמֵא. רֻבּוֹ מִלְמַטָּה – טָהוֹר. וְאִם נִקְרַע מִבֵּית פִּיו טָהוֹר. הָעוֹשֶׂה לְתַכְרִיךְ, אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא – טְמֵאָה. הָעוֹשֶׂה חָלוּק מִן הַלֵּבֶד, אִם יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה – טָמֵא. וְאִם לָאו – טָהוֹר, שֶׁאֵין בִּלְבָדִין פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה. חָלוּק שֶׁל לֵבֶד שֶׁבָּלָה, אִם מְשַׁמֵּשׁ מֵעֵין מִלַּאכְתּוֹ רִאשׁוֹנָה – טָמֵא. וְאִם לָאו – טָהוֹר. הָעוֹשֶׂה מַעֲטֶפֶת מִן הַלֵּבֶד אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה, עַד שֶׁתִּגָּמֵר מִלַּאכְתָּהּ. בָּלְתָה, אִם יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה – טְמֵאָה. וְאִם לָאו – טְהוֹרָה.

ב. כַּף שֶׁל עוֹר, שֶׁהִתְקִינָהּ לַחְגוֹר בָּהּ אֶת מָתְנָיו – טְמֵאָה. כַּף שֶׁל סִיב, שֶׁהִתְקִינָהּ לַחְגוֹר בָּהּ אֶת מָתְנָיו – טְהוֹרָה. שְׁתֵּי כִּפִּין שֶׁל סִיב, שֶׁתְּפָרָן זוֹ בְּזוֹ, וְהִתְקִינָם לַחֲגוֹר בָּהֶן אֶת מָתְנָיו – טְמֵאוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שָׁאַל יוֹנָתָן בֶּן חַרְסָא אִישׁ גְּנוֹסָר לִפְנֵי זְקֵנִים בְּיַבְנֶה: שְׁנֵי כִּפִּין שֶׁל סִיב שֶׁתְּפָרָן זוֹ בְּזוֹ וְהִתְקִינָם לַחֲגוֹר בָּהֶן אֶת מָתְנָיו, מַה הֵן? אָמְרוּ לוֹ: טְמֵאוֹת. נְקוּרֵי רֹטֶב בַּאֲבִיהֶן, מַה הֵן? אָמְרוּ לוֹ: אֲפִלּוּ כָּל הַדֶּקֶל כֻּלּוֹ – אָסוּר.

תּוֹסֶפְתָּא

מוֹתָר הַפֵּיפְיָרוֹת[8] כַּמָּה הֵן? אָמְרוּ לוֹ: עַד מָקוֹם שֶׁהֶחָדֵשׁ יָכוֹל לְהַלֵּךְ כָּל אוֹתָהּ שָׁנָה. הָעוֹשֶׂה חֲגוֹר מִצַּדּוֹ שֶׁל בֶּגֶד, וּמִצַּדּוֹ שֶׁל סָדִין; בֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין, וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין, עַד שֶׁיְּמוֹל[9]. מֵאֶמְצָעִיתוֹ שֶׁל בֶּגֶד וּמֵאֶמְצָעִיתוֹ שֶׁל סָדִין, וּמִל מֵרוּחַ אַחַת; בֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין, עַד שֶׁיְּמוֹל מִצַּדּוֹ הַשֵּׁנִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הָעוֹשֶׂה חֲגוֹר מֵאֶמְצָעִיתוֹ שֶׁל בֶּגֶד וּמֵאֶמְצָעִיתוֹ שֶׁל סָדִין, וּמִל מֵרוּחַ אַחַת - שֶׁהוּא טָהוֹר, עַד שֶׁיְּמוֹל מִצַּדּוֹ הַשֵּׁנִי, עַל מַה נֶּחְלְקוּ? עַל הָעוֹשֶׂה חֲגוֹר מִצַּדּוֹ שֶׁל בֶּגֶד וּמִצַּדּוֹ שֶׁל סָדִין, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין, עַד שָׁעָה שֶׁיְּמוֹל. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲגוֹר שֶׁבָּלוּ צְדָדָיו וְאֶמְצָעִיתוֹ קַיֶּמֶת - טָמֵא מִשּׁוּם שִׁירֵי חֲגוֹר. שָׁפָה שֶׁפֵּרְשָׂה מִן הַבֶּגֶד, וְהִתְקִינָהּ לַחֲגֹר בָּהּ מָתְנָיו - טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּגַלְגַּלִּין.

ג. טַלִּית שֶׁהִתְחִיל בָּהּ לִקְרוֹעַ, עַד שֶׁלֹּא נִקְרַע רֻבָּהּ, הַנּוֹגֵעַ בַּמִּפְרָשׂ מִכָּאן וּמִכָּאן - חָבוּר. מִשֶּׁנִּקְרַע רֻבָּהּ, הַנּוֹגֵעַ אֲפִלּוּ בְּמִחְבָּר - אֵינוֹ חָבוּר. אֵלּוּ הֵן הֶעָבִין וְאֵלּוּ הֵן הַדַּקִּין: כְּגוֹן הַבּוּרְצִין, וְהַבַּרְתַּצִים, וְהַפְּמִלְיאוֹת, וְהַחֲמִילוֹת, וְהַלְּבָדִים, וְהַסָּגוֹסִין - אֵלּוּ הֵן הֶעָבִים. הַשִּׁרְאִין, וְהַסְּרִיקִים, וְהַכָּלָךְ, וְהַפִּילְיוֹן שֶׁל רֹאשׁ - הֵן הָרַכִּין - אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, אֲבָל יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוּם שִׁלְשָׁה עַל שִׁלְשָׁה. הָעוֹשֶׂה חָלוּק מִן הַמְשַׁמֶּרֶת, אִם יֵשׁ בָּהּ שִׁלְשָׁה עַל שִׁלְשָׁה - טָמֵא. אִם לָאו - טָהוֹר. מְשַׁמֶּרֶת שֶׁל יַיִן שֶׁבָּלְתָה, אִם מְשַׁמֶּשֶׁת מֵעֵין מְלַאכְתָּהּ - טְמֵאָה. וְאִם לָאו - טְהוֹרָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שֶׁל סַק וְשֶׁל בֶּגֶד - שְׁעוּרָהּ בִּשְׁמָרִים. שֶׁל שַׁעַם וְשֶׁל צְפִירָה וְשֶׁל חֲבָלִים - שְׁעוּרָן בְּרִמּוֹנִים.

ד. מַשְׁפֵּךְ שֶׁל גִּתּוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא עָשׂוּי כִּכְבָרָה - טָמֵא. חוּט שֶׁפֵּרַשׁ מִן הַבֶּגֶד, אֲפִלּוּ מֵאָה אַמָּה - כֻּלּוֹ חִבּוּר אֶחָד. וְזֶה שֶׁהוּא תּוֹפֵר בּוֹ, כָּל שֶׁהוּא צָרֵךְ הַתְּפִירָה - חִבּוּר. וְכָל שֶׁאֵינוֹ צָרֵךְ הַתְּפִירָה - אֵינוֹ חִבּוּר. חָלוּק שֶׁל יוֹצֵאת-הַחוּץ, שֶׁהוּא עָשׂוּי כִּשְׁבָכָה, עָשָׂה לוֹ שָׁפָה שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - טָמֵא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה בֶּגֶד מִן הַחֵרֶם, וּמִן הַמְּצוּדָה, וּכְפָלוֹ וּתְפָרוֹ, וְאֵין בְּשָׁרוֹ נִרְאָה מִתּוֹכוֹ - טָמֵא. שָׁבִיס שֶׁל סְבָכָה - טָמֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתַקְּנוֹ לִשְׁבָכָה אַחֶרֶת. וְכַמָּה יִהְיֶה שִׁעוּרוֹ? כְּדֵי שֶׁיְּהֵא מַקִּיף מֵאֹזֶן לְאֹזֶן. הַטַּסִּין, וְהַצְּפוּיִין, וְהַחֲלִיּוֹת שֶׁבּוֹ - טְהוֹרִין. וּמִשּׁוּם חִבּוּרֵי שָׁבִיס - טְמֵאִין. וְהָרְצוּעוֹת שֶׁבּוֹ, תְּפוּרוֹת - חִבּוּר. קְשׁוּרוֹת - אֵינָן חִבּוּר. אֲחֵרִים אוֹמְרִים: שִׁבְכָה שֶׁל זְקֵנָה שֶׁנִּקְרַע, וְנִתְּנָהּ עַל הַכִּסֵּא, וּבְשָׂרָהּ נוֹגֵעַ בַּכִּסֵּא - טְהוֹרָה. וְאִם לָאו - טְמֵאָה. שִׁירֵי פְּסִיקְיָא - כְּדֵי לַחֲגוֹר עַל מָתְנֶיהָ שֶׁל קְטַנָּה. שִׁירֵי הַקְּלָקֶן וּפוּזְמִיאוֹת - כְּדֵי לִכְרֹךְ עַל אֶצְבַּע קְטַנָּה.

מַסֶּכֶת כֵּלִים בַּתְּרָא פֶּרֶק שִׁישִּׁי

א. הַמְשַׁנֶּה בִּכְלֵי עוֹר, מִן הַפָּשׁוּט לְפָשׁוּט - טָמֵא. מִן הַפָּשׁוּט לְקִבּוּל, מִן הַקִּבּוּל לְפָשׁוּט, מִן הַקִּבּוּל לְקִבּוּל - טָהוֹר. וּבַבֶּגֶד - הַכֹּל טָמֵא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲבֵרַי הָיוּ אוֹמְרִים: הַשַּׂק, וְהָעוֹר, וְהַמַּפָּץ, שֶׁטְּלָאָן זֶה עַל זֶה - לֹא בִּטְּלוּ זֶה אֶת זֶה. הַשַּׂק, וְהָעוֹר, וְהַמַּפָּץ שֶׁנִּקְרְעוּ, אִם נוֹתְנָן עַל הַכִּסֵּא, וּבְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בַּכִּסֵּא - טָהוֹר, וְאִם לָאו - טָמֵא. הַשַּׂק, וְהָעוֹר, וְהַמַּפָּץ, שֶׁזְּרָקָן לָאַשְׁפָּה - טְמֵאִין. מַטְלִית שֶׁטְּלָאָהּ עַל הַקַּפָּה - צְרִיכָה מַחֲשָׁבָה אַחַר פְּרִישָׁתָהּ. מַטְלִית שֶׁל עָנִי שֶׁבָּלְתָה, אִם הָיוּ רֹב שִׁפְתוֹתֶיהָ קַיָּמוֹת, אַף-עַל-פִּי שֶׁאֵין בָּהּ שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ - טְמֵאָה. אֵין רֹב שִׁפְתוֹתֶיהָ

[8] עֵצִים הַתְּקוּעִים בְּאֶרֶץ וּמַדְלֶה עֲלֵיהֶם אֶת הַגֶּפֶן.

[9] שֶׁיֵּעָשֶׂה אִימְרָא גַּם מִצַּדּוֹ הַשֵּׁנִי.

תּוֹסֶפְתָּא

קַיָּמוֹת, אִם יֵשׁ בָּהּ שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ - טְמֵאָה, וְאִם לָאו - טְהוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אִם יֵשׁ בָּהּ שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ - טְמֵאָה. וְאִם לָאו - טְהוֹרָה. הָיוּ דִּבְדּוּלִין[10] יוֹצְאִין הֵימֶנָּה, כָּל שֶׁכְּנֶגֶד הַשָּׁפָה - חִבּוּר. וְכָל שֶׁאֵינוֹ כְּנֶגֶד הַשָּׁפָה - אֵינוֹ חִבּוּר.

ב. הַחֵמֶת שֶׁפִּחֲתָהּ הַכֹּהֵן לִהְיוֹת רוֹדֶה בָּהּ כְּכַר תְּרוּמָה - טְהוֹרָה. עוֹר שֶׁעָשָׂאוֹ לַשִּׁלְחָן, לִהְיוֹת אוֹכֵל עָלָיו - טָמֵא, וְשִׁעוּרוֹ בְּטֶפַח. בֵּית יָד וְחֵפֶת שֶׁל חָלוּק - הֲרֵי אֵלּוּ נִמְדָּדִין כְּפוּלִין. זֶה הַכְּלָל, הַבָּא כָּפוּל - נִמְדָּד כָּפוּל. הַבָּא פָּשׁוּט - נִמְדָּד פָּשׁוּט. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: [וְכִי בְּאֵיזֶה מִדְרָס נָגַע זֶה? מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי[11]], שֶׁאִם הָיוּ שְׁנַיִם זֶה עַל גַּבֵּי זֶה - לֹא בִּטְלוּ זֶה אֶת זֶה. שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹךְ הַבַּיִת - הֲרֵי זוֹ טְמֵאָה, שֶׁכָּל הַבַּיִת מִן הַמֻּצָּנָע. מְצָאָהּ אַחַר הַדֶּלֶת, אוֹ כְּסוּחָה, אוֹ פּוּנְדְיוֹן צָרוּר בָּהּ, אוֹ מַחַט תְּחוּב בָּהּ, אוֹ שֶׁהָיְתָה פְּקוּקָה בַּסַּל וּבַקֻּפָּה - טְהוֹרָה. וּלְעוֹלָם אֵינָהּ טְמֵאָה, עַד שֶׁיַּצְנִיעֶנָּהּ לַבֶּגֶד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְדָבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טֻמְאָה - טְמֵאָה. וּלְדָבָר שֶׁאֵין מְקַבֵּל טֻמְאָה - טְהוֹרָה.

ג. שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ שֶׁהָיָה בָּהּ חוּט שֶׁל תְּאוֹמוֹת - טְמֵאָה. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיְתָה כֻלָּהּ שֶׁל תְּאוֹמוֹת - טְמֵאָה. אִם יֵשׁ בָּהּ אִימְרָא - טְהוֹרָה. פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה שֶׁהִתְקִינוּ לָפוּךְ בּוֹ אֶת הַמֶּרְחָץ, וּלְנַעֵר בּוֹ אֶת הַקְּדֵרָה, וּלְקַנֵּחַ בּוֹ אֶת הָרֵחַיִם, מִן הַמּוּכָן - טָמֵא, וְשֶׁאֵינוֹ מוּכָן - טָהוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בֵּין שֶׁהוּא מִן הַמּוּכָן וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן - טָהוֹר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בֵּין שֶׁהוּא מִן הַמּוּכָן וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן - טָמֵא. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בֵּין מִן הַמּוּכָן וּבֵין שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן - טָהוֹר. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִן הַמּוּכָן - טָמֵא. שֶׁלֹּא מִן הַמּוּכָן - טָהוֹר.

ד. שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ שֶׁעָשָׂאָהּ לְאִסְפְּלָנִית, מְלוּגְמָא וּרְטִיָּה - טְהוֹרָה. שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה שֶׁעָשָׂאוֹ לְאִסְפְּלָנִית, מְלוּגְמָא וּרְטִיָּה - טְמֵאָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ - טְהוֹרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִסְפְּלָנִית - טְהוֹרָה, מְלוּגְמָא וּרְטִיָּה - טְמֵאָה. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה אִסְפְּלָנִית מִן הַסַּמְמָנִין - טְהוֹרָה, וּמִן הָעֲשָׂבִים - טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִנְעֶרֶת. וּבָעוֹר, אִסְפְּלָנִית - טְהוֹרָה. מְלוּגְמָא וּרְטִיָּה - טְמֵאָה. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: נִרְאִין דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּמִטְפָּחוֹת סְפָרִים, וְכִדְבָרָיו אָנוּ מוֹרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף שֶׁל קַלְתִּית[12] כַּיּוֹצֵא בָּהֶן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: אַנְגִילִין[13] שֶׁל סֵפֶר - טָהוֹר. וְהַתִּיק שֶׁלּוֹ - טָמֵא. וְהָעֲמוּד שֶׁבּוֹ - חִבּוּר לְטֻמְאָה וּלְהַזָּאָה.

ה. כִּפָּה שֶׁל זְקֵנָה שֶׁהוּא טָמֵא מִדְּרָס, וּנְתָנוֹ לַסַּפָּר; רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר וְרַבִּי יוֹסֵי מְטַמֵּא. כָּל הַכֵּלִים יוֹרְדִין לִידֵי טֻמְאָתָן בְּמַחֲשָׁבָה, וְאֵין עוֹלִין מִידֵי טֻמְאָתָן אֶלָּא בְּשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, אֵינוֹ אֶלָּא לְקַלְקוֹל.

מַסֶּכֶת כֵּלִים בַּתְרָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. נִימֵי פְּסִיקְיָא וּמִקְטוֹרֶן - כָּל שֶׁהֵן. נִימֵי שֶׁל אַפּוֹקְרִסִין - עֶשֶׂר. וְאִם יֵשׁ בָּהֶן סְבַךְ - כָּל שֶׁהֵן. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: סְבַךְ עוֹלֶה לְמִדַּת שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה, וְאֵינוֹ עוֹלֶה לְמִדַּת שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ. הָיָה רָחָב וּנְתָנוֹ עַל הַכִּסֵּא, אִם נוֹתְנוֹ עַל הַכִּסֵּא וּבְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בַּכִּסֵּא - טָהוֹר. וְאִם לָאו - טָמֵא. נִימֵי הַבַּרְסִין, וְהַפַּמְלִיאוֹת, וְהַחֲמִילוֹת, וְהַלְּבָדִין,

הַשָּׁלֵם

---

[10] מָקוֹם שֶׁנִּקְרָע - יוֹצְאִים שָׁם חוּטִים.

[11] הוֹסָפָה זוֹ עַל פִּי הַגְּהָה שֶׁל גִּירְסַת 'אוֹר הַגָּנוּז' עַל הַתּוֹסֶפְתָּא.

[12] סַלִּים.

[13] סַפְסָל שֶׁשָּׂמִים עָלָיו אֶת הַסֵּפֶר.

תּוֹסֶפְתָּא

וְהַסָּגוֹסִין, וְהַכָּרִים, וְהַכְּסָתוֹת - שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת. חוּט הַמִּשְׁקֹלֶת - שְׁנַיִם עָשָׂר. וְשֶׁל חֲרָשִׁים - שְׁמֹנָה עָשָׂר. וְעָבְיוֹ כָּעֲבִי כְּלִינוֹ. חוּט שֶׁל בַּנָּאִין וְשֶׁל סַיָּדִין - חֲמִשִּׁים אַמָּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף שֶׁל מְשׁוּחוֹת - חֲמִשִּׁים אַמָּה. חוּט הַמֹּאזְנַיִם שֶׁל שׁוֹקְלֵי מַתָּכוֹת - טְפָחַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא תּוֹפֵס בִּשְׁתֵּי יָדָיו וּמַגְבִּיהַּ.

ב. יַד הַסַּכִּין - טֶפַח, וּשְׁיָרֵי הַסַּכִּין - טֶפַח, וּשְׁיָרֵי הַכּוּשׁ - טֶפַח, וּשְׁיָרֵי הַשַּׁפּוּד - טֶפַח, וּשְׁיָרֵי הַמְּזָרֶה - טֶפַח, וְיַד הַקַּרְדֹּם מֵאֲחוֹרָיו - שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: טֶפַח מֵאֲחוֹרָיו - טָהוֹר כְּלוֹ. יַד הַכִּילוֹף וּבֶן הַכִּילוֹף - חֲמִשָּׁה. יַד הַפּוֹחֶת וּבֶן הַפּוֹחֶת - חֲמִשָּׁה. יַד בֶּן חוֹלֶף - חֲמִשָּׁה, וְשֶׁל חוֹלֶף - שִׁשָּׁה. יַד מַגְרֶפָה שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שִׁבְעָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁמֹנָה. שֶׁל סַיָּדִין, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: תִּשְׁעָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: עֲשָׂרָה. יוֹתֵר מִכָּאן, אֵינוֹ חִבּוּר, לֹא לְטֻמְאָה וְלֹא לְהַזָּאָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁעָתִיד לָגוּד, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ עָתִיד לָגוּד - חִבּוּר לְטֻמְאָה וְאֵין חִבּוּר לְהַזָּאָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף לֹא לְטֻמְאָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֲנִי אָמַרְתִּי דָּבָר אֶחָד, וְהֵם אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד, אֲנִי אָמַרְתִּי לָהֶם - אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּחוּט שֶׁל בַּנָּאִים, וְשֶׁל סַיָּדִין, חֲמִשִּׁים אַמָּה, שֶׁאִם רוֹצֶה לְקַיֵּם יוֹתֵר מִכָּאן - שֶׁהוּא טָהוֹר. וְהֵם אָמְרוּ לִי: אִי אַתָּה מוֹדֶה בְּנִימֵי הַסָּדִין וְהַסּוּדָרִין, וְהַטַּרְטִין, וְהַפִּלְיוֹן שֶׁל רֹאשׁ - שִׁשָּׁה אֶצְבָּעוֹת. וְשֶׁל אַפַּקְרָסוֹת - עֶשֶׂר. שֶׁאִם רוֹצֶה לְקַיֵּם יוֹתֵר מִכֵּן - שֶׁהוּא טָמֵא. וְרוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי מִדַּבְּרֵיהֶן, שֶׁאֲנִי מְשִׁיבָן מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ חִבּוּר לְטֻמְאָה וּלְהַזָּאָה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חִבּוּר לְטֻמְאָה וּלְהַזָּאָה, וְהֵן מְשִׁיבִין אוֹתִי מִדָּבָר שֶׁהוּא חִבּוּר לְטֻמְאָה וּלְהַזָּאָה עַל דָּבָר שֶׁמּוֹדִים שֶׁאֵינוֹ חִבּוּר לְהַזָּאָה. כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ שְׁיָרֵי - וִידוֹת יְדוֹתֵיהֶן מִלְּפָנֵיהֶם. אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱחֹז בְּיָדוֹ אַחַת, כְּגוֹן יַד הַקַּרְדֹּם - טֶפַח. וְאֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱחֹז בִּשְׁתֵּי יָדָיו כְּגוֹן יַד [הַמָּקוֹר] הַמַּגְרֶפָה - טְפָחַיִם.

ג. כְּלֵי זְכוּכִית - טְמֵאָתָן מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים. פְּשׁוּטֵיהֶן - טְהוֹרִין. וּמְקֻבָּלֵיהֶן - טְמֵאִין. הַשְּׁדָה, וְהַתֵּבָה, וְהַמִּגְדָּל שֶׁל זְכוּכִית, הַבָּאִין בְּמִדָּה - טְהוֹרִין. וּשְׁאָר כָּל כְּלֵי זְכוּכִית, אַף עַל פִּי שֶׁבָּאִין בְּמִדָּה - טְמֵאִים. וְזֶה חֹמֶר בִּכְלֵי זְכוּכִית מִכְּלֵי עֵץ. כְּלֵי זְכוּכִית - אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה עַד שֶׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתָּן, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִשֶּׁנִּטְלוּ מִן הַסְּפוֹת. תַּמְחוּי שֶׁעָשָׂאוּ אַסְפַּקְלַרְיָא, אַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ - טָהוֹר. הָיָה טָמֵא וַעֲשָׂאוּ אַסְפַּקְלַרְיָא - טָמֵא, עַד שֶׁיְּקַבְּעֶנּוּ בְּמַסְמֵר. תַּרְוָד שֶׁל מַתֶּכֶת, בֵּין שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָד וּבֵין שֶׁאֵין לוֹ יָד, בֵּין מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא וּבֵין שֶׁאֵין מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא - טָמֵא. וְשֶׁל עֵץ, וְשֶׁל עֶצֶם, וְשֶׁל זְכוּכִית מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא - טָמֵא, שֶׁאֵין מְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא אֶלָּא מִמַּגְמֵג וְשׁוֹפֵף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: טָמֵא, וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מְטַהֵר.

ד. כּוֹס שֶׁל זְכוּכִית שֶׁנִּסְדַּק וְהִטִּיחַ לְתוֹכוֹ אֲבָר, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: טָמֵא מִשּׁוּם כְּלִי זְכוּכִית. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יְהוּדָה בֶּן שַׁמּוּעַ הָיָה מְטַמֵּא מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר מִשּׁוּם כְּלֵי מַתֶּכוֹת, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. קִתּוֹן שֶׁל זְכוּכִית שֶׁנִּטְלוּ שׁוּלָיו, אִם יָכוֹל לֵישֵׁב כְּדַרְכּוֹ, רַבִּי מְטַמֵּא וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין. וְאִם מִתְּחִלָּה עֲשָׂאָה שֶׁלֹּא שׁוּלַיִם - הַכֹּל מוֹדִים שֶׁהוּא טָמֵא. הַכּוֹס וְהַצְּלוֹחִית שֶׁנִּקְּבוּ, בֵּין מִלְמַעְלָה וּבֵין מִלְמַטָּה - טְהוֹרִין. תַּמְחוּי וּקְעָרָה שֶׁנִּקְּבוּ מִלְמַעְלָה - טְמֵאִין. מִלְמַטָּה - טְהוֹרִין. נִסְדְּקוּ, אִם יְכוֹלִין לְקַבֵּל אֶת הַחֹמֶץ כְּצוֹנֵן - טְמֵאִין. וְאִם לָאו - טְהוֹרִין. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: הַכּוֹסוֹת, הַצִּידוֹנִים, הַחֲתוּכִין - טְהוֹרִין, מִפְּנֵי שֶׁסּוֹרְחִין אֶת הַפֶּה, וַחֲכָמִים מְטַמְּאִין. צְלוֹחִית שֶׁל שֶׁמֶן, וְשֶׁל יַיִן, שֶׁנִּטַּל פִּיהָ, אִם נִטְּלָה בְּיַד אַחַת - טְמֵאָה. וְאִם בִּשְׁתֵּי יָדָיו - טְהוֹרָה. פַּנָּס שֶׁל זְכוּכִית שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית קִבּוּל שֶׁמֶן - טָמֵא. בֵּית קִבּוּל נֵר - טָהוֹר. וְאֵינוֹ טָמֵא אֶלָּא הַמְשַׁמֵּשׁ

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

אֶת הַצָּרָךְ. הַמִּטָּה, וְהַכִּסֵּא, וְהַסַּפְסָל, וְהַקַּתֶּדְרָא, וַעֲרִיסָה שֶׁל זְכוּכִית, וְכָל מִדָּרָס כְּלֵי זְכוּכִית - טְהוֹרִין. הָאוֹלָר, וְהַקּוּלְמָס, וְהַמְּטוּטֶלֶת, וְהַמִּשְׁקָלוֹת, וְהָעֲכִירִין, וְהַכַּן, וְהַכַּנָּה שֶׁל זְכוּכִית - טְהוֹרִין.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. אֶחָד הַנּוֹגֵעַ, וְאֶחָד הַמַּאֲהִיל, וְאֶחָד הַמֵּסִיט - כֻּלָּן מוֹנִין בְּמֵת. אֵין לְךָ שֶׁמְּטַמֵּא בְּמַשָּׂא אֶלָּא אָדָם בִּלְבַד. הָאוֹכְלִין וְהַמַּשְׁקִין וְהַכֵּלִים - אֵין מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כְּדֶרֶךְ זוֹ אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר בְּזָב, כָּל הַטָּמֵא בְּמֵת טָמְאַת שִׁבְעָה - טָמֵא בְּזָב טָמְאַת עֶרֶב. וְכָל הַטָּמֵא בְּמֵת טָמְאַת עֶרֶב - טָהוֹר בְּזָב מִכְלוּם. כֵּיצַד? אָדָם בָּאָדָם - שְׁנַיִם בְּמֵת וְאֶחָד בְּזָב. כֵּלִים בִּכְלִים - שְׁלֹשָׁה בְּמֵת וּשְׁנַיִם בְּזָב. כֵּלִים אָדָם וְכֵלִים - אַרְבָּעָה בְּמֵת וּשְׁלֹשָׁה בְּזָב. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּתְרוּמָה וּבְקָדָשִׁים, אֲבָל אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ אֶלָּא עַל הַמֵּת בִּלְבַד, וְאֵין חַיָּבִים עַל טָמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו אֶלָּא עַל הַמֵּת בִּלְבַד. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: יֵשׁ לִי חֻמְשָׁה: הַשַּׁפּוּד הַתָּחוּב בְּאֹהֶל, אוֹ הַנּוֹגֵעַ בְּאֹהֶל. אָמְרוּ לוֹ: הָאֹהֶל וְהַשַּׁפּוּד - שֵׁם אֶחָד הֵן.

ב. הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְהַבְּהֵמָה, וּבֶן שְׁמֹנָה, וּכְלֵי חֶרֶס, וְהָאוֹכְלִים וְהַמַּשְׁקִין הַנּוֹגְעִין בְּמֵת. כֵּלִים הַנּוֹגְעִין בָּהֶן - טְהוֹרִין. וּכְשֵׁם שֶׁאֵבֶר מִן הַחַי שֶׁחָסֵר עֶצֶם בָּאָדָם - טָהוֹר, כָּךְ בַּנְּבֵלוֹת וּבִשְׁרָצִים - טָהוֹר. הַמַּחַ: בֵּין בָּאָדָם, וּבֵין בַּבְּהֵמָה, וּבֵין בַּחַיָּה, וּבֵין בָּעוֹפוֹת, וּבֵין בַּנְּבֵלוֹת, וּבֵין בַּטְּרֵפוֹת, וּבֵין בִּשְׁקָצִים, וּבֵין בִּרְמָשִׂים - טָמֵא. וְחַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא, וּמְטַמֵּא כַּזַּיִת בְּמַשָּׂא וְכַעֲדָשָׁה בְּמַגָּע. כְּלָלוֹ שֶׁל דָּבָר: מֹחַ הֲרֵי הוּא כִּבְשָׂר לְכָל דָּבָר.

ג. תִּשְׁעָה בָּרֹאשׁ וְהַלְּחָיַיִן עִמָּהֶן, חֲמִשָּׁה בָּאַרְכֻּבָּה, שְׁנַיִם מִכָּאן וּשְׁנַיִם מִכָּאן, וְהַפִּיקָה בָּאֶמְצַע. כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גִּידִים וַעֲצָמוֹת - הֲרֵי זֶה אֵבֶר. וְשֶׁאֵין בּוֹ גִּידִים וַעֲצָמוֹת - אֵינוֹ אֵבֶר, וְהַיּוֹתֶרֶת עוֹלָה מִן

הַשָּׁלֵם

הַמִּנְיָן. חָסֵר שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא מָאתַיִם וְיַתִּיר, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמֹנִים וְאֶחָד - כֻּלָּם מִצְטָרְפִים לְמִנְיָן מֵאָה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ, הַחַי אֵין בּוֹ מִמִּנְיָן, וְאֵין בּוֹ רֹבַע עֲצָמוֹת.

מַסֶּכֶת אָהֳלוֹת פֶּרֶק שֵׁנִי

א. יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׁחַט בְּהֵמָה טְמֵאָה לְעוֹבֵד כּוֹכָבִים, שָׁחַט בָּהּ שְׁנַיִם אוֹ רֹב שְׁנַיִם, וַעֲדַיִן מְפַרְכֶּסֶת - מְטַמֵּא טָמְאַת אוֹכָלִין, אֲבָל לֹא טָמְאַת נְבֵלוֹת. אֵבֶר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה - כְּפוֹרֵשׁ מִן הַחַי. וּבָשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה - כְּבָשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִן הַחַי וַאֲסוּרָה לִבְנֵי נֹחַ. וַאֲפִלּוּ מֵתָה הַבְּהֵמָה - אֵינָהּ מְטַמְּאָה טָמְאַת אוֹכָלִין. וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁשָּׁחַט בְּהֵמָה טְהוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, שָׁחַט בָּהּ שְׁנַיִם, אוֹ רוֹב שְׁנַיִם, וַעֲדַיִן הִיא מְפַרְכֶּסֶת - מְטַמְּאָה טָמְאַת אוֹכָלִים, אֲבָל לֹא טָמְאַת נְבֵלוֹת. וְאֵבֶר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה - כְּפוֹרֵשׁ מִן הַחַי. וּבָשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנָּה - כְּפוֹרֵשׁ מִן הַחַי. וַאֲסוּרָה לִבְנֵי נֹחַ. וַאֲפִלּוּ מֵתָה הַבְּהֵמָה. נֶחֱרָהּ - אֵינָהּ מְטַמֵּא טָמְאַת אוֹכָלִין. שָׁחַט בָּהּ אֶחָד אוֹ רֹב אֶחָד - אֵין בָּהּ טָמְאָה שֶׁל כְּלוּם. שָׁחַט עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה, וּבָא יִשְׂרָאֵל וְגָמְרָהּ - מֻתֶּרֶת בַּאֲכִילָה. שָׁחַט יִשְׂרָאֵל, בֵּין בְּמָקוֹם שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה, וּבֵין בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשֶׂה אוֹתָהּ טְרֵפָה, וּבָא עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְגָמְרָהּ - שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. שָׁחַט בָּהּ יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם אוֹ רֹב שְׁנַיִם, אֶחָד עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל, חוֹתֵךְ מִמֶּנָּה בָּשָׂר וּמַמְתִּין לָהּ עַד שֶׁתָּמוּת, וּמֻתָּר בַּאֲכִילָה.

ב. מִלְּא תַּרְוָד רָקָב[14] שֶׁאָמְרוּ - יֶשְׁנוֹ מֵעִקַּר אֶצְבְּעוֹתָיו וּלְמַעְלָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְלֹא חָפְנָיו. וְאֵיזֶהוּ מֵת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רָקָב? הַנִּקְבָּר עָרוּם בָּאָרוֹן שֶׁל אֶבֶן, עַל גַּבֵּי הָרִצְפָּה, וְעַל גַּבֵּי הַטַּבְלָא שֶׁל שַׁיִשׁ. אֲבָל הַנִּקְבָּר בִּכְסוּתוֹ, וּבָאָרוֹן שֶׁל עֵץ, עַל גַּבֵּי עָפָר - אֵין לוֹ רָקָב. וְהַנּוֹטֵל עָפָר מִתַּחְתָּיו - זֶהוּ עֲפַר קְבָרוֹת, מְלֹא תַּרְוָד

[14] תַּרְוָד – כַּף. רָקָב – עַפְרוּרִית הַמֵּת שֶׁנִּרְקָב.

תּוֹסֶפְתָּא

וְעוֹד. תְּבוּסָה שֶׁנִּמְצֵאת בַּקֶּבֶר וְאֵין יוֹדֵעַ מַה טִּיבָהּ, פֵּרֵשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק: בּוֹרֵר אֶת הַצְּרוֹרוֹת וְאֶת הַקִּיסָמִין, נוֹטֵל אֶת הַוַּדָּאִין וּמַנִּיחַ אֶת הַסָּפֵק. וְזֶהוּ עֵפֶר קְבָרוֹת מְלֹא תַּרְוָד וְעוֹד.

ג. שִׁדְרָה שֶׁגֵּרְרָהּ רֹב חֻלְיוֹת מִמֶּנָּה[15], אַף עַל פִּי שֶׁשִּׁלְדָּהּ קַיֶּמֶת – טְהוֹרָה. בִּזְמַן שֶׁהִיא בְּתוֹךְ הַקֶּבֶר, אֲפִלּוּ מְשֻׁבֶּרֶת וַאֲפִלּוּ מְכֻתֶּתֶת – טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהַקֶּבֶר מְצָרְפָהּ.

ד. הַגֻּלְגֹּלֶת שֶׁהָיָה בָּהּ נֶקֶב אֶחָד אָרוֹךְ, אוֹ נְקָבִים הַרְבֵּה – מְצָטָרְפִין לְמִלֹּא מַקֵּדַח. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן הַמְשֻׁלָּם: מַעֲשֶׂה בְּעֵין בּוּל בְּאֶחָד שֶׁנֶּחְתְּכָה גֻּלְגָּלְתּוֹ, וְתָלָה עָלֶיהָ הָרוֹפֵא מַטְלִית שֶׁל קְרוּיָה, וְחָיָה. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מִשָּׁם רְאָיָה? אַף עַל פִּי שֶׁחָיָה כָּל יְמוֹת הַחַמָּה, וְכֵיוָן שֶׁעָבְרוּ עָלָיו יְמוֹת הַצִּנָּה – מֵיַּד מֵת.

ה. כַּזַּיִת בָּשָׂר הַפּוֹרֵשׁ מֵאֶבֶר מִן הַחַי; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא. הֵשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בַּמֵּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רֹב רֹבַע וְרָקָב, תֹּאמַר בְּאֶבֶר מִן הַחַי שֶׁאֵין לוֹ רֹב רֹבַע וְרָקָב? דָּבָר אַחֵר, מִי תָּלוּי בְּמִי? אֶבֶר תָּלוּי בַּבָּשָׂר אוֹ בָּשָׂר תָּלוּי בָּאֶבֶר? הַבָּשָׂר תָּלוּי בָּאֶבֶר, אֶפְשָׁר שֶׁהַבָּשָׂר מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל, וְהָאֶבֶר יִהְיֶה טָהוֹר?! אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: תָּמֵהַּ אֲנִי, אִם טִמֵּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לֹא טִמֵּא אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ בָּאֶבֶר בָּשָׂר כָּרָאוּי, שֶׁיֵּשׁ זֶה וְזֶה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל.

ו. עֶצֶם כְּשֶׁעוֹרָה, הַפּוֹרֵשׁ מִן הָאֶבֶר מִן הַחַי. רַבִּי נְחוּנְיָא מְטַמֵּא. הֵשִׁיבוּ אֶת רַבִּי נְחוּנְיָא שָׁלֹשׁ תְּשׁוּבוֹת: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּמֵת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רֹבַע רָקָב, תֹּאמַר בְּאֶבֶר מִן הַחַי, שֶׁאֵין בּוֹ רֹב רֹבַע רָקָב? דָּבָר אַחֵר: מִי תָּלוּי בְּמִי? אֶבֶר תָּלוּי בְּעֶצֶם אוֹ עֶצֶם תָּלוּי בְּאֶבֶר? הָעֶצֶם תָּלוּי בְּאֶבֶר! אֶפְשָׁר שֶׁהָעֶצֶם מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא, וְהָאֶבֶר יִהְיֶה טָהוֹר? אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: תָּמֵהַּ אֲנִי, אִם טִמֵּא רַבִּי נְחוּנְיָא, לֹא טִמֵּא אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ בְּאֶבֶר עֶצֶם כַּשְּׁעוֹרָה, שֶׁיִּהְיֶה זֶה וְזֶה מְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא. הֵשִׁיב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל דִּבְרֵי שְׁנֵיהֶן, וּמַה הַחַי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רְמַ״ח אֵבָרִים עֶצֶם וּבָשָׂר, הַפּוֹרְשִׁין מִמֶּנּוּ טְהוֹרִין, אֵבֶר שֶׁאֵין רְמַ״ח, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּהְיֶה הָעֶצֶם וּבָשָׂר הַפּוֹרְשִׁין מִמֶּנּוּ טְהוֹרִים? הֵשִׁיב רַבִּי עַל דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא! אִם אָמַרְתָּ בְּפוֹרְשִׁין מִן הַחַי, שֶׁכֵּן פָּרְשׁוּ מִדָּבָר טָהוֹר, תֹּאמַר בְּפוֹרְשִׁין מִן הָאֶבֶר שֶׁכֵּן פָּרְשׁוּ מִדָּבָר טָמֵא?

הַשָּׁלֵם

---

[15] שֶׁעָקַר אֶת רֹב הַחוּלְיוֹת מִמֶּנָּה, וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּנָחוֹת בְּצִדָּהּ – טְהוֹרָה.

חבקוק פרק ב

א עַל־מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמֹדָה וְאֶתְיַצְּבָה עַל־מָצוֹר
וַאֲצַפֶּה לִרְאוֹת מַה־יְדַבֶּר־בִּי וּמָה אָשִׁיב עַל־
תּוֹכַחְתִּי: **ב** וַיַּעֲנֵנִי יְהוָה וַיֹּאמֶר כְּתָב חָזוֹן וּבָאֵר
עַל־הַלֵּחוֹת לְמַעַן יָרוּץ קוֹרֵא בּוֹ: **ג** כִּי עוֹד חָזוֹן
לַמּוֹעֵד וְיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא יְכַזֵּב אִם־יִתְמַהְמָהּ חַכֵּה־
לּוֹ כִּי־בֹא יָבֹא לֹא יְאַחֵר: **ד** הִנֵּה עֻפְּלָה לֹא־יָשְׁרָה
נַפְשׁוֹ בּוֹ וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה: {ס} **ה** וְאַף כִּי־
הַיַּיִן בּוֹגֵד גֶּבֶר יָהִיר וְלֹא יִנְוֶה אֲשֶׁר׀ הִרְחִיב
כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ וְהוּא כַמָּוֶת וְלֹא יִשְׂבָּע וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו
כָּל־הַגּוֹיִם וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל־הָעַמִּים: **ו** הֲלוֹא־אֵלֶּה
כֻּלָּם עָלָיו מָשָׁל יִשָּׂאוּ וּמְלִיצָה חִידוֹת לוֹ וְיֹאמַר
הוֹי הַמַּרְבֶּה לֹא־לוֹ עַד־מָתַי וּמַכְבִּיד עָלָיו
עַבְטִיט: **ז** הֲלוֹא פֶּתַע יָקוּמוּ נֹשְׁכֶיךָ וְיִקְצוּ
מְזַעְזְעֶיךָ וְהָיִיתָ לְמִשִּׁסּוֹת לָמוֹ: **ח** כִּי־אַתָּה שַׁלּוֹתָ
גּוֹיִם רַבִּים יְשָׁלּוּךָ כָּל־יֶתֶר עַמִּים מִדְּמֵי אָדָם
וַחֲמַס־אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ: {פ}
ט הוֹי בֹּצֵעַ בֶּצַע רָע לְבֵיתוֹ לָשׂוּם בַּמָּרוֹם קִנּוֹ
לְהִנָּצֵל מִכַּף־רָע: **י** יָעַצְתָּ בֹּשֶׁת לְבֵיתֶךָ קְצוֹת־
עַמִּים רַבִּים וְחוֹטֵא נַפְשֶׁךָ: **יא** כִּי־אֶבֶן מִקִּיר
תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה: {פ}
יב הוֹי בֹּנֶה עִיר בְּדָמִים וְכוֹנֵן קִרְיָה
בְּעַוְלָה: **יג** הֲלוֹא הִנֵּה מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת וְיִיגְעוּ
עַמִּים בְּדֵי־אֵשׁ וּלְאֻמִּים בְּדֵי־רִיק יִעָפוּ: **יד** כִּי
תִּמָּלֵא הָאָרֶץ לָדַעַת אֶת־כְּבוֹד יְהוָה כַּמַּיִם יְכַסּוּ
עַל־יָם: {פ}
טו הוֹי מַשְׁקֵה רֵעֵהוּ מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ וְאַף שַׁכֵּר
לְמַעַן הַבִּיט עַל־מֹעֲדֵיהֶם: **טז** שָׂבַעְתָּ קָלוֹן
מִכָּבוֹד שְׁתֵה גַם־אַתָּה וְהֵעָרֵל תִּסּוֹב עָלֶיךָ כּוֹס
יְמִין יְהוָה וְקִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדֶךָ: **יז** כִּי חֲמַס לְבָנוֹן
יְכַסֶּךָּ וְשֹׁד בְּהֵמוֹת יְחִיתַן מִדְּמֵי אָדָם וַחֲמַס־אֶרֶץ
קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ: **יח** מָה־הוֹעִיל פֶּסֶל כִּי פְסָלוֹ
יְצָרוֹ מַסֵּכָה וּמוֹרֶה שָׁקֶר כִּי בָטַח יֹצֵר יִצְרוֹ עָלָיו
לַעֲשׂוֹת אֱלִילִים אִלְּמִים: {ס} **יט** הוֹי אֹמֵר לָעֵץ
הָקִיצָה עוּרִי לְאֶבֶן דּוּמָם הוּא יוֹרֶה הִנֵּה־הוּא
תָּפוּשׂ זָהָב וָכֶסֶף וְכָל־רוּחַ אֵין בְּקִרְבּוֹ: **כ** וַיהוָה
בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הַס מִפָּנָיו כָּל־הָאָרֶץ: {ס}

חבקוק פרק ג

א תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא עַל שִׁגְיֹנוֹת: **ב** יְהוָה
שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים
חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרִגְזְ רַחֵם
תִּזְכּוֹר: **ג** אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבוֹא וְקָדוֹשׁ מֵהַר־פָּארָן
סֶלָה כִּסָּה שָׁמַיִם הוֹדוֹ וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה
הָאָרֶץ: **ד** וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם
חֶבְיוֹן עֻזּוֹ: **ה** לְפָנָיו יֵלֶךְ דָּבֶר וְיֵצֵא רֶשֶׁף
לְרַגְלָיו: **ו** עָמַד | וַיְמַדֵּד אֶרֶץ רָאָה וַיְתַּר גּוֹיִם
וַיִּתְפֹּצְצוּ הָרְרֵי־עַד שַׁחוּ גִּבְעוֹת עוֹלָם הֲלִיכוֹת
עוֹלָם לוֹ: **ז** תַּחַת אָוֶן רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגָּזוּן
יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן: **ח** הֲבַנְהָרִים חָרָה יְהוָה אִם
בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם־בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ כִּי תִרְכַּב עַל־
סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה: **ט** עֶרְיָה תֵּעוֹר קַשְׁתֶּךָ
שִׁבְעוֹת מַטּוֹת אֲמֶר סֶלָה נְהָרוֹת תְּבַקַּע־
אָרֶץ: **י** רָאוּךָ יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם מַיִם עָבָר נָתַן
תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדָיהוּ נָשָׂא: **יא** שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד
זְבֻלָּה לְאוֹר חִצֶּיךָ יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ בְּרַק
חֲנִיתֶךָ: **יב** בְּזַעַם תִּצְעַד־אָרֶץ בְּאַף תָּדוּשׁ
גּוֹיִם: **יג** יָצָאתָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ לְיֵשַׁע אֶת־מְשִׁיחֶךָ
מָחַצְתָּ רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע עָרוֹת יְסוֹד עַד־צַוָּאר

סֶלָה: {פ}
יד נָקַבְתָּ בְמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָו יִסְעֲרוּ לַהֲפִיצֵנִי
עֲלִיצָתָם כְּמוֹ־לֶאֱכֹל עָנִי בַּמִּסְתָּר: **טו** דָּרַכְתָּ בַיָּם
סוּסֶיךָ חֹמֶר מַיִם רַבִּים: **טז** שָׁמַעְתִּי | וַתִּרְגַּז בִּטְנִי
לְקוֹל צָלְלוּ שְׂפָתַי יָבוֹא רָקָב בַּעֲצָמַי וְתַחְתַּי אֶרְגָּז
אֲשֶׁר אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה לַעֲלוֹת לְעַם יְגוּדֵנוּ: **יז** כִּי־
תְאֵנָה לֹא־תִפְרָח וְאֵין יְבוּל בַּגְּפָנִים כִּחֵשׁ
מַעֲשֵׂה־זַיִת וּשְׁדֵמוֹת לֹא־עָשָׂה אֹכֶל גָּזַר מִמִּכְלָה
צֹאן וְאֵין בָּקָר בָּרְפָתִים: **יח** וַאֲנִי בַּיהוָה אֶעְלֹזָה
אָגִילָה בֵּאלֹהֵי יִשְׁעִי: **יט** יְהוִה אֲדֹנָי חֵילִי וַיָּשֶׂם
רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי יַדְרִכֵנִי לַמְנַצֵּחַ
בִּנְגִינוֹתָי: {ש}

צפניה פרק א

א דְּבַר־יְהוָה | אֲשֶׁר הָיָה אֶל־צְפַנְיָה בֶּן־כּוּשִׁי בֶּן־
גְּדַלְיָה בֶּן־אֲמַרְיָה בֶּן־חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן־
אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה: **ב** אָסֹף אָסִיף כֹּל מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה נְאֻם־יְהוָה: **ג** אָסֵף אָדָם וּבְהֵמָה אָסֵף
עוֹף־הַשָּׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם וְהַמַּכְשֵׁלוֹת אֶת־הָרְשָׁעִים
וְהִכְרַתִּי אֶת־הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נְאֻם־
יְהוָה: **ד** וְנָטִיתִי יָדִי עַל־יְהוּדָה וְעַל כָּל־יוֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִָם וְהִכְרַתִּי מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת־שְׁאָר
הַבַּעַל אֶת־שֵׁם הַכְּמָרִים עִם־הַכֹּהֲנִים: **ה** וְאֶת־
הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל־הַגַּגּוֹת לִצְבָא הַשָּׁמָיִם וְאֶת־
הַמִּשְׁתַּחֲוִים הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים
בְּמַלְכָּם: **ו** וְאֶת־הַנְּסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַאֲשֶׁר
לֹא־בִקְשׁוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא דְרָשֻׁהוּ: **ז** הַס מִפְּנֵי
אֲדֹנָי יְהוִה כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי־הֵכִין יְהוָה זָבַח
הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו: **ח** וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח יְהוָה וּפָקַדְתִּי
עַל־הַשָּׂרִים וְעַל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל־הַלְבֻשִׁים
מַלְבּוּשׁ נָכְרִי: **ט** וּפָקַדְתִּי עַל כָּל־הַדּוֹלֵג עַל־
הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמְמַלְאִים בֵּית אֲדֹנֵיהֶם
חָמָס וּמִרְמָה: **י** וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה קוֹל
צְעָקָה מִשַּׁעַר הַדָּגִים וְיֵלֶל מִן־הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר
גָּדוֹל מֵהַגְּבָעוֹת: **יא** הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי הַמַּכְתֵּשׁ כִּי
נִדְמָה כָּל־עַם כְּנַעַן נִכְרְתוּ כָּל־נְטוּלֵי כָסֶף:
{ס} **יב** וְהָיָה בָּעֵת הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת־יְרוּשָׁלִַם
בַּנֵּרוֹת וּפָקַדְתִּי עַל־הָאֲנָשִׁים הַקֹּפְאִים עַל־
שְׁמְרֵיהֶם הָאֹמְרִים בְּלִבָּם לֹא־יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא
יָרֵעַ: **יג** וְהָיָה חֵילָם לְמִשֹּׁסָה וּבָתֵּיהֶם לִשְׁמָמָה
וּבָנוּ בָתִּים וְלֹא יֵשֵׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ
אֶת־יֵינָם: **יד** קָרוֹב יוֹם־יְהוָה הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר
מְאֹד קוֹל יוֹם יְהוָה מַר צוֹרֵחַ שָׁם גִּבּוֹר: **טו** יוֹם
עֶבְרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם שֹׁאָה
וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן
וַעֲרָפֶל: **טז** יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה עַל הֶעָרִים
הַבְּצֻרוֹת וְעַל הַפִּנּוֹת הַגְּבֹהוֹת: **יז** וַהֲצֵרֹתִי לָאָדָם
וְהָלְכוּ כַּעִוְרִים כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשֻׁפַךְ דָּמָם כֶּעָפָר
וּלְחֵמָם כַּגְּלָלִים: **יח** גַּם־כַּסְפָּם גַּם־זְהָבָם לֹא־
יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת יְהוָה וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ
תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ כִּי־כָלָה אַךְ־נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה אֵת
כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: {ס}

צפניה פרק ב

א הֵתָקוֹשְׁשׁוּ וָקוֹשׁוּ הַגּוֹי לֹא נִכְסָף: **ב** בְּטֶרֶם
לֵדֶת חֹק כְּמֹץ עָבַר יוֹם בְּטֶרֶם | לֹא־יָבוֹא עֲלֵיכֶם
חֲרוֹן אַף־יְהוָה בְּטֶרֶם לֹא־יָבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף־
יְהוָה: **ג** בַּקְּשׁוּ אֶת־יְהוָה כָּל־עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ־צֶדֶק בַּקְּשׁוּ עֲנָוָה אוּלַי
תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף־יְהוָה: **ד** כִּי עַזָּה עֲזוּבָה תִּהְיֶה

וְאַשְׁקְלוֹן לִשְׁמָמָה אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגָרְשׁוּהָ
וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר׃ {ס} **ה** הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם גּוֹי
כְּרֵתִים דְּבַר־יְהוָה עֲלֵיכֶם כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
וְהַאֲבַדְתִּיךְ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ **ו** וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם נְוֹת
כְּרֹת רֹעִים וְגִדְרוֹת צֹאן׃ **ז** וְהָיָה הֶחֶבֶל לִשְׁאֵרִית
בֵּית יְהוּדָה עֲלֵיהֶם יִרְעוּן בָּתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב
יִרְבָּצוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְשָׁב
שבותם שְׁבִיתָם׃ **ח** שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב וְגִדֻּפֵי
בְּנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ אֶת־עַמִּי וַיַּגְדִּילוּ עַל־
גְּבוּלָם׃ **ט** לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כִּי־מוֹאָב כִּסְדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה
מִמְשַׁק חָרוּל וּמִכְרֵה־מֶלַח וּשְׁמָמָה עַד־עוֹלָם
שְׁאֵרִית עַמִּי יְבָזּוּם וְיֶתֶר גּוֹיִ יִנְחָלוּם׃ **י** זֹאת לָהֶם
תַּחַת גְּאוֹנָם כִּי חֵרְפוּ וַיַּגְדִּילוּ עַל־עַם יְהוָה
צְבָאוֹת׃ **יא** נוֹרָא יְהוָה עֲלֵיהֶם כִּי רָזָה אֶת כָּל־
אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כֹּל אִיֵּי
הַגּוֹיִם׃ **יב** גַּם־אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי חַרְבִּי
הֵמָּה׃ **יג** וְיֵט יָדוֹ עַל־צָפוֹן וְיאַבֵּד אֶת־אַשּׁוּר וְיָשֵׂם
אֶת־נִינְוֵה לְשִׁמָּמָה צִיָּה כַּמִּדְבָּר׃ **יד** וְרָבְצוּ
בְתוֹכָהּ עֲדָרִים כָּל־חַיְתוֹ־גוֹי גַּם־קָאַת גַּם־קִפֹּד
בְּכַפְתֹּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל יְשׁוֹרֵר בַּחַלּוֹן חָרֵב בַּסַּף כִּי
אַרְזָהּ עֵרָה׃ **טו** זֹאת הָעִיר הָעַלִּיזָה הַיּוֹשֶׁבֶת
לָבֶטַח הָאֹמְרָה בִּלְבָבָהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד אֵיךְ |
הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ לַחַיָּה כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק
יָנִיעַ יָדוֹ׃ {פ}

צפניה פרק ג

א הוֹי מֹרָאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה׃ **ב** לֹא שָׁמְעָה
בְּקוֹל לֹא קָחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטָחָה אֶל־
אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה׃ **ג** שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ אֲרָיוֹת
שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא גָרְמוּ
לַבֹּקֶר׃ **ד** נְבִיאֶיהָ פָּחָזִים אַנְשֵׁי בְּגִדוֹת כֹּהֲנֶיהָ
חִלְּלוּ־קֹדֶשׁ חָמְסוּ תוֹרָה׃ **ה** יְהוָה צַדִּיק בְּקִרְבָּהּ
לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר
לֹא נֶעְדָּר וְלֹא־יוֹדֵעַ עַוֶל בֹּשֶׁת׃ **ו** הִכְרַתִּי גּוֹיִם
נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הֶחֱרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלִי עוֹבֵר נִצְדּוּ
עָרֵיהֶם מִבְּלִי־אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ **ז** אָמַרְתִּי אַךְ־
תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא־יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל
אֲשֶׁר־פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל
עֲלִילוֹתָם׃ **ח** לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם קוּמִי
לָעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת
לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְּאֵשׁ קִנְאָתִי
תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ׃ **ט** כִּי־אָז אֶהְפֹּךְ אֶל־עַמִּים
שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם
אֶחָד׃ **י** מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי־כוּשׁ עֲתָרַי בַּת־פּוּצַי יוֹבִלוּן
מִנְחָתִי׃ **יא** בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל עֲלִילֹתַיִךְ
אֲשֶׁר פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי־אָז | אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי
גַאֲוָתֵךְ וְלֹא־תוֹסִפִי לְגָבְהָּה עוֹד בְּהַר
קָדְשִׁי׃ **יב** וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ
בְּשֵׁם יְהוָה׃ **יג** שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא־יַעֲשׂוּ עַוְלָה
וְלֹא־יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא־יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית
כִּי־הֵמָּה יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד׃ {פ}
יד רָנִּי בַּת־צִיּוֹן הָרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי בְּכָל־
לֵב בַּת יְרוּשָׁלִָם׃ **טו** הֵסִיר יְהוָה מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה
אְיִבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל | יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא־תִירְאִי רָע
עוֹד׃ {פ}
טז בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלִַם אַל־תִּירָאִי צִיּוֹן
אַל־יִרְפּוּ יָדָיִךְ׃ **יז** יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר
יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל

עָלַיִךְ בְּרִנָּה: **יח** נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי מִמֵּךְ הָיְוּ
מַשְׂאֵת עָלֶיהָ חֶרְפָּה: **יט** הִנְנִי עֹשֶׂה אֶת־כָּל־
מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת־הַצֹּלֵעָה
וְהַנִּדָּחָה אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל־
הָאָרֶץ בָּשְׁתָּם: **כ** בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת
קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל
עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר
יְהוָה: {ש}

חגיי פרק א

א בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי
בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא
אֶל־זְרֻבָּבֶל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶל־
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר: **ב** כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא
עֵת־בֹּא עֵת־בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת: {פ}
ג וַיְהִי דְבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר: **ד** הַעֵת
לָכֶם אַתֶּם לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה
חָרֵב: **ה** וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ
לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם: **ו** זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא
מְעָט אָכוֹל וְאֵין־לְשָׂבְעָה שָׁתוֹ וְאֵין־לְשָׁכְרָה
לָבוּשׁ וְאֵין־לְחֹם לוֹ וְהַמִּשְׁתַּכֵּר מִשְׁתַּכֵּר אֶל־צְרוֹר
נָקוּב: {פ}
ז כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־
דַּרְכֵיכֶם: **ח** עֲלוּ הָהָר וַהֲבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת
וְאֶרְצֶה־בּוֹ ואכבד וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה: **ט** פָּנֹה
אֶל־הַרְבֵּה וְהִנֵּה לִמְעָט וַהֲבֵאתֶם הַבַּיִת וְנָפַחְתִּי
בּוֹ יַעַן מֶה נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר־הוּא
חָרֵב וְאַתֶּם רָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ: **י** עַל־כֵּן עֲלֵיכֶם
כָּלְאוּ שָׁמַיִם מִטָּל וְהָאָרֶץ כָּלְאָה
יְבוּלָהּ: **יא** וָאֶקְרָא חֹרֶב עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הֶהָרִים
וְעַל־דָּגָן וְעַל־הַתִּירוֹשׁ וְעַל־הַיִּצְהָר וְעַל אֲשֶׁר
תּוֹצִיא הָאֲדָמָה וְעַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־
יְגִיעַ כַּפָּיִם: {ס} **יב** וַיִּשְׁמַע זְרֻבָּבֶל | בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל
וִיהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכֹל | שְׁאֵרִית
הָעָם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְעַל־דִּבְרֵי חַגַּי הַנָּבִיא
כַּאֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָעָם מִפְּנֵי
יְהוָה: **יג** וַיֹּאמֶר חַגַּי מַלְאַךְ יְהוָה בְּמַלְאֲכוּת יְהוָה
לָעָם לֵאמֹר אֲנִי אִתְּכֶם נְאֻם־יְהוָה: **יד** וַיָּעַר יְהוָה
אֶת־רוּחַ זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶת־
רוּחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת־רוּחַ כֹּל
שְׁאֵרִית הָעָם וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּבֵית־יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם: {פ}
טו בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ בַּשִּׁשִּׁי בִּשְׁנַת
שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ:

חגיי פרק ב

א בַּשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרִים וְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה
בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר: **ב** אֱמֹר־נָא אֶל־זְרֻבָּבֶל
בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶל־שְׁאֵרִית הָעָם לֵאמֹר: **ג** מִי בָכֶם
הַנִּשְׁאָר אֲשֶׁר רָאָה אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה בִּכְבוֹדוֹ
הָרִאשׁוֹן וּמָה אַתֶּם רֹאִים אֹתוֹ עַתָּה הֲלוֹא כָמֹהוּ
כְּאַיִן בְּעֵינֵיכֶם: **ד** וְעַתָּה חֲזַק זְרֻבָּבֶל | נְאֻם־יְהוָה
וַחֲזַק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַחֲזַק כָּל־
עַם הָאָרֶץ נְאֻם־יְהוָה וַעֲשׂוּ כִּי־אֲנִי אִתְּכֶם נְאֻם
יְהוָה צְבָאוֹת: **ה** אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם
בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם אַל־
תִּירָאוּ: {ס} **ו** כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אַחַת
מְעַט הִיא וַאֲנִי מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ

וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־הֶחָרָבָה: **ז** וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת־כָּל־
הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל־הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת
הַזֶּה כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: **ח** לִי הַכֶּסֶף וְלִי
הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת: **ט** גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד
הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם יְהוָה
צְבָאוֹת: {פ}
י בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁעִי בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם
לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֶל־חַגַּי הַנָּבִיא
לֵאמֹר: **יא** כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁאַל־נָא אֶת־
הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה לֵאמֹר: **יב** הֵן | יִשָּׂא־אִישׁ בְּשַׂר־
קֹדֶשׁ בִּכְנַף בִּגְדּוֹ וְנָגַע בְּכְנָפוֹ אֶל־הַלֶּחֶם וְאֶל־
הַנָּזִיד וְאֶל־הַיַּיִן וְאֶל־שֶׁמֶן וְאֶל־כָּל־מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ
וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא: **יג** וַיֹּאמֶר חַגַּי אִם־יִגַּע
טְמֵא־נֶפֶשׁ בְּכָל־אֵלֶּה הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים
וַיֹּאמְרוּ יִטְמָא: **יד** וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר כֵּן הָעָם־הַזֶּה
וְכֵן־הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם־יְהוָה וְכֵן כָּל־מַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ שָׁם טָמֵא הוּא: **טו** וְעַתָּה
שִׂימוּ־נָא לִבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מְטֶרֶם
שׂוּם־אֶבֶן אֶל־אֶבֶן בְּהֵיכַל יְהוָה: **טז** מֵהְיוֹתָם בָּא
אֶל־עֲרֵמַת עֶשְׂרִים וְהָיְתָה עֲשָׂרָה בָּא אֶל־הַיֶּקֶב
לַחְשׂף חֲמִשִּׁים פּוּרָה וְהָיְתָה עֶשְׂרִים: **יז** הִכֵּיתִי
אֶתְכֶם בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן וּבַבָּרָד אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה
יְדֵיכֶם וְאֵין־אֶתְכֶם אֵלַי נְאֻם־יְהוָה: **יח** שִׂימוּ־נָא
לִבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מִיּוֹם עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁעִי לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־יֻסַּד הֵיכַל־
יְהוָה שִׂימוּ לִבַבְכֶם: **יט** הַעוֹד הַזֶּרַע בַּמְּגוּרָה
וְעַד־הַגֶּפֶן וְהַתְּאֵנָה וְהָרִמּוֹן וְעֵץ הַזַּיִת לֹא נָשָׂא
מִן־הַיּוֹם הַזֶּה אֲבָרֵךְ: {ס} **כ** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה |
שֵׁנִית אֶל־חַגַּי בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
לֵאמֹר: **כא** אֱמֹר אֶל־זְרֻבָּבֶל פַּחַת־יְהוּדָה לֵאמֹר
אֲנִי מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
הָאָרֶץ: **כב** וְהָפַכְתִּי כִּסֵּא מַמְלָכוֹת וְהִשְׁמַדְתִּי
חֹזֶק מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וְהָפַכְתִּי מֶרְכָּבָה וְרֹכְבֶיהָ
וְיָרְדוּ סוּסִים וְרֹכְבֵיהֶם אִישׁ בְּחֶרֶב
אָחִיו: **כג** בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה צְבָאוֹת אֶקָּחֲךָ
זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁאַלְתִּיאֵל עַבְדִּי נְאֻם־יְהוָה וְשַׂמְתִּיךָ
כַּחוֹתָם כִּי־בְךָ בָחַרְתִּי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת: {ש}

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת לך לך

ד	יום **ראשון**	**תחילת שעון חורף** עלות השחר (72 דק) ... 4:39 נץ החמה ..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:51 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:36 סו"ז תפילה ..... 9:31 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:52 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:05	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מב **ירושלמי:** נדרים א **תוספתא:** כלים בתרא ג **נ"ך:** חבקוק ב **משניות:** זבים ג **זהר:** חלק ג עמ' קכז-קכח	**26**
ה	יום **שני**	**תענית שני קמא** עלות השחר (72 דק) ... 4:39 נץ החמה ..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:51 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:37 סו"ז תפילה ..... 9:32 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:51 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:04	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מג **ירושלמי:** נדרים ב **תוספתא:** כלים בתרא ד **נ"ך:** חבקוק ג **משניות:** זבים ד **זהר:** חלק ג עמ' קכט- קל	**27**
ו	יום **שלישי**	**בלילה ותן טל ומטר** עלות השחר (72 דק) ... 4:40 נץ החמה ..... 5:52 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:51 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:37 סו"ז תפילה ..... 9:32 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:50 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:03	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מד **ירושלמי:** נדרים ג **תוספתא:** כלים בתרא ה **נ"ך:** צפניה א **משניות:** זבים ה **זהר:** חלק ג עמ' קלא-קלב	**28**
ז	יום **רביעי**	עלות השחר (72 דק) ... 4:41 נץ החמה ..... 5:53 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:52 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:37 סו"ז תפילה ..... 9:32 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:49 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:02	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מה **ירושלמי:** נדרים ד **תוספתא:** כלים בתרא ו **נ"ך:** צפניה ב **משניות:** טבול יום א **זהר:** חלק ג עמ' קלג-קלד	**29**
ח	יום **חמישי**	**תענית חמישי** עלות השחר (72 דק) ... 4:42 נץ החמה ..... 5:54 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:52 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:38 סו"ז תפילה ..... 9:32 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:48 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:01	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מו **ירושלמי:** נדרים ה **תוספתא:** כלים בתרא ז **נ"ך:** צפניה ג **משניות:** טבול יום ב **זהר:** חלק ג עמ' קלה-קלו	**30**
ט	יום **שישי**	עלות השחר (72 דק) ... 4:43 נץ החמה ..... 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:52 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:38 סו"ז תפילה ..... 9:33 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:00 **הדלקת נרות** (40 דק): **4:07** (20 דק): **4:27**	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מז **ירושלמי:** נדרים ו **תוספתא:** אהלות א **נ"ך:** חגיי א **משניות:** טבול יום ג **זהר:** חלק ג עמ' קלז-קלח	**31**
י	**שב"ק**	**שבת קודש פרשת לך לך** עלות השחר (72 דק) ... 4:44 נץ החמה ..... 5:56 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:53 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:39 סו"ז תפילה ..... 9:33 חצות היום ..... 11:22 שקיעה ..... 4:46 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:59 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 5:59**	**ליומוד יומי:** **בבלי:** זבחים מח **ירושלמי:** נדרים ז **תוספתא:** אהלות ב **נ"ך:** חגיי ב **משניות:** טבול יום ד **זהר:** חלק ג עמ' קלט-קמ	**1**

'לֶךְ לְךָ' – לֶךְ אֶל הַנְּקֻדָּה שֶׁלְּךָ, שֶׁבְּתוֹכְךָ, תַּפְסִיק לִשְׁבֹּר וּלְיַאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ שֶׁאֵינְךָ שָׁוֶה לִכְלוּם, 'לֶךְ' וּתְעוֹרֵר אֶת הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁבְּךָ, וְתָבִין שֶׁיֵּשׁ לְךָ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ תַּכְלִית בַּחַיִּים ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)